

Serban Nichifor

Roumanie, Bucarest

Defending Sergiu Celibidache

A propos de l'artiste

http://www.voxnovus.com/composer/Serban_Nichifor.htm

Qualification : PROFESSEUR DOCTEUR EN COMPOSITION ET MUSICOLOGIE

Sociétaire : SABAM - Code IPI artiste : I-000391194-0

Page artiste : https://www.free-scores.com/partitions_gratuites_serbannichifor.htm

A propos de la pièce

Titre : Defending Sergiu Celibidache

Compositeur : Nichifor, Serban

Droit d'auteur : Copyright © Serban Nichifor

Editeur : Nichifor, Serban

Instrumentation : Formation musicale

Style : Classique

Serban Nichifor sur [free-scores.com](https://www.free-scores.com)

- écouter l'audio
- partager votre interprétation
- commenter la partition
- contacter l'artiste

DEFENDING SERGIU CELIBIDACHE

**- reactions to the denigrating article
signed by Pascal Benteoiu -
(Bucharest, March-June 1990)**

Ceaușescu la concert

■ Celibidache reales, la al muzicii congres ■

Săptămânile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei fitarmonicii din München și a celebrului ei dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în țara sa de origine după 11 lungi ani de absență. Bucureștii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atât de caracteristică a șefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuși de încredințarea vizibilă de a concerta iarăși în îndrăgitul nostru Ateneu Român.

Nu aș vrea să fac o cronică muzicală: voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia I) m'a lăsat mai curînd rece, gîndurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decît ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri), în timp ce Strauss (Don Juan) mi-a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adineuri — autorul este un orchestrator atât de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiția să se cînte just și la nuanța cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m'a răscolît pînă în fibra cea mai intimă a ființei mele. Era atîta fervoare și totodată atîta măreție autentică, atîta splendoare fonică, dar și atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea ființă în orizontul meu auditiv și vizual, și cu toate

că știam practic pe dinafară partitura, am simțit într-adevăr contactul misterios cu Ființa, acea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de luminare. Bruckner este printre pușinii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoție artistică ai dori cîteodată să urmeze liniștea cea mai totală, dar vai! ascultătorii simt și nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenim pe pămînt, artiștii ei înșiși măsoasă succesul lor după durata și intensitatea unor atare manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct la scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca și la al 13-lea, al 12-lea, etc., etc) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bătaie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă și primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru simbătă), am observat mirarea și neplăcerea clară a oaspeților, am văzut înregimentarea unui public — totuși ales dintre oamenii cei mai culți din țara asta — într-o unitate de șogata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Celi,

Celi re-ales — la al muzicii congres”. Am simțit că-rai crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați care ne încentaseră sufletului, am simțit umbra lui Ceaușescu plătind peste întreaga adunare și prin intermediul televiziunii — peste întreaga țară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mugete de turmă? Oare nici frumosul artistic desfășurat cu atîta har nu mai reușește să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfășișa în fața lui Dumnezeu cîndva? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre? Nu mai putem stabili legătura cu semenii decît prin urlete colective? Ne vom prezenta la judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte și sloganuri scandate, eventual cu rîngi pentru spargerea ușilor paradisiului? Ce cumplită moștenire au lăsat cinci decenii de dietatură succesive în bietele noastre ființe martirizate și cît de greu vor dispărea stigmatele cumplitei infamii din sufletele noastre!...

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decît să regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu și despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumar informați, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești. Infinit regretabil...

Pascal BENTOIU

opinia
studentească

Nr. 17-18

21 martie

1990

Anul XVII

serie nouă

■ necenzurat ■

Opinia

Nr. 17-18

21 martie

1990

Anul XVII

serie nouă

■ necenzurat ■

Studenteasca

■ gazetă independentă a studenților din Iași ■ preț 3 lei ■

Ceea ce vine de sus
nu mai e sfânt

■ vor veni vremurile când numele de student va fi din nou un titlu de noblete ■

A trecut Revoluția, au trecut grevele, și studenții s-au întors în amfiteatre. Nus-au schimbat prea multe, laboratoarele sînt aceleași, încă nu seacăna cu navele spațiale, în bibliotecă încă n-au apărut ultimile noutăți ale mapamondului, nici dispozitivele de multiplicare. Nici la curs n-a apărut încă personajul super-computerizat care, u-zind de toate minunile cunoscute ale tehnicii, să-și fascineze auditorul invitat la o incursiune în chiar miezul problemei în studiu. Avem, însă, ceva foarte important de făcut: să devenim studenți. Dacă am cerut unor profesori să devină cu adevărat universitari, am făcut-o gândindu-ne că noi va trebui să învățăm ce înseamnă studenția adevărată. Revoluția ne-a dat dreptul să venim la facultate nu numai pentru tainușă diploma care, o dată căpătată, devine ceritudinea unei poziții sociale.

ANOTIMP

Cu reconsiderarea calității noastre de studenți, problema nu e, însă, rezolvată. Dacă noi vrem să fim studenți, același lucru trebuie să-l dorească și profesorii noștri. Să înțelegă faptul că dreptul nostru de vot nu e cutia cu chibrituri scăpat în mîna copiilor și nici un rămăneț, ca și-năinșoara al stăbirii democrației universitare. E șansa noastră de decizie asupra problemelor care ne privesc și posibilitatea de a opri săvîrșirea unor erori. Să rămînem, ca și-năinșoară, niște simpli executanți, care nici măcar nu suflă, pentru că ceea ce vine de sus e sfînt?

Se mai vorbește încă despre revoluția tinereților. Cred că revoluția tinereților de-abia începe. Poate că noi nu vom reuși să fim în întregime studenții care ne-am dori. Ne stă în putință, dacă ne-o dorim foarte mult, să netezim drumul celor care vin după noi și nu vor fi prea departe vremurile când numele de student va fi din nou un titlu de noblete.

Monica JIȚĂREANU

Dacă ne este frică de cuvinte

■ cum se uită marii comuniști la mica industrie ■

Ca în altele alte ocazii — cînd oare spunea că prin natura noastră etnică bîntuie un complex adamic? — o nevoie s-o luăm în calcul de la capăt. Ca și în vremurile de glorie, la 1921, 1930 sau 1944, avem din nou splendida ocazie să pornim nu de la zero, (asta ni-ar scdea cumva din merite), ci de la mult sub minus. Ca și după veacul fanariot, ne-a cuprîns iarăși, în registrul stut, sentimental urgențel. Toată lumea știe că nu e vorba doar de a fi mai eficient ca pînă acum, ci pur și simplu de a lăsa recorduri. La fel cum era odinioară sintaxa morală care a lovit din interior ținta națională e nu mult mai înaltă decît scrierea dezastului economic. Ca și atunci, vechiul regim supraviețuiește admirabil (fanariot, balcanic, oligarhic burghezo-moșieresc, nomenclatură rusă), fie din inerție, fie din elan, depinde de punctul din care se privește. E un loc, totuși, unde simetria se oprește. Dacă ieșirea din exilat fanariot ne găsește în fața singurului drum posibil de alina alături, care în economie se exprima prin aderența la jocul capitalist, iar în plan mental prin imitația „modelului de eficacitate” apusean, la ce revoluția geopolitică ne plasa fără vîntul de cîrmire la remorca marxisto-stalinistă, asigurîndu-ne de orice responsabilitate ideologică, și după 40 de ani de orfelat ni se oferă acum, peste noaptea, cea mai cinică dintre plăceri: libertatea de a ne alege singuri drumul. Cu toate fanteziile malțeze sau simpatia vecinilor noștri, aerul european bate deocamdată favorabil: putem merge pe drumul nostru. Dar, ironia soartei, aceasta n-a apărut niciodată mai greu și faptul a rupt deja țara în două.

Într-un fel, alegerea fusese făcută. Căia comunism. Opțiunea zilelor fierbinți din decembrie pare irevocabilă, căci, dincolo de orice nostalgii edonice, doctrina comunistă a avut la dispoziție 40 de ani pentru a ne face fericiți, dar, din vreo eroare sau altă, ne-a coborît la cîmăș. Sătul de lume, avem nevoie, totuși, de o identitate națională și pragmatică în spiritul acestui timp, care să ne trunchieze obștile fundamentale și imperiative momentului într-un cadru apropiat. Dar pășim în toate, puștii de ordine dintre dorințele mari ale unui neam, abia de ne putem trage respirația, niciunul să ne mai gîndim la ziua care vine. Fiecare, indiferent de culoare, tradiție sau grup sanguin, toate forțele noastre politice ne-au anunțat că nu concep o societate democratică — democrația e deja o axiomă — fără un sistem politic pluripartidic și economic de piață. Mai ales aceasta din urmă. Ca o splendidă manta a democrației în stare pură, economia de piață îl adoptă protector pe tot: de la atînga la dreapta, de la nemernici la po-călți, de la socialisti la liberali, de la guvern la opoziție. Momentul este tulburător, minerii pot intra în linștii în galeriile lor, avem consens național și ordinea domnește la București. Guvernul, mai cu seamă, e cel mai ferm. Nu demult, în C.P.U.N., dl. prim-ministru ne-a făcut cunoscut că trecerea către o economie de piață este de ne-colt, dar că va dura, după previziunile domniei sale, în jur de cinci ani, timp în care ne vom pregăti cu mare constinciozitate. Deocamdată, însă, guvernul așteaptă. În România, tradiția afirmă că orice putere devine în 24 de ore coruptoare de emisă și abrogat decret. Angajată pînă în construirea democrației noua putere de la București a demarat spectaculos și putem spune cu deplin temel că la trei luni de la pronunțarea hotărîrii nu ne-a desmădășit așteptările.

Cum știm cu toții, o economie de piață ar trebui să însemne măcar câteva lucruri: proprietate (saeră și înviotabilă), libertate de inițiativă, credite și protecție a legii comunicată funcționabile etc. După cele trei decrete de tristă memorie de la agricultura, plată cu publicarea Decretului-lege privind organizarea și desfășurarea unor activități economice pe baza liberelor inițiativă întîmplarea devine evidentă. Că nu e grăbit, deși măcar în acest din urmă neas ar trebui, întîm, chiar dacă nu sîntem cu toții discipoli domnului Brucan. Dar că poți crede a mica un element alt de mic din acest monstrum infelix care este economia noastră națională cu un decret asupra micii industrie este caraghios și denotă severezechete comuniste. Pare acum că se poate de clar că, la fel ca și Caramitru, mai la început, la televiziune, guvernul și-a propus pe trupul nostru, evident) să fie încercat. Se do-

rește democrația? Bănăstarea? Promovarea competenței? E un trial complex comunist să crezi că toate acestea se pot face prin decrete. O economie normală n-are nevoie de decrete, și o asemenea structură va produce întotdeauna totalitarism. Să-i spunem democrație, să-i spunem capitalism, sau, dacă ne e frică de cuvinte, economie de piață, amul rămîne: capital privat, libertăți economice, politice și individuale, sistem concurențial, respectul absolut față de individ, proprietate și legi. Oamenii au făcut piața și piața l-a făcut pe oameni, spunea un politolog.

Revenirea la normalitate înseamnă a-lăsa individului maxima libertate posibilă. Poti asigura o justă competiție a valorilor ca și un ritm firesc de evoluție economică în interiorul unui stat cu o birocrație hiperdimensionată, anchilozantă și dominatoare, în care individul va trăi vesnic dez-abuzat, lipsit de orice altă perspectivă decît aceea de a primi de la stat alături de slujbă, pensie, hrană, soție, pînă și calea interioară de urmat? Deocamdată azilul de bătrîni poate fi mai seducător, obligați cum sistem la inerție chiar de propria noastră obșnăință, dar ce se va întîmpla cu noi ca indivizi și ca nație dacă vom rămîne singurul popor european care în-tîrzie să dea un răspuns corect istoriei? Cît privește guvernul, el nu pare interesat decît de așezeri, și astfel, în timp ce toată lumea din jurul nostru se mișcă noi rămînem iarăși pe loc. Fructul deopotriva al unei oșșii retardare (eliminarea exploatarei omului de către om), cu care am fost înșelați de 40 de ani încoace, ca și a lipsei de perspectivă asupra societății contemporane, ultimul decret-lege, evită numai să anunțăm un singur lucru: să solțice elementa naturii române. Orlum ar fi, este că se poate de împede că am pășit cu bine în momentul Hrusciov. Mîna de lucru va fi mai bine folosită, producția de ingineri va crește substanțial, ca și cea de ochelari Michael Jackson, exploatarea omului de către om va fi înălțurată cu desăvîrșire, înaltă cu ultimele rezistențe ale imperiașmului mondial.

Florea IONCIOAIA

Corbul revoluției planează deasupra noastră (II)

■ un mercenar al ideologiei comuniste umblă inarmat printre noi ■

Damnul lector doctor Petru Ioan, fost cenzor al presei studentești ieșene, actualmente decan prin conjunctură la Facultatea de Filosofie, și-a pus în gînd să ne desființeze. Vechile maniere nu-l mai permit să lovească direct. Dar inventivitatea sa diabolică nu poate fi potolită așa ușor. Sub pretextul găsirii unui spațiu pentru decanat, el își îndreaptă atacurile asupra noastră. Numai sediul redacțiilor revistelor „Opinia studentească” și „Dialog” poate să-l mulțumească. Ciudat, intricosător și îngrijorător este că această intenție este sprijinită de majoritatea studenților de la Facultatea de Filosofie. Studenții care ne citesc și cărora cenzorul P. Ioan nu le-a atrofiat și ultimul dram de luciditate le adresăm următoarele întrebări:

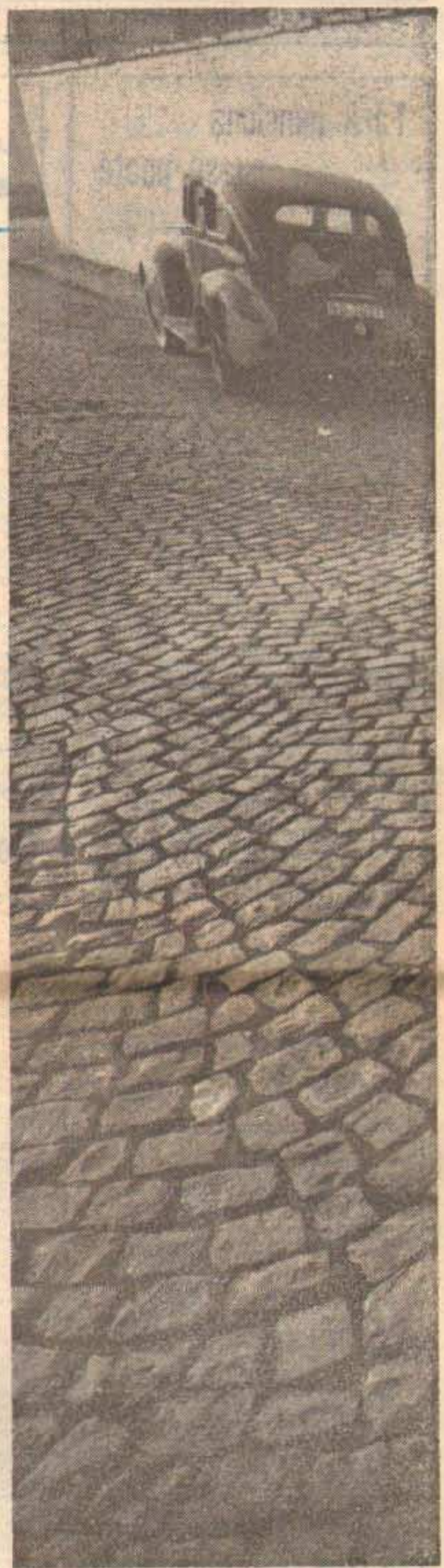
1) În cazul în care alungarea noastră în stradă se va produce, bănuiesc colegii noștri că sînt posibil de un imens oprobriu public?

2) Sînt convinși colegii noștri că revistele nu sînt și nici n-au fost proprietatea nimănui? Cum poate decide fostul cenzor al presei studentești cum, unde și cu cine se poate face o revistă?

3) Au crezut vreodată colegii noștri că actualul lor simpatizant, Petru Ioan, a putut, în noiembrie 1989, redacta, la propria sa imagină de scria, un text incriminatoriu la adresa lui Dan Petrescu, actualmente ministru adjunct la Ministerul Culturii, text impus spre publicare redacției noastre și apărut în numărul 5/1989? Dactilograma se află în redacție și oricine o poate vedea. Îi așteptăm și pe domnul Petru Ioan să ne lămurească logic cum se împacă democrația cu impostura și cum poate un fidel promotor al tiraniei să ajungă în adulație generală, călcînd peste o întreagă rezistență românească?

OPINIA STUDENTEASCĂ

NOTA. Vom reveni cu amănunțite edificatoare despre activitatea pe tărîmul politico-ideologic pe care l-ov, lector dr.-cenzor PETRU IOAN a des-pus-o cu ostedie, pentru propășirea valorilor co-munistului pe aceste meleaguri.

Mașina cu roți pătrate

De ce a demisionat domnul Alexandru Călinescu?

■ un prorector incomod ■ in Universitatea ieșeană, situația tinde să devină explozivă ■ întreaga structură administrativă și birocratică a rămas in picioare ■ se convoacă ședințe mari pentru rezolvarea unor chestiuni minore ■

Stimate domnule profesor, demisia d-voastră din funcția de prorector al Universității a stârnit nedumerire și ingrijorare. Sînt studenți care întreabă, tot mai mult, dacă Universitatea nu va încetă să existe...

Și totuși, domnule profesor, în Universitate nu s-a schimbat nimic? Nu mare lucru și nici nu se va schimba atât de grabnic...

Trebuie înlocuite două stări de fapt, cu răbdare și cu, dacă mi se permite paradoxul, oarecare grabă; mă refer la mentalități și la limbaj...

De ce sînt pricinuite tensiunile în Universitate? Ceea ce s-a putut observa cu ochiul liber este faptul că, în urma unor decizii venite pare-se de la Minister, deși eu personal n-am văzut nimic în acest sens...

Indreptățiile ale studenților săi au determinat consiliul profesoral al facultății de Metalurgie să opteze pentru trecerea sa în cercetare...

Toți atunci, pe 17 Ianuarie, studenții greviști au contestat, mai ales în baza criteriului competenței profesionale, pe domnul conferențiar Gheorghe Coman...

O listă neagră pe săptămână

Facultățile de Mecanică, Tehnologia Construcțiilor de Mașini și Metalurgie

În numărul 16 al revistei noastre a debutat o rubrică așteptată, credem, de către toți studenții ce și-au contestat, prin grevă, anumite cadre didactice...

La conducerea facultății, cadrelor și a sindicatului liber al cadrelor didactice și cercetătorilor pentru a scrie adeverință și numai adeverință, așa cum ne-a obținut revista Dps, 10 martie 1990...

DREPTUL LA REPLICĂ

Stimate domnule redactor șef,

În ultimul număr (16) al revistei „Opinia Studențească” a apărut o notă nesemnificativă de inexactități, cu privire la șeful de lucrări dr. ing. Ioan Alexandru, membru al sindicatului nostru...

FOURI STUDENȚEȘTI ■ ECOURI STUDENȚEȘTI ■ ECOURI STUDENȚEȘTI ■

Principala problemă care-i preocupă în prezent pe studenții de la Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad” se referă la prelungirea cu un an a studiilor la toate facultățile...

Dumitrescu, în martie, citiva sute de studenți au organizat în fața Institutului de Medicină și Farmacie din Iași un miting de solidarizare cu studenții români de la I.M.F. Tirgu Mures...

CRONICAR

Cezar CALUSCHI

Noroc de revoluție

Îmbătați de propria lor generozitate și încercînd să vadă cam pînă unde li se întinde puterea, cei de la Mișcarea Invățămintului Public au devenit peste măsură de darnici, de parcă împărțeau mere din propriul coșuleț...

Birfa paginii

creat permite ca admiterea iubitelor o-drasie să fie ajutate cu ceva economii din perioada de tristă amintire. Au vreo vină noii studenți? În prea mică măsură. Nu pot fi acuzați că au adoptat principiul: „cîmpă cine poate”...

Vorba ceea

Nema cofé, Dorele, nema!

● cînd se apleca să caute în geantă, picioarele tinere se ofereau privirilor ●

Poloneza care vindea cafea stătea rezemată de caroseria autocarului, cu geanta pusă jos pe asfalt, între picioare. Multimea de oameni curioși o înconjură ca un manson și fata, fără să scoată o vorbă, le făcea semn, din cînd în cînd să se depărteze puțin ca să poată respira...

Leonardo Da Vinci, ginerele tovarășului Miu Dobrescu (II)

■ ascensiunea unui impostor către virfurile ierarhiei științifice ■ credeam că vrei să vorbim despre scandal ■ cum auzeau de invenția mea, toți începeau să mă urască ■ oamenii pe care-i folosesc au rămas pe drumuri ■

După cum ați vădit din numărul trecut al revistei noastre, Ionel Dorofte este lector universitar, autor de invenții și inovații, de numeroase lucrări științifice. Până în decembrie 1989, a condus și două colective de cercetare în domeniul metalurgiei, calificarea domniei sale fiind de psiholog.

Citind declarațiile celui care a fost acreditat, cel puțin de o parte din oficialități, drept un adevărat savant, mindrie a școlii ieșene de invenție, vă rugăm să nu uitați că el va rămâne și în continuare la catedră, susținând în fața studenților politehniști cursul de Psihosociologia muncii.

Nu s-a făcut aproape nimic pentru lămurirea situației mai mult decât dubioase în care se află ginerele tovarășului Miu Dobrescu. Cej care îi cunosc situația reală — majoritatea subordonaților săi de acum un an — se tem că probele vor dispărea încet-încet, că Ionel Dorofte, susținut nu se știe de cine, va continua cu seninătate să-și debiteze public

aberațiile despre „creativitatea generalizată”, să organizeze „manifestări tehnico-științifice”, fără ca nimeni să-i poată aminti marile deservicii pe care le-a făcut școlii politehnice ieșene.

Mai mult, cei care au solicitat clarificarea situației savantei familii s-au trezit atenționați de conducerea Institutului Politehnic (prin prorectorul prof. dr. ing. Nicolae Gavrilă) și de cea a Facultății de Chimie. Sint în plină desfășurare dispute privind baza materială pe care a deținut-o colectivul de psihosociologie, dispute în care sint implicate Facultatea de Chimie (care nici nu mai aparține de I.P.I.) și Facultatea de Metalurgie.

În acest mic haos, domnul I.D. își va vedea curind reconstrucția poziției. În numărul de date și documente) a ascensiunii acestui impostor către virfurile ierarhiei științifice.

gratie, nici un metru de țesut... De ce se întâmplau toate acestea? Pentru că, de la cabinetul doi, s-a ordonat să flu eliminat încetul cu încetul, pentru că leșisem prea în față... Să nu mi se dea voie să plec în străinătate... Adică s-a acționat pe două linii. Pe linie de Academie și pe linie de Securitate... Eram într-o contradicție fantastică! De la Cabinetul doi mi se interzicea și de la Cabinetul unu mi se cerea!

N-am înțeles cum au apărut acele colective.

Deci, după aceea s-a creat un Centru... Din a cui inițiativă?

A... a lui Ceaușescu! Și a lui Curțieanu! Dar aveam un referat făcut de mine... I-a fost dus personal lui Curțieanu.

De ce fel de Centru era vorba?

Centru de cercetări pentru prese. Centrala de la Iași a devenit în felul ăsta, centrala de prese. Dar, pe urmă, cei care au fost puși directori mi-au interzis să intru în clădirea respectivă.

De ce?

Pentru că așa se întâmplă întotdeauna! N-aveam nevoie de concurență! S-a produs un haos foarte mare! Așa de la IJIM, oamenii pe care-i foloseam, au rămas o parte pe drumuri, a trebuit să mă lupt pentru ei, să le găsească posturi...

Din cine sint formate colectivele? Cum s-au format?

Principiul meu este că orice om este bun. Deci, cei care solicită un post este încredințat, indiferent de aptitudini.

Ați avut multe solicitări?

Foarte multe. Din cauza lor, a fost o perioadă în care chiar a trebuit să mă ascund... Dar era chestia asta, cu stagiul și cu buletinul de Iași... Că altfel aș fi avut colective foarte puternice... Dar eu încadam orice om, chiar pe unii care au avut probleme, care mai aveau dosar pe la Securitate...

Am înțeles că v-ați ilustrat în foarte multe domenii. Mi le puteți spune?

Am înființat o asociație internațională, care-i tot legată de creativitate... Asociația de la Cardiff... cu teoria bistabilității... împreună cu Michael J. Apter.

Deci, ați înființat, la Cardiff, o asociație științifică, împreună cu profesorul britanic Michael J. Apter.

Da. Și care ține la doi ani un congres. Sper că la anul o să-l ținem în România. Apter a venit în '75, ca să se documenteze aici și ca să facem împreună lucrări, dar nu am avut timp... L-am documentat în ceea ce privește teoria creativității generalizate.

I-a folosit ceea ce i-ați expus?

M-a solicitat să colaborăm la o carte și n-am avut timp. Am hirtile... Și, în continuare, să organizăm un congres aici...

Cite brevete de invenții au semnătura dumneavoastră?

Trei brevete.

La acestea sînteți primul autor, nu-i așa?

Primul autor, da. Aici nu-i vorba propriu-zis de un brevet, ci de o idee. O idee tehnică! Așa am vrut să arăt eu! Filosofia tehnicii! Ceea ce depășește conceptul de brevet! Nu-i o problemă ca să scrii brevete... Orice om poate să scrie ușor zece brevete!

Alte domenii în care v-ați afirmat?

Electronica. Am o contribuție foarte importantă! O masă de sudură cu cristale lichide, care ar putea să aducă tot așa, beneficii de miliarde. Am și în domeniul informaticii... Cred că în Iași sint printre primii zece în ceea ce privește stăpînirea limbajelor de nivel înalt, adică a produselor-program.

Sînteți printre primii în stăpînirea limbajelor de programare.

Nu a limbajelor, ci a... cum se cheamă acestea?... obiecte-program, sau nu știu cum se cheamă... Deci nu limbaje de programare, acestea nu mai sint limbaje... Produse-program! Pe urmă, sint și membru al Asociației Scriitorilor... Am și cărți...

Am auzit de o carte de poezie, apărută la „Junimea”. Este volumul dumneavoastră de debut?

A stat șapte ani, pentru că au spus că trebuia să apară poezie patriotică... Acolo, în carte, sint destule poezii care... În sfîrșit, una e și publică poezie didactică la Paris, și una e să o scrii în Iași! Dacă s-ar publica din nou poezii de-a șola, multe lucruri s-ar lămurii...

un interviu de
Radu Eugeniu STAN

Am auzit că sînteți autorul unei teorii numită „a creativității generalizate”. Vreți să-mi vorbiți despre ea?

Creativitatea generalizată este o teorie pe care am expus-o și în străinătate și care privește dezvoltarea personalității simultan în toate dimensiunile ei. Deci, abordînd cît mai multe domenii. Am făcut comparația cu o sferă, de asta i-am spus creativitate generalizată. Creativitatea generalizată nu poate să crească decît crescînd întregă sferă. La nivelul de bază, există niște denivelări, niște podisuri, niște înălțimi. Dar, în primul rînd, eu trebuie să măresc sfera. Deci, încercarea mea și experimentală asta pe care l-am făcut a fost de a stimula în profunzime personalitatea, încercînd o mîrire spre exterior a întregii personalități.

Ați spus de un experiment. În ce a constat?

Pentru un experiment trebuie mai întîi o sursă financiară... Sursa asta a fost o invenție de-a mea, o presă, pentru a-mi acoperi cheltuielile... Ea era deja făcută fiind a fost angajat primul om... Deci presa deja exista și, de fapt, chiar și banii care se încasau acum — poate să verifice oricine — erau pentru experiment.

N-am înțeles prea bine despre ce invenție este vorba.

Nu este vorba de o invenție stricto sensu (expresia interlocutorului, n.n., R.E.S.), pentru că ideea aceasta, a utilizării fluidului, a apărut încă din '38... Dar nimeni în lume n-a reușit să o aplice în mod industrial. Aici e vorba de un pachet de brevete... acestea n-au importanță... e vorba de o direcție de cercetare care îmi slujea mie... Nu mă așteptam să... Credeam că vrei să vorbim de scandalul de-acolo... Dar o discuție din asta, așa de interesantă... nici nu știu... Adică nici nu știu în ce măsură dă spațiu așa să se publice... Bun... Deci care era ideea?

Vorbiam despre invenția dumneavoastră, despre presă.

Așa. Psihologie, era foarte interesant. Ce-i lîvea pe acei oameni, tehnicieni, ca să utilizeze, deci, presiunea lichidului? Tara care ar fi pus mâna pe această tehnologie, de exemplu în timpul războiului mondial (și era la îndemînă, că totuși era la îndemînă) ar fi cîștigat războiul... Deci, eu acuma gresesc, în instalații artizanale... deci chiar în casa mea pot să fac o presă chiar de douăzeci de mii de tone-forță, cu care pot să fabric tancuri!

Este un proiect elaborat de dumneavoastră?

Nu am lucrat niciodată pe proiecte. Pe schițe de mînă.

Numai pe schițe de mînă?

Da... Și aveam muncitori pe care-i plăteam... Mi-am vîndut mașina... Am avut trei mașini de la părinți... Le-am vîndut și... da... mi-am finanțat cercetarea... da...

Continuăți, vă rog...

Așa... Deci, socul era dat de forța care trebuia lovită... că lichidul poate să îndoaie metalul... S-a creat un adevărat scandal Național.

Si recunoașterea acestei invenții cînd s-a produs?

Nu s-a produs nici în ziua de azi. E o luptă continuă. Tehnologii, încercări există peste tot! Există chiar o firmă în străinătate care a luat premiul Nobel pentru procedeul respectiv... Insa lucrează numai pentru chestii foarte scumpe... Pentru rachete... Adică e trecut în domeniul strategic. Dar nimeni n-a utilizat industrial procedeul! De ce? Aici a intervenit rolul meu de psiholog! Pușin au înțeles niște lucruri și de-aici foarte multă... Deci, es-am constatat? Un fenomen extraordinar, legat tot de psihologia invenției... Toți oamenii care intrau în contact cu presa începeau să mă urască.

De ce?

Pentru că ideea era prea simplă, și se gîndeau de ce n-ar fi făcut-o ei.

Vi s-a intîmplat tot timpul?

Tot timpul, da... Am repetat experimentul chiar controlat, chiar fotografiat... Il știam dinainte... Ulte, deci soția nu știe ce discutăm! O chemăm aici... Tania!

Lector dr. Tatiana Dorofte: Da!

Vino puțin! Deci facem un experiment, da? Nu... nu vorbim despre asta... vorbim despre presă... Ia spune-mi, știți că aveam prima dată presa în beci... Prima pe care am făcut-o, da? Tu erai la Craiova... Așa... Și îi-am dat telefon că vine domnul Gaftanu (prof. dr. ing. Mihai Gaftanu, de la Institutul Politehnic din Iași, n.n., R.E.S.) să vadă presa... Ce mi-ai spus?

Lector dr. Tatiana Dorofte: Că faci o gresală chimindu-l.

Așa! Multumesc. Imediat și-a schimbat atitudinea! Prietenii! Omul care m-a ajutat cel mai mult să mă dezvolt ca personalitate! De a doua zi, toate relațiile s-au schimbat! Și aceasta s-a petrecut de zece de ori, adică m-am și saturat... Știam de la început...

Am auzit că sînteți conducătorul mai multor colective de cercetare. Cum au apărut acele colective?

În urma invenției, eu puteam să fac rost de niște bani. Și să meargă... Să putem studia creativitatea mai departe... Că statul nu făcuse treaba asta, nu? Atunci se făceau contracte pentru presă și eu dădeam libertate oamenilor să lucreze după ideile lor, să se autoorganizeze, să vad cum se organizează, fără să influențez în nici un fel... Știam cum a fost în Suedia, știam cum am lucrat eu... Deocumdată, cu ajutorul presei se fabrică numai containerul de la URCUMT. În acest fel, a devenit cel mai competitiv din lume. Este solicitat în toate țările din lume. Dar asta este numai o aplicație banală.

Tot n-am înțeles...

Da, da, păi întreabă! Da!

...cum au apărut acele colective de cercetare.

Deci, avînd capitalul ăsta — nu? — trebuia să-l folosesc!

Capitalul de unde a apărut?

Capitalul teoretic, nu?

A, deci a fost vorba numai de capital teoretic!

Atunci m-am dus la Județ, la Leonard, care credea și el că o să dea lovitură. Erau două tabere. Tehnicienii, de care îi-am spus de ce se opuneau, și politicienii, care credeau că o să-și facă o carieră de aici. Politicienii pe care-i speculam. Erau foarte mulți. Ei ziceau că o să-i arate sefului despre ce-i vorba și acela o să rămînă praf, ceea ce s-a și întîmplat. Și atunci, am cerut înființarea unui colectiv. De fapt, au fost niște improvizatii... N-am condus niciodată un colectiv real... N-am folosit decît puterea convingerii... N-am avut semnătură, n-am avut nimic...

Ce structură aveau colectivele?

Sint mai multe etape. Prima a fost pînă la vizita sefului... eu tot așa îi spun, că nu mă schimb, să știți...

În ce an?

Cum îi spuneam înainte, îi spun și acum, că...

În ce an?

Eu sint un... În '75... Cînd am prezentat ideea, toți ceilalți au vrut să mă obstrucționeze, inclusiv Mecanica. Și, de fapt, trei sferturi din timpul vizitei s-a concentrat asupra presei, ceea ce a stîrnit un val de invidie. Seara, la televizor, am observat, însă, că nu am apărut decît în prim-plan, ceea ce m-a făcut să-mi pun întrebări. Am căutat apoi și în arhive, și la Agerpres — am trimis un fotograf acolo — dar nu mai era nici o foto-

Blînda securitate și turmulita cu 21 de mielușei

■ la audieri, toți au recitat o lecție învățată din timp ■ Timișoara trebuia să fie rasă de pe fața pămîntului ■

Avocații și-au luat rolul în serios

Dupa audierea primilor inculpați, credem că se pot trage unele concluzii parțiale în privința desfășurării procesului celor 21. Să ne oprim mai întâi asupra oamenilor legii puși să lămurească acest caz. Completul de judecată, format din doi coloni și un general de Justiție, a suterit în primele zile de o doză de subiectivism în analiza cauzei, în special președintele instanței, care, prin întrebările puse inculpaților și prin denaturarea pe alocuri a declarațiilor în momentul dictării lor spre consemnare, cu scop vădit incriminator, a creat multe proteste din partea avocaților. Aceștia se pare că îșiiau rolul tot mai în serios, abandonând total poziția de apărători de formă în procese cu rezultatul dinainte cunoscut. Faptul nu poate decît să ne bucure, chiar dacă în boxă sînt cei care sînt, cu toate că intervențiile lor neprocedurale, fără permisiunea președintelui instanței, au dus de multe ori la ridicări de ton și de o parte și de alta. Treptat lucrurile s-au calmat, conștinările denaturate au devenit tot mai puține și necesitare, domnii avocați s-au cumișit, chiar între domnul Voicu, apărătorul inculpatului Anastasiu, de departe cel mai bălăos dintre apărători, și președintele instanței, nu cred că e exces prea mult dacă afirm că se manifestă o anumită simpatie. Și dacă echipa avocaților, în frunte cu domnul Voicu, dă impresia unor zurbagii puși pe harță, cu leșii din rigurile procedurale, uncori chiar justificate, de o sobrietate remarcabilă se dovedește a fi procurorul, colonel de Justiție, om de o rigurozitate profesională din care avocații au foarte multe de învățat. Nu intervine niciodată neîntrebat, adresează întrebări inculpaților numai prin intermediul instanței, de regulă toate dînd impresia o-mului de rînd din sală că se referă la amănunte, poate din cauza asta procurorul pare un jucător versat, care ține a-tuurile pentru mai lîrziu, cînd se va trece la audierea marturilor, la probe și, nu în ultimul rînd, la plidoarie. De aceea, deocamdată, nu ne putem rălia părării unor timișoreni, conform căreia acuzarea în acest proces ar avea un rol pur formal, de ochii lumii, celor din boxă fiindu-le asigurate aprioric pedepse mici sau achitare, în virtutea unor rațiuni obscure.

Agentii străini au infăptuit revoluția ?

În privința inculpaților, lucrurile sînt oarecum clare. Am asistat la audierea primilor cinci și am înțeles că toți ceilalți vor adopta aceeași poziție, de disculpăre a persoanelor și a instituției din care au făcut parte. Primii cinci au fost generalul Macri Emil, șeful Direcției de contrainformații în sectoare economice din Departamentul Securității Statului, colonelul Popescu Ion, Inspector-șef în Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne, colonelul Sima Traian, șeful Securității județului Timiș, colonelul Teodorescu Filip, adjunct al șefului Direcției de contrașpionaj din Departamentul Securității Statului și locotenent-colonelul Anastasiu Gabriel, locțiitor al șefului Direcției de informații interne din același departament. Toți au susținut că singura misiune a Securității în perioada 16-22 decembrie la Timișoara a fost culegerea de informații. În marș lor majoritate absolventi de Drept, cei 21 dau impresia unor foarte buni cunoșcători ai procedurii și al chichițelor avocațesti, capabili a atrage atenția președintelui asupra micilor diferențe de nuanță în exprimare și nu o fac impulsiv, ca apărătorii lor, ci conform strictului cadru procedural. Nu știu ce pedepse amenințau înainte un ofițer de securitate pentru divulgarea secretului de serviciu, dar probabil că erau foarte dure și planau permanent ca o continuă amenințare, dacă acum, în boxă, inculpații se forțose toți să le divulge pe cele care acum nu mai sînt secrete pentru nimeni și ei știu că nu mai sînt. Bundează, întrebări despre metodele de investigare informativă folosite la Timișoara, ei nu începuseră prin a răspunde evaziv, că s-au folosit metode specifice muncii din securitate, abia după insistențele președintelui instanței numind concret respectivele metode: investigație directă la fața locului, folosirea rețelei de informatori (colegii noștri șterși), tehnica operativă (utilizarea microfanelor, interceptarea convorbirilor telefonice, metode de care se ocupa serviciul T), controlul secret al corespondenței (în răspunderea serviciului S), filajul (apanajul ofițerilor de filă), specia-

lizați numai pe astfel de misiuni, constituții în serviciul F). Desi metodele utilizate de serviciile T și S contraveneau prevederilor constituționale, ele erau reglementate prin ordine și instrucțiuni și ofițerii nu dădeau socoteală nimănui pentru folosirea lor.

O altă constantă a celor anchetați a fost încercarea de a arunca vina pentru masacrarea populației asupra armatei, susținind că Securitatea a avut doar rolul de informare despre organizatorii demonstrațiilor și mai ales despre eventualele agenți străini, bănușiți a fi din rîndul frontieristilor, romani fugiți peste graniță, recrutăți în lagărele din Austria și Ungaria și trimisi înapoi pentru destabilizare, iar miliția a avut misiunea de a reține pe vandalii care au distrus magazine și au furat mărfuri. Prevalîndu-se de unul din principiile de bază ale muncii în Securitate, cei de a nu cunoaște niciodată cu ce se ocupă colegul de serviciu, fiecare inculpat se apăra susținînd nevinovăția sa în ceea ce privește ordinea de reprimare și necunoașterea acțiunilor și ordinilor celorlalți. Modalitatea este, trebuie să recunoaștem, simplă, eficientă și mai ales extensibilă după nevoi. Nici un acuzat nu l-a auzit pe Macri ordonînd reprimarea, ci doar pe generalul Gușe admonestînd un subaltern că nu a intrat cu tancurile în demonstrații și nu a rotit țeava tunului de potane pentru a-l împărășia (expresia cu țeava a fost redată fidel și subliniată expres în mai multe rînduri, un inculpat și-a amintit-o chiar după ce depozitia lui depășise cronologic evenimentul, impresia de lecție învățată dinainte a fost evidentă). Pe generalul Chițac l-au văzut leșind afară cu două grenade lacrimogene din cele aduse de la Sibiu, iar pe generalul Stănculescu l-au auzit anunțînd apropierea de Timișoara a unor unități de blindate din Buzias, Lugoj, Ineu.

Un alt aspect asupra căruia insistă vizibil inculpații se referă la modal de organizare a celor cincisprezece ofițeri trimisi de la București pe 17 februarie. Ei susțin că grupul nu a fost constituit ca un comandament cu responsabilități strict delimitate pentru fiecare membru, sub conducerea generalului Macri, ci că au avut doar obligații de serviciu curente, fiecare în direcția lui, cu sarcina de a nu se substituii conducerii județene a securității, ci doar de a o sprijini, iar comanda grupului nu a revenit generalului Macri în urma unui ordin scris din partea ministrului de Interne sau a șefului Departamentului Securității, ci în virtutea faptului că era cel mai mare în grad și funcție dintre toți. Motivația unei astfel de poziții nu e greu de ghicit, recunoașterea unui comandament trimis de la București ar decanta rapid responsabilitățile fiecăruia în evenimentele de la Timișoara și firul ce duce de la decizie la execuție ar deveni vizibil. Contrariul este mai greu de dovedit, în caz că un astfel de ordin scris a fost dat, hirtia respectivă ar fi fost printre primele ce trebuiau distruse. Nu este de asemenea exclus ca ordinul de constituire a unui comandament să fi fost verbal, nu o hirtie îl împiedica pe toștii membri ai securității să acționeze. În aceeași idee, inculpații au încercat să incurce țelul și mai mult, în ceea ce privește comanda supremă la Timișoara. S-a susținut că îl putea raporta direct lui Postelnicu sau revenirea lui Ion Coman, dar în același timp Macri îl putea raporta direct lui Postelnicu sau generalului Vlad, la fel nu a reieșit prea clar nici raportul de subordonare dintre Macri și generalul de miliție Nuță Constantin, insistînd asupra acestui aspect, deoarece e greu de crezut că evenimentele din Timișoara puteau fi incluse între cele obișnuite, de rutină.

Doi actuali miniștri sînt chemați în boxa acuzatilor

Dacă procesul va continua în aceeași manieră și procurorul nu va aduce în instanță prin probe și martori, dovezi clare, sau dacă vreun inculpat nu va uita lecția învățată (spun lecția pentru că toți au stat împreună vreme de mai multe săptămîni, timp suficient pentru a-și sincroniza depozițiile), cu greu se va putea stabili vinovăția celor 21 la justa ei măsură, în primul rînd datorită intenției vădite de a nu recunoaște nimic din ceea ce s-ar putea incrimina și în al doilea rînd datorită absenței din lant a unei verigi importante: elementul de execuție. Cu excepția celor implicați în disorția a #0 de cadavre de la spitatul județean, unde au fost arestați atît ofițerii de comandă cît și cei de execuție, ceilalți sînt toți cadre de decizie și dacă fiecare va continua să susțină ne de o parte că nu el a dat ordin să tragă și

pe de altă parte că nu știe ce ordine au dat ceilalți, aproape nimic nu-i poate incrimina. E posibil ca mulți dintre ei să nu îi tras, mai toși susținînd că cea mai mare parte a timpului s-au aflat în clădirea Inspectoratului sau a fostului comitet județean de partid. Nu împotriva lor pot depune mărturie participanții la demonstrații, ci doar împotriva celor pe care i-au văzut cu arma în mînă și pe care acum îi mai văd din cînd în cînd pe stradă. Or, dacă execuțanții ordinelor de reprimare nu sînt inculpați, singura postură în care ei ar putea dezvălui cine le-a dat ordin, cercetarea penală înseamnă o luptă cu morile de vînt.

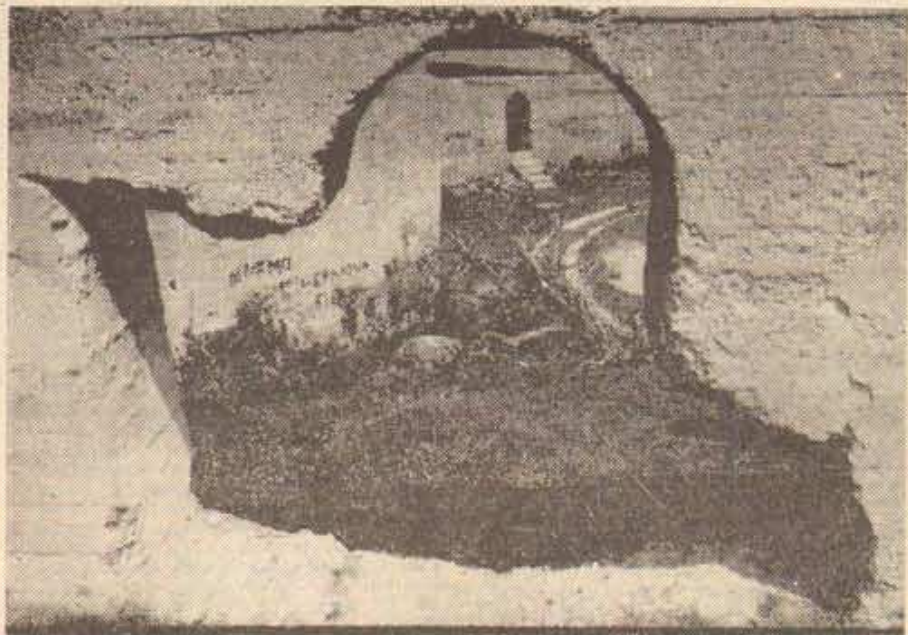
Nelinișitoare în această privință este și frica de securiști a timișorenilor, urmare a telefoanelor de amenințare, și ered că inculpații se bazează mult pe asta, altfel nu se poate explica siguranța cu care fostul șef al Securității județene, Sima Traian, a afirmat în instanță că nici un cadru nu a fost recunoscut printre cei care au tras. De unde se vede că oamenii rămași în libertate își văd conștiința de treabă în continuare. Pe de altă parte, deși președintele instanței a subliniat la întîlnirea cu ziaristii că procesul se poate extinde oricît de mult pentru aflarea adevărului, după cinci zile, cu toate că s-au roștit adesea numele altor persoane implicate, unii cu funcții mari în aparatul actual de stat, numărul inculpaților a rămas constant. Ne referim la doctorul Golea, directorul Spitalului județean, unul din cei care au favorizat dispariția cadavrelor, dar mai ales la generalii Gușe, Chițac, Stănculescu și la procurorul general adjunct Diaconescu, asupra cărora s-au aruncat acuzații din cele mai grave. Vor avea ei curajul, în cazul în care vreunul din cei care l-au acuzat va fi achitat, să-l trimită în judecată pentru calomnie? Insuși faptul că asupra a doi miniștri planează astfel de acuzații și nu se la nici o măsură intr-un sens sau altul ridică serioase semne de întrebare.

Un adevăr pentru export și unul pentru consumul intern

Remarcabilă în procesul de la Timișoara este dorința de a se afla adevărul, dorință exprimată în mai multe rînduri atît de inculpați, cît și de instanță. Dacă în cazul primilor dorința de adevăr este

zultă o grămadă de întrebări. Președintele știa ce avea de spus Macri? Să existe două adevăruri, unul pentru uz intern și altul pentru afară? Sau unul pentru anumite persoane și altul pentru prostime? Dacă da, cît la sulă din tot ceea ce s-a întîmplat este permis cunoașterii opiniei publice și cine sînt cei care stabilesc procentul? De unde a știut generalul Macri cînd să se oprască?

Oricum, pe baza celor spuse cu sau fără voia instanței la proces, a unor lucruri știute anterior și a unor zvonuri ce mablă prin Timișoara, se poate construi o deducție logică, evident cu mențiunea că o deducție logică nu este decît o deducție logică și nimic mai mult. Voi puncta mai întii datele inițiale: 1) Ofițerii de securitate trimiși de la București aveau misiunea de a descoperi pe organizatorii demonstrației și mai ales pe agenții străini implicați în acțiunile de destabilizare. (Insistența asupra găsirii în primul rînd a spionilor a rezultat clar din depozițiile inculpaților). 2) În stenograma uneia din teleconferințele cu primii secretari de județ, Elena Ceaușescu a afirmat că avem o demografie bună și Timișoara poate fi rasă de pe fața pămîntului. 3) Cadrele din securitate au fost alertate, conform celor declarate de generalul Macri, cu alarmă de gradul III, cea mai gravă. 4) Avocatul Voicu a apucat să spună, înainte de a fi oprit, că parola de alarmare a fost Radu cel Frumos, ceea ce înseamnă atac din afară. 5) Un alt avocat a mai afirmat că, în timpul evenimentelor din Timișoara, la un moment dat, trei persoane au luat legătura cu un consulat. Singurul consulat existent la Timișoara în acea vreme era cel iugoslav. Avocatul a fost oprit la fel de repede ca domnul Voicu. 6) În oraș circula zvonul că în acea perioadă ar fi existat pe aeroportul din Timișoara avioane de bombardament cu însemnele Ungariei, de asemenea că elicopterul care a survolat orașul avea aceleași însemne. Corelînd toate aceste date, se poate avansa ideea că Ceaușescu voia să își salveze tronul aruncînd țara în război. Îl interesau mai mult spionii decît organizatorii demonstrației pentru că, oricum, întreg orașul era deja condamnat. Membrii consulatului aveau probabil rolul de neutri care să confirme atacarea orașului de avioane străine, ceea ce ar fi legitimat în fața întregii lumi punerea României pe picior de război, știută fiind importanța ce o acorda Ceaușescu salvării născute-

doar o vorbă în vînt din motive ușor de intuit, de neînțeles este încercarea de a se ascunde adevărul a instanței, pentru că au fost cazuri cînd președintele a oprit pe vorbitorii care aveau ceva important de spus. Nu știu în ce măsură a reușit televiziunea să surprindă astfel de momente, dar din sală s-a simțit clar că nu se dorea a fi spus totul în sedința publică. Mă refer la ce s-a întîmplat în timpul audierii inculpatului Macri Emil. De două ori fostul general de securitate și-a încercat depoziția, afirmînd că ceea ce ar putea spune vizată relațiile dintre state și cînd totodată permisiunea dacă poate continua. Nu i s-a permis, pe motive că lucrurile astea se vor stabili în altă parte. De asemenea, cite ceva numai scapat și avocații, dar au fost întrerupți imediat de președintele instanței. De aici re-

lor. Folosel pe care le-ar fi tras în urma acestei înscenări sînt evidente, apărarea țării ar fi primit în fața protestelor antigovernamentale, iar dacă protestele populației ar fi apărut, reprimarea armată devenea deplin justificată de rațiuni superioare, ce țîn de ființarea noastră ca națiune.

Nu știm dacă presupunerile noastre sînt sau nu în concordanță cu adevărul. Această deducție a fost făcută în speranța confirmării sau infirmării ei de către cei puși să afle pe căi oficiale ce s-a întîmplat cu adevărat în România în acea perioadă și cu toamna de adevărurile spuse pe jumătate. Dacă acum nu se află totul, mai lîrziu va fi înfînt mai greu. Teama e cu atît mai mare cu cît românii știu ce înseamnă istoria contrafăcută.

Sorin AVRAM

Un veac de politică în România

Totdeauna va exista cineva deasupra (II)

■ un portret malițios al lui Nae Ionescu ■ episodul doi : IDEOLOGII ■

Adevărul nu pare a fi pentru popor, sau — cel puțin — până acum n-a fost niciodată. Toți politicienii, indiferent de culoarea lor, au căzut aici de acord. Chiar Robespierre, un naiv structural, hrănit cu himerele teoretice ale unui alt naiv — Jean-Jacques, s-a opus

ateismului și s-a străduit să refacă Ființa Supremă în care nu credea, tocmai pentru că și-a dat seama că unul nu poate trăi fără Dumnezeu. A încercat să confrunte însă conștiința individuală cu o serie de alte adevăruri — civice și morale — pentru care omul

era la fel de nepregătit. Danton părea sincer, deci subiectiv, pe când Robespierre căuta să impună un adevăr obiectiv, impersonal. Care dintre acești tendințe este mai apreciată naturii omului, putem citi cu ușurință în dragostea pe care francezii i-au păstrat-o lui

Danton, și în ura nemiloasă pe care au purtat-o multă vreme memoriei lui Robespierre.

Cită vreme adevărul este un monstru poezic peste care, înainte de a-l arăta maselor, trebuie asternută o mască izbăvitoare, existența ideologului este justificată. Fiește însă că masca va fi conformă cu gustul său estetic.

Ca orice individ care abordează adevărul în mod pragmatic, ideologul comite o simplificare. Două fraze îi ajung profesorului Fănică Niculescu, ideolog al mișcării legionare, pentru a-i rezuma lui Șerban Romano cele două „mari învățături”: „Totul este fals, căci nimic nu-i adevărat. Și fiindcă totul este minciună, totul este permis”. În sprijinul acestei mostre de „gîndire” sînt aduse abdicarea filosofiei de la demersul ontologic, abdicarea științei de la cunoașterea fundamentală, etc. Ideologul este înnebunit după generalizare și după absolutizare, el vine să se potrivească perfect în definiția prostiei dată de G. Ličeanu. El nu a abdicat de la gîndire, cum spune Șerban Romano, pentru că el nu a fost niciodată „în gîndire” pe deplin, ci doar cu gîndul de a utiliza teoria. Fănică Niculescu mărturisește sincer că poziția sa este „iraționalistă” și i se adresează lui Șerban: „Et, tinere... te mai ocupi de fleacuri? Ai înțeles ce e real în viață? Să ai mai apreciezi valori teoretice?”

Ideologul e indecșit un filosof ratat și un ateu, des-

facu frecvent apel la filosofie și mistică pentru a se justifica. El are pretenția de a fi printre puținii lucizi care cunosc adevărul, pe care îl transcrie într-o formă accesibilă, și — mai cu seamă — dezirabilă. El nu ascunde adevărul din milă — s-ar fi făcut preot, și nu-l dezvăluie dezinteresat — ar fi un profet. El se crede coautor la Creație, înghesuind lângă convențiile fundamentale pe cele pe care le crede el necesare. Ideologul servește puterea: nu numai teoria îi este inaccesibilă, dar și practica îl refuză. Vîndu și făcî un intermediar, ideologul devine un hibrid. „Putere și bani, restul e nerozie...” murmură profesorul de filosofie Niculescu.

Totuși el nu este un conducător, ci numai un ideolog: de jo presimțim că verbăria sa este o formă a disperării. Superior „discipolilor”, el este inferior puterincilor cărora le servește drept instrument de convingere, și intelectualilor care-l oculesc ca pe un șarlatan.

Este ideologul bine-intenționat? Cuiema ar fi să fie. Marele Inchișitor nu este bine-intenționat, apărînd omul de o libertate pe care o crede insuportabilă? Fiește că ideologia, ca și inchișiția sau chiar cenzura pot oricînd să pretindă că rolul lor este „psihoterapeutic”. Ele ne apără de adevăr ca de un cîntec al sirenelor. Poate cred sincer că în acesta se află pierzania. Greșesc însă, și vor greși vesnic, asumîndu-și acest rol. Ne subestimează, și se supraestimează — prea multă aproximare deja aici. Ideologul este în realitate un distanțat preserverent.

Cît despre Fănică Niculescu, gurile rele spun că ar fi un portret malițios al lui Nae Ionescu. Cît de malițios?

Alina MUNGIU

Revanșa Răsăritului

■ pentru Nae Ionescu, apartenența noastră la ortodoxie era mai mult o fatalitate decît o opțiune ■

Nae Ionescu a reprezentat în cultura și, într-o oarecare măsură, în viața noastră publică interbelică, cea mai puternică și mai coerentă revanșă a spiritului răsăritean și a mentalității răsăritene. Păreră, sau intuiția, pe care conștient să o exprim, este aceea că conflictul Apus-Răsărit, declanșat mai devreme decît schisma din 1054, se păstrează. Tre-cerea timpului nu l-a tocit asperitățile chiar dacă le-a nuanțat. Astăzi el își păstrează trăsătura esențială care constă în aceea că Apusul — catolic sau protestant — vrea să impună Răsăritului modelul său, meca-nismul său politic, social, cultural. Cît de actuală e problema o arată un pasaj dintr-un text al lui Alexandru Soljenitin: „Studiind istoria și cultura chineză, tailandeză sau a cine-stilului căruia popor african, cercetătorul subînțelege ca indispensabil să manifeste respect pentru originalitatea lor. Cînd vine însă vorba de creștinismul răsăritean vechi de o mie de ani, cercetătorii occidentali nu încearcă decît dispreț și mirare; cum de această lume ciudată, continentul acesta întreg, se încăpățînează să nu adopte ideile occidentale și să nu îmbrățișeze calea occidentală atît de evident superioară? Rusia e condamnată fără drept de apel pentru tot ceea ce o deosebește de Occident”.

O convingere identică a formulat, de zeci de ori, în articole sau în cursuri, Nae Ionescu. Numai că el nu avea ceva de împărțit cu apusenii, ci cu propriii săi compatrioți. Problema se pusea și într-o Rusie anticară celui în care a trăit Soljenitin: în Rusia secolului XIX (care a cunoscut o acerbă polemică între slavofili și occidentalisti).

Lă noi, în cultură, chestiunea părea transată de pașoptiști și de generația Junimii: odată adoptate în-stituțiile apusene, cu tot tributul pe care îl implică și li schimbetele mimetismul, aceasta era calea. După Eminescu, adversar pătinos al importului de instituții, și pe urma lui, Iorga va aduce atitudinea sa realistă. Numai că acest om de geniu, așa cum a observat un critic literar, era cu desăvîrșire ligat de „ceful metafizic”.

Cel dintîi care mută discuția pe teren metafizic și religioz este Nae Ionescu. El readuce în discuție esențială componentă din plămada suficientului românesc — complementară in-

tinuității — Ortodoxia. Adică religia noastră răsăriteană în care Iorga nu văzuse decît o „instituție” care ne-a făcut vreme de secole cultura și care era chemată mai departe să joace un vag rol în modelarea „morală” a națiunii. În felul, complet, în care apusenii — catolicii sau protestanții — văd, de la Revoluția franceză încolo, chemarea Bisericii.

N. Iorga cunoștea în amănunt cultura răsăriteană și o cunoștea și o prețuia și a editat chiar Vieți de Sfinți. Putem spune fără exagerare că o iubea — după cum iubea și prețuia arta bizantină — dar atitudinea sa era aceea a istoricului: trata toate aceste elemente ca pe un depozit din care mai putea fi comunicat ceva doar oamenilor din popor pe care în mod abstract și nediferențiat îl socotea simpli și buni.

Dar iată, în acest sens, un reproș cit se poate de reverențios pe care i-l adresa Nae Ionescu într-un articol din *Predania* în anul 1937: „Înălțarea eugetului și îmbunătățirea inimii — oricît ar fi ele de necesare — nu pot fi considerate ca scop al învățămîntului religios în școlile secundare. A afirma că se poate înlocui studiul religiei creștine-ortodoxe — care uneori se luminează și prin cunoașterea unor canoane — printr-o predică morală, înseamnă a crede (ceea ce probabil nu e cazul d-lui profesor Iorga) că religia se poate reduce la morală. Asta însă ne-ar îndepărta de adevărul sens al ortodoxiei și ne-ar arunca iremediabil în ligăruul unui protestantism care a luat elimpie”. (Pentru a întrebuița chiar termenii d-lui profesor.)

A mai existat, desigur, Părvan care a lăsat prolegeri despre problema salvării în anichitate, deschizînd drumul preocupărilor spirituale. Însă el nu și-a asumat doctrina creștină și cu atît mai puțin învățătura creștin-ortodoxă ca factor de actualitate și izvor spiritual concret.

Negreșit, în anul de după primul război mondial, în anul '20, plutea în aer, în cultura europeană, o undă puternică de spiritualitate de care Nae Ionescu a amintit adesea și ar fi suficient de pomenit de Papini, Maurras sau Léon Bloy iar de undă aceasta nu erau străine nici lecțiile lui Părvan. Există o recrudescență metafizică, dar ceva mai puțin una religioasă. Iar acolo unde aceasta există, terrozi-era catolic sau pro-

testant intrucît Ortodoxia se află în mare retragere; revoluția bolșevică redusese aproape de zero „a treia Romă”, implicit țara ortodoxă în care credința colorase puternic cultura modernă. De o teologie rusă nu se mai putea vorbi; decît de prezențele din exil. E locu!, totuși, să amintesc că în anul '30, în plin apogeu stalinist-ateist, Nae Ionescu — și textele stau mărturie — nu s-a lădat de caracterul profund religios, profund ortodox, al poporului rus și de faptul că credința noastră — acestuia nu poate să dispară atît de ușor și atît de repede. Ziua de azi — marea renaștere pravoslavnică — îl confirmă cu prisosință pe filozof.

Spuneam că Nae Ionescu a încarnat revanșa spiritului răsăritean în cultura noastră interbelică. Un om format într-o universitate apuseană (după studiile din țară), și un conștient al arcanelor teologiei catolice, respectiv protestante, în loc să regete ca nu sîntem și noi, românii, catolici, vorbește de marile adîncuri și frumuseți ale ortodoxiei. Întîi, și încă din 1919, de superioritatea soluției creștine față de alternativele etică, respectiv, budistă; apoi de conștientizarea noastră cu ortodoxia. Trăsătura pe care intelectualii noștri o tratau cu complezență sau scepticism — în cel mai bun caz.

Pentru Nae Ionescu apartenența noastră la ortodoxie, respectiv la spiritul și la mentalitatea răsăriteană, cu tot ce implică ea, era un lucru organic și firesc; mai mult o fatalitate decît o opțiune. Problema nu se punea pentru milioanele de creștinoși — pentru „biserica țărănilor” — îndecșebî — care urmau fără aporii biserica bizantină, ci pentru intelectualii și chiar pentru unii teologi care confundau cultura cu civilizația. Este motivul pentru care dichotomia Răsărit-Apus apare cu o altă de mare frecvență în articolele sau în cursurile lui Nae Ionescu. „Problema aceasta — spune el în un moment dat —, pe noi, creștinii orientali, ne privește foarte de aproape, pentru că pentru noi universul este existent pe care o trăim; pentru cel din Apus universul este o existență pe care el o cunoaște. Noi ne aflăm înăuntrul universului, apusenii stăpînesc, într-un oarecare fel universul; ei îl cunosc, noi nu-l cunoaștem, noi îl pășim, am zice, sîntem sub influența lui. Noi nu ne ridicăm deasupra universului, noi sîntem înăuntrul lui. De aici nota caracteristică, contemplativă, a metafizicii Răsăritului, și în al doilea rînd, lipsa noastră de inițiativă. Pentru noi, cum Dumnezeu alădă, acțiunea nu este un ideal etic. Ar fi fost imposibil ca cineva din țara românească, din tot răsăritul european sau din Asia, să scrie parțea a doua din Faust. (...) // Dacă există un spirit și o posibilitate de meta-

fizică răsăriteană, aceasta se datorește în bună parte tocmai lipsei de penetrare a elementului de cultură romană, în Răsărit, — oricît de ciudată vi s-ar părea această afirmație a mea”.

Eforturile acestea ale lui Nae Ionescu, pe cît de sincere, pe atît de repetate, nu au mers în gol. Ele au marcat o generație, o elită intelectuală, o epocă. Mai mult, ecurile acestui demers s-au resimțit dincolo de hotarele țării, de vreme ce Eliade a vorbit despre religie răsăriteană, despre spiritul răsăritean în universități apusene iar de peste 40 de ani Cloran nu face altceva decît să coboască, într-un fermecător registru stilistic, sfîrșitul civilizației apusene. (Pe aceasta s-a întemeiat succesul său incontestabil).

Într-o universitate, mai întîi, apoi într-o cultură și chiar într-o opinie publică în care există, în mare, consensul asupra superiorității apusene în toate domeniile și unde, în duhul veacului al XIX-lea, oamenii continuau să se închine Renașterii, Luminismului, „progresului” și „evoluției” și înainte de toate științei majusculezate, Nae Ionescu a adus cu sine revanșa spiritului răsăritean. Desigur, au mai existat tentative asemănătoare, dar ele erau de nivel modest, chiar dubios, și de expresie indioleinică (Nichifor Crainic). Nae Ionescu a reprezentat însă nivelul cel mai înalt și mai realist al revanșei la care mă refer. Căci elde încercări de a readuce la suprafață „revolta fondului nelatin” (Dan Botta, Lucian Blaga), admirabile în plan stilistic și estetic, nu aveau priză asupra realității.

Izbinda lui Nae Ionescu a fost metafizică și religioasă. Un om care marcheză o epocă, care își lasă atît de puternic amprenta asupra ei, nu mai este un „paradoxal” sau un „extravagant” care joacă teatru la curs. Așa înțel nu omul în sine — culme de urbanitate altminteri — putea să polarizeze revărsări de venin și ură. Cî învățătura lui.

Nae Ionescu nu a căutat să convertească pe nimeni la mentalitatea răsăriteană sau la o ortodoxie disciplinată și coerentă ci a dorit ca aceste trăsături să nu mai fie înăbușite sau ignorate — involuntar sau aprioric — de invidii purtători lor.

Mulți dintre potrivnicii lui Nae Ionescu, și nu-am gîndit în nenumărate rînduri la această ironie a sorții, au ajuns să pălîmească (în Inchișori), în dezamăgire sau în disgrație) realitatea existența universului pe care erau convinsi, ca orice buni „europeni”, că-l stăpînesc. Să se fi gîndit ei și la preopinatul lor atunci cînd destinul l-a constrîns să schimbe mindria cu smerenia? Într-adevăr nu e retorică.”

Dan CIACHIR

Jean-François Revel

Tentația totalitară

Fragmentele care urmează sînt extrase semnificative din celebra carte a lui Jean-François Revel, *Tentația totalitară* (Paris, Laffont, 1976). Născut în 1924, la Marsilia, absolvent al Școlii Normale Superioare, profesor de filosofie, autorul a mai publicat *Pentru ce filosofii?* (1957), *Cabala credincioșilor* (1962), continuare a volumului precedent, *Despre Proust* (1960), precum și răsunătorul eseu politic *Nici Marx nici Isus* (1970). Editorialist la „L'Express”, de mulți ani, Revel analizează cu luciditate și competență opțiunile politice fundamentale ale lumii contemporane.

Statul-națiune și comunismul — două obstacole în calea constituirii lumii socialiste

Lumea actuală evoluează spre socialism. Principalul obstacol în calea socialismului este nu capitalismul, ci comunismul. Societatea socialistă viitoare nu poate fi decât planetară și ea nu se va realiza decât cu prețul, dacă nu al dispariției statelor națiuni, măcar al subordonării lor unei ordini politice mondiale.

Sînt cele trei idei dominante ale acestei cărți. Întrebarea este dacă socialismul vor reuși să elimine cele două obstacole esențiale care obstrucționează construirea unei lumi socialiste: statul și comunismul. Sau se vor încapățîna să le servească și să le întărească și pe unul și pe celălalt, pe unul prin celălalt, continuînd să se anihileze ei înșiși cu o neobosită abnegație, pentru a contribui la crearea de noi state totalitare?

Ni se va obiecta imediat că întrebarea presupune o definiție a socialismului. Voi răspunde cu aceeași promptitudine că ea nu o mai presupune. Există o grămadă de definiții ale socialismului; există penurie de realizări concrete ale sale. Cu socialismul se întîmplă ca și cu libertatea: dacă mai simți încă nevoia de a le defini după tot ce s-a scris și s-a experimentat în privința lor, înseamnă că nu ai intenția de a le pune în practică, înseamnă, într-adevăr, că sînti sau grupuri instituite o dispută teoretică pentru a masca și justifica, în același timp, intenții despotice. Un scriitor francez (Jean Cocteau) credi a spus: „Nu există iubire, există numai dovezi de iubire”. Tot așa, se poate spune: nu există socialism, există numai dovezi de socialism. Și: nu există democrație, există numai dovezi de democrație. Prea adesea, dacă încerci să definești ce sînt în sine iubirea, socialismul sau libertățile democratice nu ajun — decît la platitudine filosofică, abstracție juridică, dogmatism stalinist, sau la latinotivile liberale. Dar dacă se cere enumerarea citorva acțiune concrete prin care se manifestă prezența lor, atunci, ezitarea se risipește ușor. Știința politică este o știință a comportamentului (...)

Ce este democrația poate înțelege și un copil de șase ani. Dacă i se spune de-a valma că e formată din alegeri libere, vot universal, dreptul de reunire și asociere, libertatea opiniei și a cuvîntului etc., el nu se va îndoi nici o clipă că acestea sînt, în orice sistem, semnele incontestabile a căror prezență sau absență indică prezența sau absența democrației (...). „Dovezile de democrație” sînt foarte clare și palpabile. Ajunge să se suprima cîteva, ca să-ți dai seama fără întîrzieri, cînd îți lipsesc, că sînt constitutive ale democrației (...).

În același sens, societățile cenzurate nu pot nici măcar să-și ofere luxul „falsei obiectivități”, pentru că nu o au pe aceea adevărată și, în civilizațiile libertății, mistuirea de a lupta contra „falsei obiectivități” incumbă tocmai adevăratei obiectivități și nu unei birocratii exterioare culturii. Istoria serioasă este cea care elimină sau refulează istoria parțială jurnalistului cîștigat poate face să dea înapoi jurnalismul venal și nu o comisie administrativă a cărei primă grijă este, în general, să distribuie cîteva fonduri secrete. O presă liberă nu este o presă care are, totdeauna dreptate și care este totdeauna cîștigată.

În ceea ce privește „dovezile de socialism”, ele sînt cu mult mai greu de citat decît dovezile de democrație deoarece democrația a existat, există ceea ce nu e cazul socialismului. Ideea de socialism progresa? În fiecare zi, dar nu și realitatea lui. Bibliografia socialismului este cea mai abundentă din cîte s-au văzut de la cea a scholasticilor și a teologilor medievali, dar nici ea nu-și găsește întrebuintarea, lipsindu-i obiectul. Spuneam mai sus că socialismul a fost experimentat, dar, spre deosebire de ceea ce s-a întîmplat cu democrația politică, aceste experimente au eșuat pretutîndeni. Există, desigur, socialism, dar — cîm în țările capitaliste; să precizez: numai în țările capitaliste. Segmente de socialism și nu societate socialistă. Cînd vorbești despre democrația politică ai în fața ta o cantitate destul de mare de fapte istorice ce pot face obiectul unui stu-

diu științific și nu numai viiturologic. Desigur, totalitarismul denunță zgomotos imperfecțiunile societăților democratice. Dar imperfecțiunea nu înseamnă inexistență. Societatea democratică este defectuoasă, dar există. Societatea socialistă este perfectă, de acord, dar nu există (...).

Vom enunța prudent că putem defini ca un progres spre socialism, ca o „dovadă de socialism”, orice evoluție, reformă sau revoluție care are drept consecință să facă să lucreze ceva mai mult economia în folosul omului și ceva mai puțin omul în folosul economiei, că o face să funcționeze în beneficiul unui număr mai mare de oameni și puțin mai mult sub controlul lor. Este antisocialist tot ceea ce menține oamenii în serviciul economiei; este socialist tot ceea ce tinde să o subordoneze mai mult nevoilor celui mai mare număr de oameni, dar fără a înceta să o amelioreze (...).

Comuniștii întrețin confuzii cu bună știință

Comuniștii întrețin confuzii cu bună știință. Această creștere paralelă a democrației economice și a democrației politice presupune menținerea, restabilirea sau, mai bine, ameliorarea producției. Ce diferență practică este între niste irresponsabili „socialiști” care, de la venirea lor la putere, impun gestiuni unei țări dictatele lor ideologice, niciodată verificate de viață și încep astfel prin a mirașoara la jumătate capacitatea sa de producție și niste irresponsabili capitaliști, care lasă să se dezvolte o criză în care urcarea prețurilor și șomajul însoțesc de asemenea micșorarea producției. Niciuna, decît faptul că ultimii aduc, totuși, adesea, mai puține pagube decît primii, mai lente și mai ușor de remediat și ne scutesc de tot meșanismul ipocrit. Un punct în favoarea capitalismului este faptul că el, cel puțin, nu este multumit de el decît în perioadă de euforie și cînd funcționează bine. În timp ce triumfalismul socialist nu are deloc nevoie de această condiție pentru a înflori. Eșecurile îl înauferesc — din fericire pentru el, căci dacă ar trebui să-și fondeze multumirea de sine pe reușitele sale, s-ar țîrî în umilințe nefraterupte.

Scriind că lumea evoluează spre socialism, vreau să spun deci că tabloul nevoilor mondiale piederă cu putere în favoarea unei economii girate global, de către o putere politică adaptată acestei gestiuni globale, în interesul întregii omeniri (concept care a înțecat să fie teoretic stupid și în cea mai mare egălitate posibilă).

Dar nu vreau să spun că această evoluție poate avea loc de la sine. O imagine extrem de simplistă a determinismului istoric, moștenită de la Hegel și Marx, a adus în multe spirite un fatalism completat cu iluzii din care creația istorică este exclusă, un fel de automatism istoric, mai curînd decît materialism. Dar politica înseamnă acțiune și nu parcurgerea unei succesiuni de etape asigurate dinainte. Singura etapă inevitabilă în cursul istoriei este aceea de agravare a problemelor; soluțiile nu se ivesc niciodată din această agravare. Nimic altceva nu va îndrepta omenirea spre socialism decît cunoașterea realității, spiritul critic și corectarea erorilor, virtuți și discipline pe care nu le cultivă deloc socialiștii de azi (...).

Statul-națiune tradițional este incompatibil cu crearea unei noi ordini economice și politice mondiale

În special cele două obstacole principale care împiedică astăzi realizarea socialismului — comunismul și statul-națiune — par într-adevăr aproape de nefînins. În plan pur rațional se admite, în general, incompatibilitatea dintre statul-națiune tradițional și crearea unei noi ordini economice și politice mondiale. Se admite că această nouă ordine este singurul cadru posibil pentru soluții, din care niciuna, în situația prezentă de interdependență a grupurilor care compun omenirea, nu poate fi exclusiv națională. Socialismul nu mai poate fi conceput și realizat decît printr-o coordonare planetară. Dar, în același timp, cu cît oamenii recunosc acest fapt, cu

atît statul-națiune, departe de a se dilua, se întărește. Cu cît se vorbește mai mult de cooperare națională, cu atît se întărește mai mult statul-națiune, în esență rival al celorlalte state-națiuni, instrument creat pentru această rivalitate și excelînd doar în animarea și extinderea ei.

În special înclinarea naturală a statului-națiune este de a pune politica internă în serviciul politicii externe, adică în serviciul a tot ceea ce poate servi la concurența celorlalte state-națiuni și la slăbirea lor. Și aceasta nu înseamnă — evident — nici a da prioritate feticilor oamenilor ca scop politic, nici a favoriza cooperarea planetară. Dar el este incapabil să facă altfel. Se poate chiar cita drept „o dovadă de socialism” răsturnarea acestei înclinări naturale a statului-națiune. Cînd o țară își subordonează politica externă politicii interne, adică bunăstării cetățenilor săi, poate fi considerată, din acest unghi, mai socialistă decît atunci cînd procedează invers. Este cazul Suediei și al Japoniei după 1950, de voie sau de nevoie. Cînd, dimpotrivă, ea sacrifică voința de putere și prestigiul extern, ea reprezintă un regres al socialismului; este cazul U.R.S.S., al Egiptului lui Nasser, al Franței lui de Gaulle, al Indiei d-nei Indira Gandhi — în nivele foarte diferite de prosperitate, după cum se vede. Este vorba deci nu atît de o problemă de dezvoltare economică, ci de tipul de putere politică și de utilizarea statului (...).

Dreptul etniilor (sau „naționalităților”) trebuie să fie garantate și respectate la fel ca și drepturile indivizilor. Dar, așa cum libertatea indivizilor, în societatea civilă, nu înseamnă ca fiecare să-și construiască un fort și să-și procure un arsenal, tot așa exercitarea drepturilor etniilor nu trebuie neapărat și pentru totdeauna să se producă prin crearea unui nou stat suveran și înarmat. O astfel de simplificare brutală a modului de a concepe cadrul autonomiei culturale nu poate decît să sporească în fiecare zi și mai mult anarhia sărmanei noastre planete și să procure mijloace de distrugere unei tagme de cersetori politici locali, gata să pună mina pe tinerle sau mai puțin tinerle state pentru a-și satisface înclinarea către dictatură (...).

Comunismul totalitar și socialismul nu sînt același lucru

Si mai de temut este influența etatizantă a comunismului sovietic, chinez sau indochinez. Sînt numeroase motive care fac din comunismul aliat cu statul-națiune un adversar al socialismului. Primul motiv este că el produce statele-națiuni cele mai puternice și mai închise pe care le-a cunoscut istoria, făcînd să regreseze cu mai multe secole evoluția spre o civilizație dezetatizată. Al doilea motiv: comunismul folosește în scopul propagandei și al ascensiunii temele progresiste ale socialismului. El poate deci profita de realele „contradicții ale capitalismului” și exploata nemulțumirile care rezultă din acestea, pentru a distruge — în numele socialismului — democrația politică și a instala spoli sisteme care nu sînt nici democratice, nici socialiste și sînt, de altfel, din punct de vedere economic și uman, mult inferioare capitalismului. Confuzia este întretînută de folosirea metodică a cuvîntului „socialist” drept sinonim al lui „comunism”. „Țările socialiste” sînt țările comuniste unde domnește birocratia totalitară, iar „revoluțiile socialiste” sînt cele în care o minoritate pune mîna pe puterea absolută fără intenția de a o restitui. Înțelegem cu ușurință de ce au interes comuniștii să întretîină această confuzie.

prezentare, selecție și traducere de Alexandru VIAD

opinia studentească

gazetă independentă

a studenților din Iași

COLECTIVUL DE REDACȚIE: Daniel Condurache (redactor șef), Alina Mungiu, Florea Ioncioian (redactori șefi adjuncți), Florin Zamfirescu (secretar general de redacție), Sorin Avram, Dorina Băeșu, Mihai Bernescu, Constantin Bîlan, Horia Cazan, Alexandru Dan Ciocîină, Anca Comoi, Marius Hergheliegiu, Eduard Iricinschi, Monica Jilăreanu, Alexandru Lăzescu, Raluca Mateescu, Cristian Mungiu, Dan Radu, Radu Eugeniu Stan, Ovidiu Șimonca.

Fotografii de Dinu Lavăr

* Manuscrisele nepublicate se ard * Răspundem la telefon 45610 * ORICE ARTICOL APĂRUT ÎN ACEASTĂ GAZETĂ EXPRIMĂ PUNCTUL DE VEDERE AL SEMNATARULUI *

Tiparul executat la Întreprinderea Poligrafică Iași * REDACȚIA: B-dul Mihai Eminescu nr. 18, 6600 — Iași * Abonamentele se pot face la orice oficiu postal din țară * Revista este înregistrată în Catalogul presei interne în poziția 505 *

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 • NR. 2
4-10 mai 1990
8 pagini - 2 lei

Nimeni nu are voie să înșele năzuințele spre dreptate și libertate ale unui neam, a cărui voință a fost furată de oameni străini de interesele lui.
ION MIHALACHE, 1955

Așanumitul punct opt

[...] Propunem ca legea electorală să interzică, pentru primele trei legislaturi consecutive, dreptul la candidatură, pe orice fost, al foștilor activiști comuniști și al foștilor ofițeri de Securitate. Prezența lor în viața politică a țării este principala sursă a tensiunilor și suspiciunilor care frământă astăzi societatea românească. Până la stabilizarea situației și reconcilierea națională, absența lor din viața publică este absolut necesară.

Cerem, de asemenea, ca în legea electorală să se treacă un paragraf special care să interzică foștilor activiști comuniști candidatura la funcția de Președinte al țării. Președintele României trebuie să fie unul dintre simbolurile despărțirii noastre de comunism. A fi fost membru de partid nu este o vină. Știm cu toții în ce măsură era condiționată viața individului, de la realizarea profesională până la primirea unei locuințe, de carnetul roșu, și ce consecințe grave atrăgea pierderea lui. Activiștii au fost însă acei oameni care și-au abandonat profesiile pentru a sluji partidul comunist și au beneficiat de privilegiile materiale deosebite oferite de acesta. Un om care a făcut o asemenea alegere nu prezintă garanțiile morale pe care trebuie să le ofere un Președinte. Propunem reducerea prerogativelor acestei funcții, după modelul multor țări civilizate ale lumii. Astfel, pentru demnitatea de Președinte al României ar putea candida și personalități marcante ale vieții culturale și științifice, fără o experiență politică deosebită. [...]

PROCLAMAȚIA DE LA TIMIȘOARA

„Fără dictatură!” Revendicare mereu valabilă, căci unii pretind că ar exista și dictaturi... benefice, cu „despoți înțelepți” care apără democrația.

DIN SUMAR

Scritorul citește ziarul • Isterie ecologică • A fost sau nu judecat corect Ceaușescu? (II) • Cui folosește defăimarea lui Celibidache? • Ar trebui... • Capitalul de suferință • Recurs la ... metode

Piața Universității,
In oricare dintre zilele care au început cu 22 aprilie și... continuă

M-AM SĂTURAT... PE PUNCTE

Sînt plictisit, sînt oboșit, sătul de toate cîte se întîmplă, impacientat de alții așteptare pentru schimbări care nu mai vin, neliniștit pentru ce ar putea veni, preocupat de tot ce ar trebui făcut și nu se mai face. Mă întrebă un prieten ce-l cu mine, de ce am devenit nepăsător la atîtea frământări și tensiuni care situează la cola cea mai înaltă trăirile noastre de azi. Păi iată de ce:

1. Pentru că m-am săturat de atîta independență, ziare și reviste, care mai de care mai independente, partide independente, platforme independente, opinii independente, oameni independenți. Păi cine mai face politică? Încotro o va lua țara asta? Nu cumva independența asta ascunde un statu quo ante bellum? Centrîștii sînt cînd de dreapta, cînd de stînga, așa cum îi stă bine centrului, că doar n-o să fie la mijloc. Îmi vine să las totul baltă și să mă duc la pescuit, dar și asta este prohibit în această perioadă. Peștii se constituie și ei oare într-un partid independent? Depinde cît de bogată va fi rîma care să-l determine să plece de la ecologiști.

2. Pentru că m-am săturat de vizite de lucru, de indicații în toate domeniile de activitate economico-socială, de a conturba producția și așa deficitară, cu discursuri, care probabil și ele sînt independente. Dar, producția trebuie să meargă înainte, și mult și bine; ce ne-am face fără înțelepciunea țaranului român care de atîta treabă cu pămîntul nu are timp și de vizite de lucru.

3. Pentru că m-am săturat de balcoane, aplauze, mobilizări, unanimitate, de mitinguri și pancarte, de afișe mobilizatoare, de „sus”, de „jos”, de miini și gimnastică suedeză, de portavoce și de glasuri pregătite din vreme cu ouă crude, care, toate, revin încet, încet, tot la ce-a fost.

4. Pentru că m-am săturat de promisiuni și angajamente care au golit bugetul statului și au făcut datorii pe termen lung. Pînă în decembrie ne sacrificăm pentru fericirea generațiilor viitoare, azi, să binevoiască generațiile viitoare să se sacrifice și ele, pentru a coase bugetul ăsta, care e mai găurit cu un șvaițer.

5. Pentru că m-am săturat de atîta sacrificii și marginalizări ce au spîrut peste noapte, mai ales din cei care au fost virfuri sau „regi” și care se știu numai în fruntea bucațelor. Nici azi nu mai ai loc de ei.

6. Pentru că m-am săturat de atîta ingineri. Mi se pare că cîreă 60% din numărul studenților sînt în facultăți tehnice. Iar ne industrializăm? După ce avem atîta de mult metal pe cap de locuitor (vai de capul nostru), ne mai trebuie și altele? Cineva (nu spun cine, că-l becher) spunea de curînd, econo-

prof. dr. DUMITRU FUNDĂTURĂ

(continuare în p. 7)

A FOST SAU NU JUDECAT CORECT CEAUȘESCU? (II)

Al doilea capăt de acuzare în procesul Ceaușescu: „Subminarea puterii de stat prin organizarea de acțiuni armate împotriva poporului și a puterii de stat”.

Codul penal, art. 162: „Acțiunea armată de natură să slăbească puterea de stat se pedepsește cu moartea și confiscarea totală a averii, sau cu închisoare de la 15 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii. Orice alte acțiuni [...] de natură să atragă aceleași urmări, se pedepesc cu închisoare de la 5 la 15 ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii”.

Conform Constituției în vigoare în decembrie 1989, deținător suveran al puterii, poporul o exercită prin Marea Adunare Națională și prin consiliile populare, organe alese.

Doctrina juridică atrage atenția că „Trebuie să arătăm că noțiunea de organe ale puterii de stat este o CREAȚIE (s.n.) a sistemului constituțional socialist, în sistemul constituțional burghez această noțiune fiind necunoscută deoarece, potrivit principiului separației puterilor, există o putere legiuitoare, reprezentată prin parlament (I. Benditer, I. Muraru, *Drept constituțional*, Ed. Didactică și Pedagogică, Buc., 1982, p. 140).

Cu alte cuvinte, în sistemul nostru, puterea de stat era reprezentată și exercitată de organele legiuitoare, respectiv Marea Adunare Națională (cu activitate periodică), Consiliul de Stat și Președintele (cu activitate permanentă).

Știu cu toții că acțiunea armată organizată de Ceaușescu nu s-a îndreptat nici împotriva M.A.N., nici împotriva Consiliului de Stat și nici împotriva Președintelui Republicii.

Deci, nu a fost vizat nici un organ reprezentativ al puterii de stat.

Ni se spune însă că acțiunea armată s-a îndreptat împotriva poporului și a puterii de stat.

Afirmatia este cel puțin neclară, ca să folosim un eufemism.

Dacă între noțiunile de popor și putere de stat s-a

făcut o diferențiere, aceasta nu poate izvorî decât din diferențierea între popor, ca masă de indivizi, și puterea de stat, ca structură aparte și distinctă, disociată de popor.

Deci, cum acțiunea armată nu s-a îndreptat împotriva puterii de stat, ca structură organizatorică, rămâne de discutat acțiunea îndreptată împotriva poporului, ca masă de indivizi.

Caracterizarea ca popor a populației din Timișoara și a părții din populația Bucureștiului și a celorlalte orașe, care s-au revoltat, nu a prezentat nici o dificultate în decembrie 1989, întrucât spiritul acestei revolte era comun mării majorității a populației țării.

Evenimentele din ultimul timp ne obligă însă la reflecții în plus cu privire la această accepțiune a noțiunii de popor.

Revolta nu a fost generală decât în spirit. În fapt, au luptat foarte puțini oameni, raportat la total-populație, iar reprimarea s-a limitat la cei implicați în luptă.

În prezent există mase de cetățeni, evident mai mari decât cele ce au luptat în decembrie pe baricade, care continuă lupta pentru lichidarea comunismului ca doctrină și practică socială în patria noastră, dar cărora, paradoxal, părți mari ale populației le contestă calitatea de „popor”.

Am convingerea că, pentru ceea ce voi afirma în continuare, îmi voi atrage neamărați contestatori, dar adevărul, oricât de dureros, trebuie totuși spus.

Și în decembrie, s-ar putea susține, cei care au luptat împotriva dictaturii și a celor care o apărau nu au reprezentat poporul. Pentru că, nu numai că nu toată populația țării nu s-a revoltat și nu a luptat efectiv, dar majoritatea și-a făcut liniștită cumpărăturile de Crăciun, fără să știe de nimic, conform unui foarte sănătos principiu: „lasă pe alții să facă; dacă lese bine — bine; dacă nu — nici usturoi n-am mâncat, nici gura nu-mi miroase.”

În consecință, dacă puterea de stat e puterea poporului, dacă puterea poporului este puterea majorității poporului, iar dacă majoritatea poporului nu s-a revoltat, ci aștepta ca Nicolae Ceaușescu să moară de moarte naturală, sau să se găsească cineva să-l suprimă, atunci fostul președinte al republicii nu putea fi condamnat pentru subminarea puterii de stat, în acest context.

El nu putea fi condamnat decât în contextul condamnării comunismului, întrucât voința poporului a fost întotdeauna falsificată de PCR, iar puterea poporului nu s-a putut exercita, în mod real, niciodată în anii în care acesta a reprezentat forța politică conducătoare.

Deci, în cadrul procesului, ar fi trebuit dovedită, mai întâi, ilegitimitatea PCR, ca reprezentant al voinței populare, pentru ca abia apoi să fie evident că „fiul cel mai iubit” nu este un reprezentant legitim al poporului, iar acțiunile sale au fost de natură să submineze adevărata putere de stat.

Neprocedându-se în acest mod, conform legilor în vigoare la data când a acționat, calitatea de președinte a lui Ceaușescu era legală, iar acțiunile sale justificate juridic.

S-ar putea ca unii să considere simple speculații și sofisme susținerile anterioare, dar dacă cineva pretinde că intenționează să creeze un stat de drept, atunci este obligat, mai întâi, să-și întemeieze toate acțiunile pe lege.

Machiavelicul „scopul scuză mijloacele” este reputat, teoretic de toată lumea dar, se vede treaba că, în practică, nu sînt suficiente „posibilități” pentru a ajunge la scopul propus, prin mijloace legale.

(Va urma)

C. VALENTIN

PENTRU COMUNIȘTI „MUMĂ”, PENTRU NECOMUNIȘTI CIUMĂ...

Rămii nimic de-atîta bunătate. O revoluție a schimbat țara și în frunte a venit un nou președinte. Pînă la revoluție i se spunea, ca tuturor din partid „Iovarăș”. După revoluție, i se spune „domn”. Tot e o schimbare. O grijă părintească, pentru proaspătul dăna, a fost să înlăture pedepsa cu moartea. Foștii demnitari trebuiau ocrotiți, salvați.

Decrete în apărarea foștilor comuniști au apărut cu dălmuzul.

Cercetași în toată lumea și nu veți mai găsi o țară care să plătească, în avans, 3 luni de zile, salarii principare, să elibereze pașapoarte gratuite celor ce ar fi trebuit să răspundă pentru crime și distrugerea unei țări. Nu e mult pînă vom afla că toți cei arestați și judecați pentru crime au fost eliberați, că li s-au plătit substanțiale despăgubiri.

Căci d-l președinte e milos. E bun la suflet. E iertător. E o adevărată „mumă” pentru comuniști.

În același timp, însă, din sutele de mii de oameni care au suferit, prin temnițe și lagăre de muncă, puțini au mai rămas în viață. Ei au suferit pentru că au fost declarați anti-comuniști. Averile lor sînt și astăzi confiscate.

Au muncit prin mine, la canal, în Delta. Au muncit forțat și gratuit, sub biciul „domnilor” ce au astăzi pensii de 7—8000 lei pe lună.

Iar domnul președinte știe că acești martiri, ce se încapăținează să mai trăiască, constituie cel mai puternic act de acuzare contra comunismului. Știe că, în toate țările foste socialiste, printre primele măsuri de stat a fost o îmbunătățire a vieții foștilor deținuți politici.

După exemplul acestor state, au trebuit să treacă peste 3 luni de zile pînă să se formuleze un proiect de lege care a fost supus spre aprobare CPUN-ului. Dar domnului președinte îi mai trebuie, probabil, trei

decenii pînă să poată semna acest decret reparatoriu.

Pînă atunci, poate că și ultimii deținuți politici se vor stinge, iar fondurile rămase neutilizate vor fi date ca premii activiștilor mai cîinși, distincții în represaliile contra poporului român.

Pînă atunci, Asociația Foștilor Deținuți Politici ce va face? Va privi la cinica purtare a unei conduceri politice demne de Dej și de Ceaușescu?

Poate că ar trebui să se treacă din această stare de inerție și să alcătuiască un memoriu documentat, care să cuprindă următoarele date:

a) Cum au fost despăgubiți foștii comuniști ilegalști pentru detențiile făcute?

b) În ce mod s-au acordat despăgubiri foștilor deținuți politici în Polonia, Cehoslovacia, Germania Răsăriteană și Ungaria?

În contrast cu aceste date, să se arate opiniei publice internaționale, prin toate mediile de informare, că F.S.N. are următoarea atitudine ne-realistă relativ la foștii deținuți anticomuniști:

— Confiscarea averilor foștilor deținuți politici rămîne în vigoare și în așa-zisul nou regim.

— Munca prestată de deținuți în mine, la canal, în Delta etc., fiind muncă forțată, nu este îndreptățită a fi plătită.

— Atitudinea comunistă dușmănoasă față de foștii deținuți politici anticomuniști se menține și sub noile autorități.

În acest fel, opinia publică internațională va afla un adevăr evident: că F.S.N., pentru comuniști e mumă, iar pentru necomuniști, e ciumă.

Va fi singura satisfacție pentru supraviețuitorii lagărelor de exterminare comuniste.

VISARION PUIU

STIMAȚI CITITORI

„Timul Capitalei” se vrea o gazetă, în primul rînd, a dumnea-voastră.

Interesul și respectul pentru opinia Dvs. ne determină să publicăm orice scrisoare sau sesizare, cu singura condiție ca acestea să fie semnate cîtef, cu adresa exactă și, eventual, număr de telefon.

De asemenea, primim spre publicare, articole sau orice alte materiale publicistice (dactilografiate în 2 exemplare), singura condiție fiind calitatea acestora.

Adresa noastră este: Bd. Republicii nr. 55, sector 2, București

Către

Consiliul Provizoriu de Uniune Națională

PROTEST

Noi, următorii membri ai Institutului de Matematică al Academiei Române, protestăm pe această cale față de expresiile „echipe de oameni certati cu normele de civilizație” și „cîțiva galani care provoacă dezordinea în centrul orașului” folosite de domnul Ion Iliescu în ședința din 24 aprilie 1990 a C.P.U.N.

Am constatat că imensa majoritate a celor prezenți în Piața Universității în zilele de 23—24 aprilie erau intelectuali, muncitori, studenți și elevi și nu am observat nici un fel de distrugerii din partea lor. Apreciem că prezența membrilor poliției în număr mare și înarmați inclusiv cu arme de foc (printre care și puști mitralieră) a constituit un act ce nu are nimic comun cu democrația.

Dr. D. ADAM, V. DEACONU, Dr. T. SPIRCU, D. MARIUS, POP FLORIN, Dr. HORIA POP, Dr. N. MANOLACHE, Dr. L. BĂDESCU, Dr. M. COLȚOIU, BOCA FLORIN, Dr. ȘERBAN FRĂȚILĂ, Dr. MIHAI PUTINAR, Dr. MIRCEA MARTIN, Dr. doc. POPESCU NICOLAE

INCRIMINAREA SISTEMULUI

Nu ne-am așteptat la surprize, dar ele au apărut. După o lungă pledoarie, avocatul lui Tudor Postelnicu a reușit să impună o reinterpretare a conceptului de genocid. A urmat demolarea, punct cu punct, a capetelor de acuzare. A fost aspru criticată presa, care a creat o atmosferă defavorabilă inculpaților.

S-au formulat întrebări tulburătoare: dacă un număr restrîns de oameni pot fi trași la răspundere pentru greșelile și crimele comise de întreaga nomenclatură, respectiv de cîteva mii de fruntași ai fostului P.C.R. ? ; dacă cineva poate fi tras la răspundere pentru neputința de a fi erou, de a înfrunta tirania; sau dacă avînd în vedere că la Timișoara s-au produs pagube de mai multe miliarde lei, ordinul de a trage nu poate fi considerat justificat, sau chiar legal ? pînă cînd pot fi considerate valabile legile R.S.R și unde începe legislația revoluției ?

Asemenea întrebări nu pus în dificultate acuzarea. Aceasta nu a reușit să susțină argumentat, să do-

vedească faptul că inculpații au ordonat, personal, să se tragă în mulțime.

Întrebarea ce se naște automat este: cine a dat aceste ordine ?

Postelnicu Tudor declară că a dat ordine să nu se tragă. Argumentează: pentru acest fapt, Ceaușescu m-a amenințat cu destituirea, cu trimiterea în fața tribunalului militar. La fel ca și generalul Milea.

Bobu Emil își asumă o singură vină: de a nu fi avut tăria să se împotrivescă dispozițiilor date de Nicolae Ceaușescu. Bineînțeles, nu suflă nici o vorbă despre zelul pe care îl punea în executarea acelor dispoziții.

Dinco Ion s-a comportat cu aceeași demnitate arătată în fața instanței de fond. Cu singura deosebire că, dacă atunci făcea impresia unui mercenar care-și suportă bărbătește destinul, acum pare un om înfrînt. Nu se consideră vinovat pentru faptele ce i se impută, ci pentru faptul că a făcut parte din piramida care-l ținea în virful ei pe Ceaușescu. Regretă abrogarea pedepsei cu moartea, pe care declară că ar fi su-

portat-o mai ușor decât izolarea într-o celulă. Mai că-ți vine să zici, „jos pălăria.”

Mănescu Manea a fost penibil. S-a crezut ideologul revoluției, s-a arătat gata să contribuie la reconstrucția scumpei noastre patrii, și-a făcut autocritica pentru... supunerea în fața lui Ceaușescu și a Elenței etc., etc. Lamentabil.

Desfășurarea recursului a scos și mai mult în evidență esența: un sistem criminal, care a dus, într-adevăr, la genocid, nu poate fi judecat doar prin cîțiva dintre reprezentanții săi.

Dar poate fi început. Trebuie pus sub acuzare sistemul și toți exponenții săi. Întrebarea dificilă, la care nu știm cine ar putea da un răspuns, este: cîți exponenți, pînă la ce nivel ?

„Aspru este poporul, cînd scapă de nenorocire.” (Eșchil, citat în *Dimineața*).

Dar, poporul român nu e aspru.

Așa e firea acestui popor. Poate de aceea i se înlimplă atîtea...

Observator

CUI FOLOSEȘTE DEFĂIMAREA LUI

Celibidache și... Ceaușescu

Alăturarea acestor două nume este atât de incredibilă, încât dă impresia că nici hirtia nu o suportă. Căci, nu e vorba de o antiteză între cele două nume, ci de o sinteză în care reaua voință, dorința de a denigra, o falsă superioritate intelectuală sau poate numai reflexul de conservare cu care, de obicei, impostura își apără interesele, au făcut posibilă apariția ei.

Iar în Uniunea Compozitorilor și a Muzicologilor, impostura a fost, ca peste tot, de altfel, la ea acasă, pînă la Revoluție.

Această casă este — în parte — Ateneul Român în care Sergiu Celibidache — primul și cel mai mare artist român venit în țară imediat după Revoluție — a concertat la pupitrul Filarmonicii din München. Oare cu ce a fost deranjată Uniunea Compozitorilor de aplauzele publicului care, entuziasmat, a scandat și ocazionist, a bisat și a cîntat, la rîndu-i „Mulți ani trăiască!” marelui artist?!

De ce, oare, purtătorul de cuvînt cel mai autorizat al acestei Uniuni, respectiv președintele ei, dl. Pascal Bentoiu (compozitor și muzicolog) ca și dl. Iosif Sava (...numai muzicolog) nu au putut să vadă în acest entuziasm, repetat de patru ori — la cele patru con-

certe — docil reminiscențe „ceaușiste” asemănătoare unor „mugete de turmă” și nimic altceva?

De ce privesc oare mereu înapoi, comparînd prezentul cu trecutul (sau, poate invers), iar dl. președinte „compune” și texte ce trădează o oarecare îndeminare de vechi lozincar, adăugînd la titlul articolului „Ceaușescu la concert” și subtitlul „Celibidache reales, la al muzicii congres”?

Mai trebuie, oare, ca cineva să-l „realeagă” pe Celibidache?

Sau, poate că Uniunea ar trebui să-și realegă președintele care — dacă ar fi fost convins de cele așirimate — nu și-ar fi retras lucrarea de pe așul de concert și ar fi tipărit articolul injurios și nejustificat, în unul din cotidienele bucurestene de mare tiraj și nu în Opinia studentescă din Iași?

Oare, după „opinia” d-sale, studenții sînt mai receptivi la ineptiile ce se vor educative și patriotarde, dar care rămîn, în fapt, ca adevărate reminiscențe „ceaușiste” ale celor ce le propagă?

Iată doar cîteva întrebări ce nu așteaptă răspuns, fiindcă oricare ar fi acesta, el nu ar putea constitui o explicație și, cu atât mai puțin, o justificare.

ROMEO BOLD

Fabula puterii

MOTTO

— Ce este mai dulce decît mierea?
— Puterea...

Măria Sa, Regele Leu
A fost împuternicit de Dumnezeu,
Ca în lumea asta sucită și narsivă,
Să cumuleze o mare putere relativă...

De fapt, nu Dumnezeu, ci alt leu mai mare a comis seama;
Însă, așa am convenit noi: eu, fabula și rîma...

Și astfel, Leul s-a-nfipt bine cu ghiarele în istorie,
Prin ani lungi de tiranie și sete de glorie...

A stăpînit minunate palate, nenumărați soldați, sfinctici — enuneci
Precum și blana în care huzureau puricii...

Este cazul a pricepe fiecare
Că așa se cade la „o casă mare”
Și, mai ales, așa se impune o putere...

N-a făcut nici-un rău nimănui!
Numai mercenarii, din ordinele lui...
Toate crimele, absolut toate.
Le-a săvîrsit cu labele curate...

Dar se știe-n lumea asta, totul curge spre un sfîrșit:
Cum-necum, într-o zi, Leul Rege a murit...
(Nimeni nu va crede
Însă, fiecare,
Într-o zi, tot moare)

Deci — a murit.
S-a răcit,
„Curtea” l-a proslăvit,
I-a jelit,
I-au dat și de pomană...

Și toți puricii vîi au sărit în... altă blană.

Iar sfincticii-enuneci
Au rămas ca niște curci
Plouate,
Cu buzele umflate,
Urmînd să-și este
Un alt servici
În altă parte
(Întrucît s-au compromis)

Lucru neadmîs
În fabulă...

În practică, problema-i discutabilă...

Nu se cunoaște încă vreun NOU ALES — dintre lei
Care să nu se folosească de vechile slugi și lachei
Și care,
La rigoare,
Prin manevre iscusite, nestiute de gloate, adevărate mistere,
Reușește (hocus-pocus), să pună laba pe putere...

★

Și viața și-a reluat farsa-l mizerabilă
Iar noi am ajuns la sfîrșit de fabulă...

Morala:

Deseori,
cînd se destramă o tiranie, bat-o focul,
O alta stă gata
pregătută să-l ia locul...

FLOR

AR TREBUI...

Marj mase de oameni ai muncii, mai ales în orașele unde nu s-a vărsat sînge în decembrie '89, îl aclamă pe dl. Ion Iliescu. Acesta nu uită să spună, de fiecare dată, un neadevăr flagrant: că FSN-ul este emanația revoluției.

În București și, probabil nu numai în București, circulă o video-casetă pe care sînt înregistrate evenimentele din ziua de 22 decembrie, în sediul fostului CC al PCR, înainte de constituirea CFSN. În această casetă sînt prezentate momentele cînd mai multe persoane, aflate azi în funcții înalte, în conducerea provizorie a statului, discută despre viitorul organ al puterii, ignorînd cu desăvîrsire masele care alungaseră dictatorul și înfăptuiseră revoluția. Sînt de față domnii Iliescu, Brucan, Roman, Bîrlădeanu, g-ral Militaru și alții. Întrucît nu se pun de acord asupra denumirii noului organ, g-ral Militaru, aflat în picioare în spate-stînga față de scaunul d-lui Iliescu, pronunță următoarea propoziție:

— Frontul Salvării Naționale funcționează de șase luni, dom-le!

Discuțiile continuă. Singurul care pomeneste de necesitatea unui paragraf, în comunicatul ce se va transmite țării, în care să se vorbească despre democrație, e dl. Bîrlădeanu. Cellalți nu sînt preocupați decît de felul în care să pună mina pe putere. G-ral Militaru intervine a doua oară:

— Frontul Salvării Naționale funcționează de șase luni; asta-i organ de partid și de stat!

La aceasta, dl. Roman protestează împotriva specificării „organ de...”; dl. Brucan îl susține pe g-ral Militaru; dl. Roman ar dori să se inspire din denumirea folosită la Timișoara. În cursul discuțiilor, destul de... neorganizate, de altfel, cineva aduce vorba de Uniunea Sovietică. Tovarășul Iliescu, la acea dată — director al Editurii Tehnice —, neamanat de revoluție ca președinte al niciunui organ de stat sau de partid, sau de partid și de stat, face următoarea precizare uluitoare:

— Am luat deja legătura cu Ambasada sovietică, le-am explicat în ce situație sîntem, cine sîntem și ce vrem...

Deci, un cetățean oarecare, director de editură: 1) ia legătura cu Ambasada sovietică. În numele cui? Cine l-a împuternicit să se adreseze unei puteri străine? Poate sutele de tineri care muriseră deja la Timi-

șoara și București? 2) acest simplu cetățean spune sovieticilor cine sîntem și ce vrem! Ce vrem, cine? Evident, că nu sutele de mii de oameni care alungaseră dictatorul. Pentru simplul motiv că dl. Iliescu n-avusese încă nici-o consultare cu mulțimea golanilor din Piața Palatului și Piața Universității. Evident, era vorba de „cine sîntem și ce vrem” noi, guvernul care s-a grăbit spre sediul CC spre a culege fructul revoluției.

Un alt personaj, se pare că dl. Roman, nu se lasă mai prejos:

— Am vorbit cu ministrul apărării maghiar...

Deci, un profesor universitar la legătura cu conducătorul armatei unei țări străine.

Rețineți: la data (22 decembrie) și ora respective, niciunul dintre domnii care participă la acea discuție nu avea nici-o calitate oficială în stat. Dar, din cele spuse de unii dintre acești domni, reiese limpede că erau înțeleși cum să pună mina pe putere. De aceea s-au adunat, tocmai ei, acolo, la o oră deja stabilită (ora 17).

Deci, conspirația „de palat”, care n-avea nici-o posibilitate să-și înfăptuiască planurile, s-a instalat în palatul din care dictatorul fugise, la sfatul nu se știe, încă, al cui, dar mai ales, de frica maselor revoluționare.

Revoluția a fost furată încă în seara de 22 decembrie. Tovarășii știau deja de-atunci, „cine sîntem și ce vrem”. Adică, aveau planurile făcute. Le-au pus în practică, ignorînd cu nonsalanță specific comunista idealurile pentru care luptaseră sute și sute de mii de oameni, pentru care muriseră sute, sau poate, mii de eroi.

Imaginile nu pot fi trucate. Nici vocile. Deși, dl. Iliescu și, desigur, și dl. Roman ar fi în stare să conteste evidentă, cum au făcut-o, din decembrie pînă azi de nenumărate ori.

Ar trebui ca partidele de opoziție să-și facă intrarea în emisie la TV, în campania electorală, folosind cele mai semnificative momente din această casetă.

Ar trebui ca toți cei ce n-au făcut parte din nomenclatură să vadă această casetă.

Ar trebui ca TVR (dacă e L) s-o difuzeze de mai multe ori, la ore de maximă audiență, pentru ca tot poporul să vadă în ce fel este FSN emanația revoluției.

S. ALEXANDRESCU

PREMIUL ȘI CREDINȚA

Cum zicea și Păstorel
De părintele Burducea,
Petre Roman e și el,
Cînd cu steaua, cînd cu crucea.

EXEMPLU PERSONAL

Toți, cu inima senină,
Îl urmează creștinește.
Petru Roman cînd se-nchină,
Toată lumea se crucește.

IONEL RIZESCU

Dorință

Vă spun deschis, să știți, nu vreau să mor!
Mă ține-n viață curiozitatea
Că vreau să văd sfîrșitul tuturor
Acelora ce-au sechestrat dreptatea
Și-au pus-o strîns în lanțuri, sub zăvor!

ERMIL ȘTEFĂNESCU

CELIBIDACHE?

APLAUZE CENZURATE

Ateneul Român găzduiește două instituții de prestigiu ale muzicii românești: Filarmonica „George Enescu” și Uniunea Compozitorilor.

Noi, cei din Filarmonică, am fost deosebit de bucuroși când, după Revoluție, Uniunea Compozitorilor și-a primit conducerea, aducând în fruntea sa pe reputatul compozitor și muzicolog Pascal Bentoiu. Tot ca buni vecini și vechi colaboratori, ne-a bucurat includerea, în programul săptămânii, dirijat de maestrul Horia Andreescu, primă audiență a Simfoniei a VIII-a de dl. Pascal Bentoiu. Totul a început sub auspiciile cele mai fericite, cu două repetiții harnice. Dar, printr-o fatalitate nedorită, înaintea repetiției de miercuri, 18 aprilie a.c., câțiva colegi au avut ocazia să citească, revoltat, un articol apărut recent, semnat tocmai de dl. Pascal Bentoiu! Curiozitatea s-a extins, și pur și simplu nu s-a mai putut începe repetiția la ora fixată din cauza revoltei și indignării orchestrei.

Iată incredibilul titlu: „Ceaușescu la concert”, iar ca subtitlu: „Celibidache reales, la al muzicii congres” (în revista „Opinia studentescă” 21.03.1990, p. 7). Cit despre conținut... Impresiile d-lui Pascal Bentoiu cu privire la concertele Filarmonicii din München, dirijate de către directorul de onoare al Filarmonicii bucureștene, inegalabilul artist român Sergiu Celibidache, cel mai mare dirijor în viață din lumea întregă și primul dintre muzicienii care s-a reîntors în țară pentru a ne dăru, în toată accepția cuvintului, patru concerte excepționale.

Indignarea noastră a crescut văzând ce a reținut președintele Uniunii Compozitorilor din acest eveniment major, în pofida faptului că „nu ar fi voit să facă o cronică muzicală”. Trece peste remarcă „oboseli” lui Sergiu Celibidache, peste amănuntele că o lucrare „l-a lăsat mai curind rece”, alta „l-a plăcut mult, fără însă a-l tulbura”, ca în sfârșit, „după o mare emoție artistică”, (aprecieri de același înalt nivel profesional) a fost „trezit” „direct în scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres” (etc. pe această temă). Este vorba de aplauze ale unui public „gata-gată să izbucnească în sloganuri de tipul Celi, Celi, — re-ales — la al muzicii congres”, aplauzele manifestându-se prin „degradanta bătaie ritmică din palme”. După acest proces de intenții adresat publicului bucureștean, dl. Pascal Bentoiu trage și concluzii: „Am simțit că îmi crapă obrazul de rușine față de acei europeni civilizați... „Oare nu ne putem exprima decât în mugete de turmă?...”

Nu contestăm nimănui dreptul de a fi bîntuit de obsesii sau de fobii, nici măcar pe acela de a le exhiba în public, dacă crede de cuviință. Dar, a alături, a pune în ecuație numele marelui artist român Celibidache cu cel al lui Ceaușescu, doar pe criteriul asemănării formale a unor aplauze entuziaste, fără a fi în stare (involuntar?) de a le disocia motivația — evidentă și pentru omul cel mai orbit — și făcând din acest fîntar, armăsar, cu pretenții moralizatoare, ni se pare o blasfemie care nu s-ar putea justifica nici măcar printr-o susceptibilitate exacerbată.

Mai mult încă, a considera că publicul care ovaționa cu strigăte de bravo, că publicul care la al 4-lea concert a cîntat din tot sufletul „Mulți ani trăiască!” maestrului Sergiu Celibidache, că acest public, în care se aflau toți membrii Filarmonicii „George Enescu”, pe lângă mulți alți muzicieni veniți din toată țara, se exprima prin „mugete de turmă”, devine o gravă jignire, cu o adresă foarte precisă, pentru care cerem explicații și cuvenite scuze.

Atacul la persoana dirijorului Sergiu Celibidache este motivat transparent în Post-Scriptum: „Regret infinit aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre... muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumari informați, sau în ale celor care, dintr-un motiv sau altul, n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești”.

Îl înțelegem pe dl. Pascal Bentoiu că îl este neplăcut să afle, fără menajamente, unele adevăruri încomode și constatăm „delicatețea” cu care d-sa îl consideră pe maestrul Sergiu Celibidache ignorant în ale muzicii românești. Oricît ar părea de regretabile pentru unii, judecățile de valoare ale dirijorului Sergiu Celibidache trebuie mai întâi înțelese, în sistemul de valori la care ele se raportează. Mai ales, trebuie să nu uităm distorsionile la care a fost supus criteriul valoric la noi în țară, în anii în care cîntecele de „mase” și tot felul de „cantate” erau la cea mai înaltă cîntare, pe un fundal de o nesfîrșită tîmțiere...

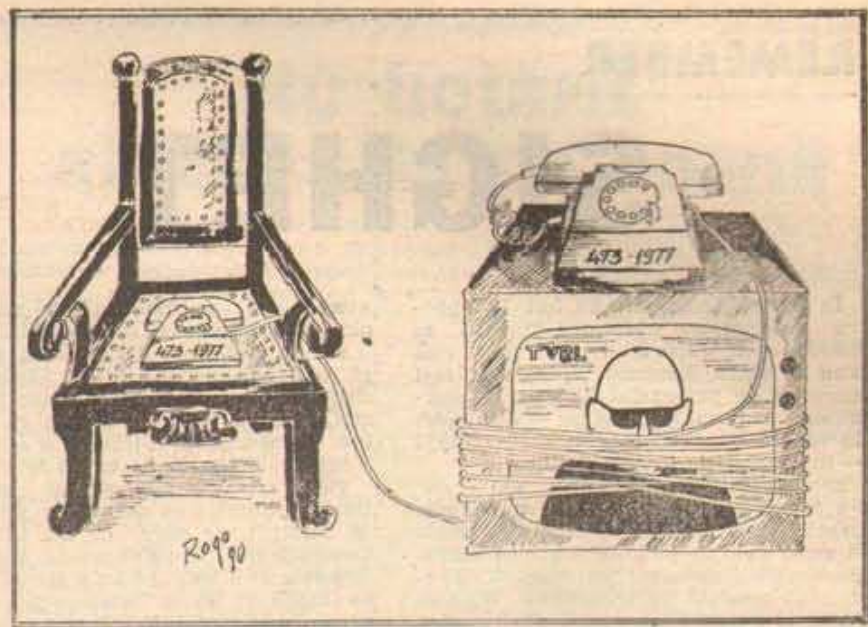
Pe noi, cei din Filarmonică, nu ne sperie adevărul fie el și brutal. În schimb, urim minciuna, ipocrizia (pe care atîția ani a trebuit să le suportăm) și repudiem metodele piezișe de denigrare folosite cu respectarea (aparentă) a tuturor conveniențelor. Din punctul nostru de vedere, aprecierile d-lui Pascal Bentoiu cu privire la maestrul Sergiu Celibidache ne sînt profund și de-a dreptul dăunătoare. Să ne amintim că în urmă cu 11 ani, cînd Filarmonica „G. Enescu” ar fi avut șanse să devină ceea ce reprezintă pentru viața internațională de astăzi Filarmonica din München, s-au găsit și atunci oficialități autohtone adinec îngrijorate de aplauzele destinate lui, Sergiu Celibidache (oare nu se știe pe cine umbreau ele?). În consecință, s-au grăbit să comunice că Filarmonica „G. Enescu” era angrenată în festivalul „Cîntarea României”, motiv pentru care nu ar fi putut sta la dispoziția lui Sergiu Celibidache. Oare a început din nou campania pentru îndepărtarea de sufletele noastre a maestrului Sergiu Celibidache?

În ceea ce ne privește, Orchestra Filarmonicii avînd de ani de zile, săptămîină de săptămîină, în program cite o lucrare românească, de cele mai multe ori impusă și din păcate nu totdeauna aplaudată cu entuziasm, cu greu s-ar putea spune că sistem sumar informații despre ceea ce cîntăm. Ne abținem însă să dăm judecăți de valoare, ca răspuns la aprecierile d-lui Pascal Bentoiu.

Nu considerăm incidentul produs de articolul jignitor al d-lui Pascal Bentoiu și de retragerea lucrării d-sale de pe afiș, conform cererii adresate de către d-sa Direcției Filarmonicii, drept definitiv pentru relațiile noastre cu Uniunea Compozitorilor. Dimpotrivă, sîntem de părere că muzica românească a fost și va fi bine reprezentată în programele Filarmonicii, prin tot ce cuprinde ea mai valoros, iar lucrările compozitorilor români în viață se vor bucura de toată atenția noastră

P.S.: Așa cum era de așteptat, aria calomniei la proporțiile locale tradiționale. Prin memorii adresate Ministerului Culturii dl. Pascal Bentoiu se plînge de „acțiuni premeditate”, de „batjocorirea unui compozitor român” etc., într-un crescendo cu adevărat rossinian. Vom asista la orchestrarea unei adevărate culminații?... Quousque tandem... domnule Pascal Bentoiu?

Membrii Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „G. Enescu”, (urmează circa 70 de semnături. Copia xerox a scrisorii cu semnăturile respective o ținem la dispoziție în redacție).

Scrisoare deschisă d-lui Răzvan Theodorescu, președintele Televiziunii Române

MOTTO:

Dă-i omului puterea, dacă vrei să-i cunoști caracterul

Sitmate domn,

Aprecierile asupra activității instituției pe care o conduceți, sînt puncte de vedere strict personale, reprezentînd o critică făcută cu bună intenție.

În ceea ce privește aspectul cultural-distractiv al emisiunilor TVR, nu am decît cuvinte de laudă. Însă, în ceea ce privește aspectul informativ și de modelare a conștiinței politice și civice a poporului, calitatea activității postului dumneavoastră drept detestabilă. În acest sens, vă acuz acum de următoarele:

1. Neinformarea promptă a populației cu privire la unele acte grave petrecute în țară (vezi episodul Tîrgu Mureș).

2. Prezentarea distorsionată, însoțită de comentarii neavenite, a unor documente de însemnătate precum Proclamația de la Timișoara sau a unor evenimente cum sînt marile demonstrații ale tineretului din Piața Universității.

— Acordarea, în cazul acestora din urmă, a unui spațiu de emisie restrîns, în raport cu importanța evenimentului.

— Acordarea unui spațiu exagerat intervențiilor „oamenilor de bine” din toate colțurile țării, care și-au exprimat indignarea față de demonstrații.

— Distanțarea TVR, atît la propriu, cit și la figurat, față de demonstrații, în sensul că: filmările s-au făcut preponderent de la mare distanță și, esențial, nici un reporter al TVR nu a angajat discuții directe cu demonstrații, pentru a încerca să le afle opiniile.

3. Nerealizarea unor emisiuni documentare care să prezinte, în mod obiectiv, trecutul vieții noastre democratice, meritele și scîderile reale ale partidelor noastre tradiționale; neprezentarea unor reale „file de istorie” a fostului PCR; limitarea „dezvăluirilor” strict la perioada de după 23 august 1944. De ce d-na Viorica Moșuc nu și-a continuat emisiunile planificate în serial, din care am văzut doar primul episod? Acesta este doar un exemplu. Nu cred că asemenea emisiuni ar fi putut fi etichetate drept propagandă electorală pro sau contra cuișva. Ar fi reprezentat însă acte de justiție istorică și, de asemenea, ar fi contribuit la o mai bună orientare a alegătorilor (care, tot ce știu despre P.N.T. și P.N.L., au învățat de la propaganda P.C.R.). Neîntînd o astfel de informare, v-ați abătut de la o îndatorire profesională și morală elementară a unui istoric.

4. Incurajarea dizidenților, după binecunoscuta rețetă din 1946: vezi frecvențele apariții la TV ale minuscului partid Uniunea Liberală Brătianu, al cărui șef nu pierde nici o ocazie pentru a-l calomnia pe președintele P.N.L.

5. Lipsa din program a unor anchete TV care să investigheze modul în care se aplică, în campania electorală, mult trimbitatele principii de fair-play și de abținere de la atacuri la persoană. Telespectatorul sînt înștiințat că respectivele principii sînt încălcate, dar nu li se arată de către cine. Oare de ce?

6. Lipsa de inițiativă privind abrogarea decretului 473. Solicitarea de către dvs a anulării acestui act aberant ar fi contribuit, în mod cert, la creșterea credibilității TVR în rîndurile propriilor beneficiari.

Pentru aceste motive, apreciez că:

● Atitudinea dvs, în calitate de președinte al TVR, contravine principiilor Revoluției din decembrie.

● Stăteți, în continuare (și nu numai din punct de vedere legal), subordonat guvernului și partidului de guvernămînt.

● Vă asumați o grea răspundere, făcînd jocul unei formațiuni care înnoată împotriva curentului istoriei. Dacă alegerile așa-zise libere din 1990 vor semăna cu cele din 1946, vă va reveni o mare parte din vină.

Vă doresc, în încheiere, ca, prin ceea ce — sper — veți întreprinde, măcar de acum înainte, să vă dovedeți demn de a ne mai privi în ochi fără să roșiți.

Dr. VALER POMPIAN

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ NR. 3
11-17 mai 1990
8 pagini - 2 lei

Sint adevăruri d-acelea care dau pe față toate rănile
unei nații, care aruncă lumină asupra căderii poporului și
asupra cauzei acestei căderi...
N. BĂLCESCU

CRIZA DE POLITIC

Democrația autentică are grandiosul și valorosul merit de a descoperi și scoate la lumină adevărul, pină la cele mai mici și neînsemnate aspecte sub care se desfășoară viața politică, atît în ceea ce are ea sublim, cît și în ceea ce are degradant.

Delimitîndu-ne la poporul nostru, la actuala perioadă și la problemele de urgență, se cuvine a recunoaște că democrația ne descoperă unele mari curențe. Temperamentul latin — relevînd pasiune, patimă, indisciplină, orgoliu și altele asemănătoare, manifestate în dezbaterile colective; analfabetismul politic, manifestat în opinii și acțiuni străine de problemă; criza de politică, reflectată în gratuitatea multor dezbateri orale și scrise privind problemele politice.

Această gratuitate este vădită de dezgustul și deziluzia manifestate în rîndul maselor față de ceea ce se petrece la multe din reuniunile politice. Există, deci, un profund decalaj între ceea ce masele așteaptă, și ceea ce ele primesc din partea erorilor scenei politice.

Intrînd în analiza acestei situații, constatăm și se cuvine să reținem două date politice de importanță deosebită: 1. Există un instinct politic comun, cu care se naște orice om, acela al interesului de soluționare a problemelor sociale. 2. Există o criză de politică, manifestată în incapacitatea și incompetența de participare la soluționarea problemelor sociale.

Aceeași situație aparține tuturor domeniilor societății, cu deosebire că, în cele mai multe, criteriile și metodele de descoperire a dotării și a meritelor candidaților spre promovare sînt bine și suficient stabilite. În sport sînt baremurile, în teatru și muzică sînt probele de verificare a talentului, în artă — creațiile. În politică, însă, lipsesc aproape total probele de competență, lăsînd prea mult cîmp aventurii, imposturii, arivismu-

VICTOR ISAC

(Continuare în pag a 2-a)

DIN SUMAR

Paul Goma despre identitatea morală a individului ■ A fost sau nu judecat corect Ceaușescu? (III) ■ Conservarea documentelor istorice ■ Scrisoare deschisă domnului Pascal Bentoiu

Domnul Iliescu și „golani”

I-au trebuit domnului Iliescu 15 zile să-și adune mintea ca să înțeleagă rațiunea unui dialog cu magnificul tineret pe care, cu atîta indecență și nechibzuință politică, l-a etichetat „golani”.

Termenul, trebuie să reamintesc, a fost imprumutat de la patronul domniei sale, care l-a folosit în ajunul prăbușirii. S-ar putea să fie un semn prevestitor. „Golani” de la Universitate au înfirmat ideea că latinii ar fi lipsiți de tenacitate. Protestul lor, prelungit și neîntrerupt, n-are precedent în istoria lumii libere. E un act sublim și o lecție a democrației, adresată unui tiran în devenire. Ei, acești „golani”, mărturisesc lumii vitalitatea poporului român, resursele nepuizabile ale spiritualității. Ei sînt străjerii avangostului cel mai îndepărtat al lumii libere.

Ciudatul dialog propus tineretului a confirmat din nou dimensiunile personalității domnului Iliescu: o caricatură de dictator și o rățoială de plutonier major, care a ratat ocazia reconcilierii cu tineretul. Domnul Iliescu este un cumul de defecte. Mizează în continuare pe odioasele structuri. Atitudinea, pe măsura resurselor domniei sale, nu ne surprinde. În schimb, aceea a domnului Dinescu și Dan Petrescu — o mărturisesc cu regret — produce consternare. Prestigiul lor se deteriorează zi de zi. Adevărat să fie că poezii și filosofii au o doză de naivitate? În Franța carteziană, cu zeci de ani în urmă „se purta marxismul”. Mulți intelectuali credeau a fi de bon ton să se băiecească în apele pestilențiale ale acestuia. A. Gide, Pierre Dax, politolog de anvergură, ori Sartre, prestigiosul, dar și controversatul minutor al conceptelor existențialismului — pomenesc doar cîteva piscuri — s-au rătăcit în mrejele marxismului, chiar și ale stalinismului. Dar în cele din urmă s-au dezmeticit. În schimb, M. Dinescu și Dan Petrescu, deși cunosc neomarxismul la fața locului, preferă complicitatea unei faune de hiene care, zi de zi, uzurpează drepturile poporului. Deși au exemplul

minunatelor românce Doina Cornea și Ana Blănădiana, dinșii perseverează diabolic.

Revenind la „golani”, sufletele lor nelătinate solicită asanarea aparatului de stat, pedepsirea vinovaților și eliminarea lor din viața publică. Revendicările lor sînt cu precădere acelea ale autorilor Proclamației de la Timișoara, atît de populară opiniei publice. N-au veleități politice, dar sînt elita națiunii. De ce se opune domnul Iliescu acestui tineret atît de generos? El se vrea un dictator luminat, un om ce se sacrifică bine-lui public. Probele ne demonstrează contrariul. A deturnat voința poporului, uzurpînd penibil președinția statului, a guvernului, și jumătatea „mai mare” a pseudo-parlamentului. Dispune de oameni și de bunurile poporului, după bunul său plac. Domnul Iliescu se simte în largul său ca înalt dregător șef al căprăriilor de bătauși și asasinii. Aceștia cutreieră țara, dezlănțuind un taifun de teroare, de dezinformare și calomnii. Ultima gafă, care îi va fi fatală domnului Iliescu, o constituie oferta unui dialog adresată tineretului, sub forma unui dictat. Acesta a respins-o cu demnitate. Vremuri grele vă așteaptă, domnule Iliescu. Sinteți din ce în ce mai singur. Nu provocați mai mult tineretul, națiunea. Consecințele vor fi incalculabile. Nu vă luați asemenea risc. Țara are nevoie de liniște. Nu vrea o nouă revoluție, noi martiri. Iar dumneavoastră gîndiți-vă că situația s-ar putea să vă scape de sub control. Meditați la sfîrșitul lamentabil al dictaturilor. Zilnic, prin piața Universității se perindă cei mulți ce doresc să trăiască liberi. Ei se reconfortează psihic acolo, în climatul adevăratei democrații. Ați refuzat să vă duceți în această catedrală a sufletului românesc; imbecil de otrava totalitarismului roșu, n-ați putea rezista la asemenea atitudini morale. Preferați să trăiți în palatul bintuit de fantoma lui Ceaușescu.

C. CONSTANTINESU KLAPS

• două săptămîni printre golani • două săptămîni printre golani •

CUI FOLOSEȘTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

SCRISOARE DESCHISĂ DOMNULUI PASCAL BENTOIU, PREȘEDINTELE UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Am citit stupefiat articolul Dumneavoastră publicat în revista „Opinia studențească” de la Iași și intitulat — în mod inadmisibil! — „CEAUȘESCU LA CONCERT — CELIBIDACHE REALES, LA AL MUZICHI CONGRES”.

Profanarea reputației celui mai important muzician român de azi — a Maestrului Sergiu CELIBIDACHE, Directorul de Onoare ales al Filarmonicii „George ENESCU” — este incalificabilă, cu atât mai mult cu cât acest grav act denigrator vine din partea Președintelui Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, căpătând „conotații” regretabile. Astfel, un cititor neavizat ar putea crede că „opinia” respectivă corespunde unei întregi bresle artistice — aspect însă cu totul fals!

De aceea, în calitate de compozitor laureat al unor numeroase premii Internaționale, ea și în calitate de membru titular al secției simfonice a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, doresc prin prezenta să mă desolidarizez cu fermitate de această „opinie” a Dumneavoastră și, în general, a celor care — dintr-un mărunt sentiment de invidie — îl calomniază pe genialul nostru muzician, aclamat de publicul meloman de pretutindeni!

În același timp, consider extrem de grave și invecitivele proferate la adresa admirabilului nostru public meloman (pe care Dumneavoastră îl comparați cu o... „turmă mugind”), precum și cele lansate ulterior împotriva prestigioasei Orchestre Simfonice a Filarmonicii „George ENESCU” — ansamblu de elită ce a promovat și promovează cu consecvență muzica românească (inclusiv lucrările Dumneavoastră), dar pe care l-ați reclamat la foruri înalte, acuzându-l — nici mai mult, nici mai puțin — de... „asasinat cultural”!

Credeți că, Domnule Președinte, că, prin astfel de mijloace, calomniind din motive personale Interpreții și publicul, veți reuși să serviți cauza nobilă a promovării în general a creației componistice românești?

ȘERBAN NICHIFOR

compozitor și muzicolog; membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România; membru al Societății GEMA din R.F.G.; laureat al concursurilor internaționale de la Amsterdam, Tours, Evian, Toledo, Urbana (Illinois), Trento, Roma, Atena, Bydgoszcz și Hong-Kong

Loialitate

Deplina loialitate a TVR față de idealurile revoluției a fost încă o dată (dacă mai era nevoie) demonstrată de programarea la o oră de maximă audiență — 02,00 noaptea — a procesului lui Coman Ion. Intrucît acest proces este de maximă importanță pentru dezvoltarea unor aspecte foarte importante încă nelămurite, aducem vii mulțumiri d-lui Răzvan Theodorescu (președinte) și d-lui Emanuel Valeriu (director general). Sperăm că, atît conducerea provizorie a țării, cît și milioanele de telespectatori vor aprecia cum se cuvine eforturile d-lor.

Telespectator

ANUNȚ

Am primit la redacție, luni 7 mai, replica d-lui PASCAL BENTOIU la materialul Aplaude cenzurate, semnat de membri ai Filarmonicii „George Enescu”. Datorită dimensiunilor răspunsului d-lui Bentoiu, acesta n-a putut vedea lumina tiparului în prezentul număr. Îl vom publica, integral, în numărul 4.

TOP MUZICAL

LOCUL I:

Roata morii se-nvrîrtește,
Chi-țac, Chi-țac, Chi-țac...

LOCUL II:

Trandafir de la Moldova,
Te-aș vota dar nu-ți știu
slova...

LOCUL III:

(Pe vechea melodie
„Ah ce dulce este viața”)

Simt că mă apucă greața
Cînd citeșc în „Dimineața”
Cum mă-ndeamnă domnul Piru
Să votex cu trandafirul,

Liliac

Vitriol

UNELE RĂSPUNSURI ÎNCHIPUITE ALE DOMNILOR

ION ILIESCU ȘI PETRE ROMAN

După cum se cunoaște, d-nii Ion Iliescu și Petre Roman au avut amabilitatea să se întâlnească, în cadrul unei conferințe de presă spontane (minuțios pregătite, în așa fel încît, întrebările neconvenabile să nu se audă) cu un grup de ziariști români și străini. Intrucît întrebările n-au putut fi toate auzite, a trebuit mai mult să ni le imaginăm. Iar dacă tot am fost nevoiți să ne imaginăm întrebările de ce să nu ne imaginăm și răspunsurile? În fond, alții nu și-au imaginat sonete?

Întrebare: D-le Iliescu, sin-teți acuzat de tendințe neocomuniste. O parte a presei și a electoratului susține că alți urmări să reinstaurati comunismul.

DI. Iliescu: (Zimbaste superior. Superioritatea vine din aceea că d-se a înțeles manevra pe care alții încă n-au descifrat-o): Această afirmație este o manevră electorală. Ea n-are nici un temel. Toată lumea știe că am fost un anti-comunist convins, încă din tinerețe. În Comitetul Politic Executiv am intrat tocmai cu scopul de a submina fostul partid comunist. Ceaușescu a observat ceva și de aceea a încercat să mă înlăture. Așa se explică cearta mea cu fostul dictator. El voia comunism, eu volam anticomunism și așa (gesturi de morisică cu ambele mâini) ne-am certat. Realitatea este că domnii Ceaușescu, Cîmpeanu, Curescu — nu întîmplător tot cu nume în C — luptă pentru păstrarea comunismului în România. Asta au făcut și cit au stat în așa-zisa închisoare, unde s-au băgat cu intenția premeditată ca, la nevoie, să poată denigra revoluția. Realitatea este că noi am reușit să împrontăm țărani, în ciuda opoziției crâncene a țărăniștilor, și de aceea țărani nu vor vota pe noi.

Întrebare: Verbiți-ne deose-bi încurajarea liberii inițiative.

DI. Roman: Reprezentanții guvernului au avut numeroase contracte cu reprezentanții ai unor firme, companii, corporații, care s-au concretizat în numeroase contracte pe termen lung, mediu sau scurt. De altfel, în bună măsură, rezultatele acestor demersuri au început să se vadă. Cetățenii au început să le simtă. Numai în București au apărut peste 32.763 instalații complexe complet computerizate, pentru fabricarea vatei de zahăr. În acest fel, rezolvăm și problema zahărului și pe cea a vatei, ca să nu mai vorbesc de consecințele, ca să spun așa, adiacente. În orice caz, a fost o acțiune cu efecte benefice, pe multe planuri.

Întrebare: Despre privatizare ce ne...?

DI. Roman: Noi am creat deja un secretariat de stat pentru privatizare, care va dirija întreaga acțiune. Acest secretariat are și rolul de a absorbi o importantă cantitate de forță de muncă, mai ales specialiști de înaltă clasă, din fostele secții economice ale fostului c.c. al P.C.R., din fosta Academie Ștefan Gheorghiu, din alte organisme care au fost marginalizate de vechiul regim. La acest secretariat, oricine poate obține, în cîtiva ani, o autorizație pentru înființarea unei întreprinderi particulare. Iar dacă peti-tionarul decedează între timp, noi am introdus măsura, cu totul nouă, revoluționară, ca autorizația să poată fi înminată urmașilor legali.

DI. Iliescu: În acest sens, vreau să vă spun că noi dorim să ne debarășăm de orice fel de dogme, de orice ideologii, de orice modele. De aceea, după cum vedeți, presa fesenistă a devenit extrem de religioasă, publică mereu materiale cu caracter religios. Lumea poate crede în orice. Noi nu ne opunem. Ba chiar încurajăm orice manifestare, cu condiția ca noi să conducem procesul de democratizare și înnoire socială.

Întrebare: Socotiti că demonstrațiile din 21-22 din Bucu-resti erau reprezentative?

DI. Roman: Bineînțeles. Eram și eu printre ei. Dumnea-ta nu erai. Nici Ceaușescu nu era. Iar acum dumnea-ta scrii por-cări în ziarul dumitale. De alt-fel, după alegeri vom trece la raționalizarea consumului de hîrtie, cum a spus și colegul Pleșu. Atunci să vă vedem pe 23 aprilie-10 mai sint reprezentativi?

Întrebare: Dar demonstrații din 23 aprilie-10 mai sint reprezentativi?

DI. Roman: Bineînțeles că nu sint, de vreme ce nici eu, nici colegul Dan Iosif, nici alți luptători, nu sintem acolo.

Întrebare: Ce diferență gă-siti că este între revoluție și contrarevoluție?

DI. Ion Iliescu: Diferența mi se pare foarte clară. De altfel, ea a fost bine definită chiar de istorie. Revoluția a tinut pînă în seara zilei de 23 decembrie 1989, cînd noi am constituit noul organism al puterii. De-atunci încoa, orice acțiune îndreptată împotriva orzanelor puterii care este legal constituit, este legitimă pentru că este emanată însăși a revolu-ției, orice acțiune îndreptată împotriva noastră este contra-revoluție. Chiar dacă sint unii care ne contestă, noi îi vom lăsa acolo, să fiarbă în propriul lor suc. Poate că se vor năltisi. Bineînțeles, dacă nu vor provoca alte dezordine. Pentru că noi am reușit să stă-vilim, deocamdată, entuziasmul revoluționar al muncitorilor din marile întreprinderi, care au cerut să vină în coloane masive și să măture ca un buldozer, pe toți cei din această piață.

Întrebare: Găsiți că această ar fi o metodă democratică?

DI. Iliescu: Trebuie să fie neapărat democratică? Dacă muncitorii vor avea această ini-țiativă și vor dori s-o pună în aplicare, noi nu-i vom putea opri. Să nu uităm, domnilor, că dacă trenurile cu muncitori in-dignați, înarmați cu bite, ar fi reușit să ajungă la Timișoara, atunci, în 18-19 decembrie 1989, nu s-ar mai fi produs acolo atî-tea pagube și n-am mai fi avut acum atîtea probleme cu asanumita proclamație de acolo, din așa-numitul oras martir. Eu îi cunosc bine pe băieții de-a-colo și-mi pare sincer rău că se lasă manipulați. Nu înțeleg de ce se cramponează de acel — așa-numit-punct-opt. Eu le-am fost cîrmaci și am avut încre-dere în ei, dar văd, cu păkere de rău, că ei nu au încredere în mine.

În continuare, pe fundalul al-tor întrebări formulate de zia-risti, organizatorii conferinței de presă mulțumesc domnilor Iliescu și Roman, care părăsesc sala în aplauzele furtunoase ale asistentei.

Reporter

Curtea Supremă ne-a promis sentința în recursul celor patru (Dincă, Bobu, Postelnicu, Mănescu) pentru 5 mai, „uitînd” că în acea zi, la tribunal e... SRL. Oare ce surpriză ni se rezervă?

Folclor de ultimă oră: Nu aveți ce face, Iliescu place! („Dimineața”)

Liliac

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 NR. 4
18-24 mai 1990
8 pagini - 2 lei

Dacă te-ai hotărît să spui adevărul, pregătește-te de suferință.

AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

Nevoia de dictatură

Îți scriu ție, care, nemișcând, continui să existe în fiecare din noi în proporții diferite. Ai fost, din punctul tău de vedere, un comunist perfect. Dovadă: cît de bine s-a imprimat, în circuitul celor mai mulți, nevoia de dictatură. Nevoia de a auzi o singură voce care să ne spună ce avem de făcut, rezultat firesc a anilor și ani de centralizare comunistă. Altfel s-ar mai scanda, spre groaza unora dintre noi, un singur nume, așa cum numai cu câteva luni în urmă se proceda, spre ura tuturor? Ani de zile m-am întrebat de ce muncitorii de la „23 August”, sau alte uzine, nu se adună în Piața Palatului să termine cu tine. De fapt înțelegem și nu-mi venea să cred că înainte de a fi fricosi, eram încoturași de interese meschine. Ai instaurat lena, licheleșmul, ura, submediocritatea ca principii fundamentale ale existenței. Cum să nu ne fie spaimă de pierdere? Cum să convină pierderea unor privilegii nobilitare unor oameni care ar trebui, de-acum înainte, să dea mai întâi proba valorii proprii din care să trăiască? Iată sperietoarea care îi încercinează pe cei mai mulți. De aceea mă întreb, acum, cîți dintre noi nu au avut un interes real în a te vedea dus și cîți se bucură cu adevărat de așa ceva.

Ce repede te-am uitat! Abia dacă îți se mai rostogolește numele. Și cîte îți fi vrut să mai afla despre tine? Abia dacă se mai spune cine ai fost, ce ai făcut, cum ai reușit să obții succesul enorm din care, abia acum trăiești cu adevărat foztoase, tu și comunitățile tău...

S. MOISE

Desen de TEODOR NOR

DIN SUMAR

Paul Goma despre pierderea identității morale a individului în România (II) ● Umilitule I ● Culpabilitate - nonculpabilitate ● Nu destabilizați I ● Cui folosește defăimarea lui Celi-bidache? (III) ● Unele note la încheierea experimentului CPUN ● Studențimea română în 1956 (II) ● Kilometrul 4 ● Revigorarea satului ● Dificila întoarcere acasă.

Am crezut, în naivitatea mea, că după revoluție, e destul un duș de europenism, pentru ca zoarele propagandei comunist-fasciste (termeni înseparabili) să se spele de pe pielea oricui. Puteam să bag mîna în foc că acel OM NOU, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului, n-a existat niciodată. Aprecierea mea — recunosc, eronată — s-a bazat pe faptul că îndoparea ideologică a generat o greață națională de necontestat. Din păcate, n-am luat în calcul efectele dozelor infintezimale de otrăvă, forța de picătură chinzească a falsului mărunț, a șterturilor de adevăr. Căci, dacă aruncam la gunoi cuvîntările imbecile ale genialei perechi, rămin, undeva în adînc, fapte ca: „un șomer își vinde un ochi”; „Sicilia — pămînt al mafiei”; „creșterea criminalității la New York”; „intelectuali nevoiți să spele vase” etc. Prin filmele cu șomeri și oameni oropsiți cu care ne-au intoxicat colegii „culturnici” (AZI, neclintii din posturi, așa e ADEVĂRUL), s-a format totuși, acel om nou — sugestionat de o mass media venală, omul care, stînd în țarcul granițelor naționale, n-a putut să vadă și să compare, sfertodoctul care știe tot deși nu cîștește nimic, credulul la orice zvon, speriatul la orice schimbare, cei care preferă să nu-și pună mîntea la contribuție dar să-și încaseze salariul lui de mizerie socialistă.

Exploatînd din plin lipsa de discernămint — operă a unui învățămînt viciat de tehnicism îngust — profi-tînd de uciderea în fașă a tot ce a fost gîndire originală, serviciile specializate integrate AZI (cîtește camuflata) altor organisme, își continuă opera de dezbinare, pentru a ne stăpîni. O fac, fie propagînd teoria vidului de putere (pasă-mi-te, numai membrii nomenclaturii au dobîndit experiența și competența de a conduce), fie servindu-ne DIMINEAȚA, ca mic dejun, feluri de bucate preparate „à la russe” de vestiți bucătari neo-marxiști, ca S. Brucan și Al. Bîrlădeanu. În paralel, se

DUȘUL RECE

elaborează și tot felul de zvonuri „senzaționale”: „Rațiu va împărți pămîntul la foștii moșieri. Țăranii vor redeveni iobagi”; „Să vină P.N.T.-iștii? Ala care au tras în țărani, la 1907?”; „Maniu și Brătianu au venit personal la Grivița (1933) și au ordonat soldaților să tragă, deși colonelul nu vroia”; „Nu toți membrii de partid dar, după cum a spus Câmpeanu, vreo 500 000 vor fi arestați și băgați în lagăre de concentrare”; „N-ai știut că Rațiu a fost prieten cu Horthy?”; „Fiecare din golanii de la Universitate primește dolari și blugi; agitatorii mai primesc și cîte o sticlă de whisky”.

Televiziunea nu se lasă nici ea mai prejos. Ce a însemnat redifuzarea „complet-incompletă” a procesului ceaușeștilor decît surpriza de a-l vedea prezent pe Gelu Voican Voiculescu? De aici, concluzia: „Uite-l, dom-le, să mai zică cineva că n-a fost revoluționar!”

Și dacă ne dăm seama că Omul nou — timoratul, lipsitul de orizont, violentul, gregarul, e totuși o realitate, că există forțe obscure care-l manevrează în folosul imobilismului politic, al distrugerii mugurilor de libertate și de echitate, ce facem noi, scriitorii, artiștii, pentru a anihila contraofensiva celor ce se încapăținează să păstreze în cugete și în structurile economico-sociale aberația leninistă?

Din păcate, mult prea puțin. La Conferința scriitorilor, Mircea Dinescu a spus că obștea scriitoricească este acum atât de puternică, încît, unită, ar putea răsturna orice guvernare dictatorială. Frumoase, dar uto-

A venit momentul, așteptat aproape o jumătate de veac.

Românii vor avea, în fine, alegeri... aproape libere.

Omului de rînd — țăran, intelectual, muncitor — i se va reda dreptul de a-și hotărî soarta, dreptul de a-și impune voința, de a-și alege calea ce va trebui s-o urmărim înși — calea eliberării de robia comunistului.

Pentru că, numai așa poate birui Revoluția fără scamă din decembrie.

Alegerile libere sînt primul pas — hotărîtor — spre împlinirea idealurilor pentru care au murit eroii din decembrie.

DEIE DOMNUL!

De aceea, tot românul va fi chemat în fața urnelor pentru a-și împlini dorința, înăbușită timp de jumătate de veac, dorința și voința de a fi liber.

Pentru aceasta, toți factorii de răspundere ce se vor afla la circumscripțiile electorale trebuie să aibă o conduită ireproșabilă. Nu ne putem permite să existe cea mai mică, cea mai tinidă încercare de falsificare, sub orice formă. Legea electorală, prin simpla sa existență, nu ne poate garanta desfășurarea unor alegeri într-adevăr libere dacă nu există și un gir moral. Și, girul moral pe care îl așteptăm de la juristii ce trebuie să se afle în comisiile electorale nu este suficient dacă nu este dublat de o înaltă morală a alegătorului.

Generațiile ce vor veni după noi nu trebuie să ajungă să ne blameze pentru pierderea acestei șanse unice pe care ne-a oferit-o revoluția și eroii ei.

Deci, oameni buni, deie Domnul să aveți gîndul cel bun în fața urnelor!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

TEODOR NOR

plice cuvinte. După cum, în „epoca de aur”, scriitorii disidenți — nume cunoscute — se puteau număra pe degete, și acum, cînd ceața friei și a dezinformării persistă în multe minți, marile nume ale literaturii noastre (cu cîteva excepții) stau de-o parte și așteaptă. Ce? Lîmpezirea vinului? Evident, coborîrea în arena publicisticii e riscantă. E mai bună expectanța, prudenta. Nu ne vom referi aici la unii confrăți ca Al. Pîru, Dărie Novăceanu, Romulus Vulpescu care au ales partea cu trandafiri a baricadelor. Nici la luptătorii pentru lumina viltoare ca Ana Blandiana, O. Paler, Al. Paleologu, G. Liiceanu, Stelian Tănase, Radu Enescu, Gabriela Adameșteanu, ci la acei confrăți care, sub vălul unei aparente neutralități, lasă — cu, sau fără voia lor — ușa crăpată pentru veșterii puterii. Nu pot uita „replica” anemică, vorbăria fără obiect, pe care un grup de intelectuali a dat-o mesei rotunde ce l-a reunit pe cîțiva protagoniști ai G.D.S. Profitîndu-se de absența din arenă a marilor personalități ale vieții noastre culturale, ni se strecoară tot felul de idei „neutraliste” (cîtește împăciuitoariste) cărora nu le lipsește, însă, bobul de venin. Astfel, sub pretextul unor impresii belgiene, Eugen Simion își dojeneste prietenii din diasporă, care reproșează guvernului că „nu a dus revoluția pînă la capăt”, cerîndu-le să aibă răbdare, că guvernul știe et ce face, că, de fapt, noi, cei ce trăim pe aceste meleaguri, vom decide calea...

Ce ne facem însă, dacă oamenii vor fi din nou prea ușor ademeniți, apoi drastic îndrumați, să aleagă o neo-soluție românească de construire a democrației? Ce ne facem dacă, în timp ce scriitorii țării est-europene își îndrumă cititorii să privească spre apus, noi, dînd un conținut nou, superior, îndrumărilor unor servicii specializate, vom redescoperi că lumina vine exclusiv de la răsărit?

RADU IFTIMOVICI

CUI FOLOSEȘTE DEFĂIMAREA LUI CELIBIDACHE?

SCRISOARE DESCHISĂ ADRESATĂ MEMBRILOR ORCHESTREI FILARMONICII „GEORGE ENESCU”

Mă adresez astfel pentru că — oricâtă amărăciune mi-ați fi turnat în suflet — continui să vă stimez pe dvs., componenții primei orchestre a țării, acea orchestră prin care — copil de 13 ani — mi-am început educația muzicală, acea orchestră în fruntea căreia am urmărit nu numai pe marele Enescu, pe George Gheorghe Perlea, Silvestri, Alfred Alessandrescu, Rogalski, dar și pe Karajan și Stokowski, alături de care am văzut concertând de la Kempff și Lipatti la Valentin Gheorghiu, de la Gieseking la Richter, Arrau și Menuhin, datorită căreia — în fine — am ieșit în fața publicului de zeci de ori, între altele cu cel mai mare succes pe care l-am întâlnit într-o viață: ce începe a deveni prea lungă: prima audiere în concert a operei „Hamlet”.

Mă adresez dvs. cu grija și dragostea unui părinte (sunt fără îndoială mai în vârstă decât oricare membru al orchestrei actuale și niciunul din dvs. n-a trecut probabil prin cele ce am traversat eu în viață) pentru a vă spune că acționând cum ați acționat în ziua de 18 aprilie ați făcut una din cele mai grave erori: m-ați făcut vinovat de **delictul de opinie** și l-ați sancționat administrativ (scoaterea piesei mele din program pentru că aș fi exprimat cutare opinie, și rămâne să vă demonstrez că nici măcar n-am afirmat lucrurile de care mă învinuiți). Luna Aprilie nu-mi este favorabilă pe plan muzical. Anul trecut, în aceeași lună, a fost oprită din ordin „de sus” (probabil cabinetul doi, dacă nu tine știe ce câțel mai jos plasat) înregistrarea pornită la Radiodifuziune cu opera „Hamlet”. Singura explicație pe care am putut să mi-o dau a fost aceea că prințul Charles al Angliei făcuse cu puțin timp înainte niște declarații ostile demolării satelor; era deci pedepsit compatriotul său Shakespeare (nu vă mirați: am fost informat că atunci când d-na Mitterand a îndrăznit s-o invite pe d-na Doina Cornea la festivitățile bi-centenarului revoluției franceze, a fost dat radiodifuziunii ordinul de a se scoate pentru un timp muzica franceză de pe post).

Anul acesta dvs. ați oprit execuția simfoniei mele a 8-a, prin crearea unor condiții în care lucrul devenise imposibil, acțiune care constituie o premieră absolută în viața muzicală românească, așa cum fusese și lesirea dvs. din scenă cu o săptămână înainte, pentru că televiziunea înțeleg să dea liber emisiunii, iar membrii orchestrei își pierduseră răbdarea: motivul — sau pretextul — eliminării simfoniei mele din program a fost un articol publicat de mine cu o lună în urmă în „Opinia studențească” din Iași. Cineva a dat citire articolului în timpul rezervat repetiției, aș crede **fluzia** că-l atacam pe directorul dvs. de onoare, un fost secretar al organizației dvs. de bază m-a apostrofat:

„Așa l-ați alungat din țară și altădată!” (eu ???). Evident, nu-mi rămânea decât să mă retrag, căci nimeni n-a socotit util să discute eventualele nelămuriri. Punerea în scenă era clară, intenția de a încurca lucrurile vădită. Și nu era vorba de vreun principiu, ci de un atac la persoană. Părerea mea este că ați fost manipulați grosolan, că acei care — din umbră — v-au împins la necugetata acțiune au vrut neapărat să pozezească un om care n-a înălțat nici o laudă trecutului regim, care n-a scris în presă 11 ani în rând **pentru că li fusese modificat (politizat) un articol în 1979**, care n-a ieșit din țară 15 ani la rând (1974—1989) **pentru că refuzase să devină informator**; și au mai vrut ceva: au vrut neapărat să lovească în creația autohtonă și în Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, fiind în cel care fusese recent ales în fruntea acestei instituții.

Nu știu cum se împacă fiecare din dvs. cu conștiința sa, atunci când rămâne singur cu gândurile sale, nu atunci când se iau hotărârile „colective” (de fapt impuse cu abilitate de un grup sau altul). Răul făcut mi l-aș în pace pe cel care l-a făcut; iar dvs. ați făcut răul, lovind — prin persoana mea — în cultura muzicală românească, în acea cultură pe care sunteți primii chemați s-o susțineți și s-o apărați. Voi reproduce mai jos textul articolului învinuit, al cărui titlu este „Ceașescu la concert”; subtilul nu-mi aparține, el a fost pus de redacție, care a dorit probabil să-și afirme prezența pe această cale, neavând nimica de îmbunătățit la textul propriu zis, pe care îl reproduc mai jos:

„Săptămânile trecute ne-au adus bucuria imensă a vizitei Filarmonei din München și a celebrului ei dirijor, Sergiu Celibidache, care revenea astfel în țara sa de origine după 11 lungi ani de absență. Bucureștii constituiau ultima etapă a unui turneu destul de obositor, iar pe figura atît de caracteristică a șefului de orchestră se putea citi această oboseală, dominată totuși de încântarea vizibilă de a concerta iarăși în in-dragiul nostru Ateneu Român.

Nu aș vrea să fac o cronică muzicală: voi spune doar pe scurt că în timp ce Brahms (Simfonia I) m'a lăsat mai curînd rece, gândurile mele despre autorul cu pricina fiind radical altele decât ale marelui artist care-l crea în seara respectivă (Miercuri) în timp ce Strauss (Don Juan) m'a plăcut mult, fără însă a mă tulbura foarte în adîncuri — autorul este un orchestrator atît de fabulos încît pe undeva muzica sa sună aproape de la sine, cu condiția să se cînte just și la nuanța cerută toate notele, în schimb Bruckner (Simfonia a 7-a), m'a răscolit pînă în fibra cea mai intimă

a ființei mele. Era atîta fervoare și totodată atîta măreție autentică, atîta splendoare fonică, dar și atîta intensitate de trăire, încît la contactul cu minunea care prindea ființa în orizontul meu auditiv și vizual, și cu toate că știam practic pe dinafară partitura, am simțit într-adevăr contactul misterios cu Ființa, ocea stare de exaltare lucidă pe care probabil o resimt misticii în clipele lor de luminare. Bruckner este printre puțorii autori care pot înfăptui asemenea minuni.

După o mare emoție artistică ai dori citeodată să urmeze liniștea cea mai totală, dar vai! ascultătorii simt și nevoia explicabilă a defulării prin aplauze. Revenim pe pămînt, artiștii ei înșiși măsoară succesul lor după durata și intensitatea unor stări manifestări. Pînă aici totul se înscrie în perimetrul firescului. Acolo însă unde se produce ruptura, momentul în care din minunea bruckneriană m-am trezit direct la scenele cele mai penibile pe care toată țara le-a putut vedea la al 14-lea congres (ca și la al 13-lea, al 12-lea etc., etc.) a fost acela al coagulării aplauzelor în degradanta bălăie ritmică din palme, un fel de scandare colectivă și primitivă. În seara de joi, 15 februarie, am urmărit concertul la televizor (biletul îl aveam pentru sîmbătă), am observat mirarea și neplăcerea clară a oaspeților, am văzut înregimentarea unui public — totuși ales dintre oamenii cei mai culți din țara asta — într-o unitate de șoc gata-gata să izbucnească în sloganuri de tipul „Cei, Cei re-ales — la al muzicii congres”. Am simțit că-mi crăpă obrazul de rusine față de acel europeni civilizați care ne încîntaseră sufletul, am simțit umbra lui Ceașescu planînd peste întreaga adunare și prin intermediul televiziunii — peste întreaga țară. Oare nu ne mai putem exprima decît în mușete de turmă? Oare nici frumosul artistic desfășurat cu atîta har nu mai reușește să configureze în noi individualitatea, figura noastră neconfundabilă, aceea cu care ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu cîndva? Nu mai putem fi niciodată singuri cu sufletele noastre? Nu mai putem stabili legătura cu semenii decît prin urlete colective? Ne vom prezenta în judecata din urmă în rînduri compacte, cu pancarte și sloganuri scandate, eventual cu rîngi pentru spargerea ușilor paradisiului? Ce cumplită moștenire nu lăsat cinci decenii de dictaturi succesive în biștele noastre ființe martirizate și cit de greu vor dispărea stigmatele cumplită infamii din sufletele noastre!..

P.S. Independent de cele de mai sus, nu pot decât să regret înfiniți aprecierile marelui muzician Sergiu Celibidache despre George Enescu și despre muzica românească, emise într-o evidentă necunoaștere a problemei discutate. Ele au putut produce impresie doar în mințile unor oameni la fel de sumari informați, sau în ale celor care dintr-un motiv sau altul n-au fost în stare vreodată să conceapă vreo judecată personală și adecvată asupra muzicii românești. Infiniți regretabil...“.

P. B.

Este nevoie să vă explic cele de mai sus? Este nevoie să subliniez că cele ce spun cu privire la a 7-a simfonie a lui Bruckner (piesa principală a turneului) reprezintă cea mai completă închinare în fața geniului interpretat de dirijorul? Este oare necesar să vă arăt că obiectul principal al articolului a fost dezaprobară și infierarea aplauzelor colective pe care publicul românesc le-a învățat la școala ceașescu? Doriți neapărat să aflați că presa vest-germană a relatat că primirea rezervată de români orchestrei din München și conducătorului ei s-a deosebit prea puțin de festivul partinic din trecut? Este oare nevoie să vă spun dvs., membrilor Filarmonei care poartă numele lui George Enescu, că cineva care minimalizează creația și imensa personalitate a acestui muzician se înșală, oricîte merite ar avea în alte privințe? Sau, dacă aflăm acumă din surse autorizate că Enescu nu are importanța pe care o credeam, n-ar fi mai bine să decideti schimbarea titlaturii orchestrei? Vă plac poate aplauzele colectivizate, învățate la ocaziile festive ale trecutului regim? Ați uitat atît de repede congresele de tristă faimă? Și finalmente: ce deosebire este între acțiunea dvs. din acest Aprilie (în ce mă privește) și cea a dictaturii, din Aprilie 1989?

Ați greșit profund, dar nu vă pot condamna. Și nu vă pot condamna deoarece majoritatea v-ați născut sub dictatură, v-ați format sub dictatură, ați fost ștampilați de dictatură. Toți am fost. Dar prima reacție sănătoasă de eliberare din această cumplită condiționare nu este aceea a hotărîrilor întempestive, a pseudo-democratizării, a instaurării bunului-plac. Ci cu adevărat vom fi început redresarea spiritului numai atunci cînd ne vom arăta dispuși să examinăm ravagiile pe care le-au cauzat ființele noastre interioare împilarea, frica, foamea, frigul, întinericul, teroarea, într-un cuvînt: bestialitatea dirijitoare. Nu sunt puține aceste ravagii și subliniez: în noi toți. Hai să le detectăm împreună și să încercăm remediile posibile.

Intrucît privește cele întimplăte la 18 aprilie, este vorba de lucruri pe care nici moral și nici legal nu ați fi avut dreptul să le faceți, chiar dacă aș fi spus ele ne-mi reproșati gratuit. A sancționa cu măsuri administrative (pe cînd încheierea și tortura?) simple părerii este fără îndoială cel mai sigur semn al dictaturii, al totalitarismului. În ce mă privește direct, am decis că Simfonia a 8-a se va auzi — eventual — după moartea mea. Cu explicația necesară în programul de anul. Afară dacă orchestra Filarmonei (încă) „George Enescu” va decide singură cîndva că este cazul să ceară reprogramarea lucrării.

Ai dvs. cu mîhnă în inimă, dar și cu îngrijorată afecțiune părintească,
PASCAL BENTOIU

TIMPUL CAPITALALEI

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ Nr. 5
25-31 mai 1990
8 pagini - 2 lei

Nu există altă cale spre solidaritatea umană decît căutarea
și respectul demnității individuale.

P. LECOMPTE DE NEUILLY

Soarta noastră, se spune, cu mai multe sau cu mai puține argumente, a fost hotărîtă la Yalta. Sau, mai recent, în Malta, iar dacă ne ducem cu gîndul cu vreo cîțiva ani înainte de Yalta, găsim justificarea că soarta ne-a fost hotărîtă la Moscova, la 23 August (zi de glorie), numai că nu 1944, ci 1939, prin semnarea Pactului criminalo-imperialist dintre cele două mari puteri expansioniste vinovate de declanșarea celui de-al II-lea război mondial în Europa. E vorba de U.R.S.S. și Germania Nazistă.

IALTA, MALTA, SAU ALTA?

Și tot așa, dacă ne-am duce mereu cu gîndul la interesele marilor rechini din jur, o să conchidem că niciodată n-am dispus de noi înșine, că tot ne-au vîndut unii altora: turcii - rușilor; rușii - Imperiului habsburgic; habsburgii - cînd turcilor, cînd rușilor etc. Numai că, pe la lecțiile de istorie autentică, foarte puține, pe care le-a apucat generația mea, scoltată integral în epoca socialismului, am mai auzit că unii, de-l chema Mircea, sau Ștefan, sau Constantin, au manevrat cu dibăcie corăbiara românească pe valurile istoriei, nelăsînd-o strivită de impunătoarele galere ruse, turcești sau habsburgice.

Zilele trecute am auzit că americanii ne-au vîndut din nou rușilor, la Malta, dar la un preț mai piperat decît la Yalta.

Fără îndotă că marii rechini cuprind în discuțiile și planurile lor, anumite clauze sau refe-

ALEC SIMIONESCU

(continuare în pag. 7)

Desen de TEODOR NOR

DIN SUMAR

- Un zbor unic în istorie
- A doua răpire a Basarabiei
- Paradisul trudit
- Starea predistă
- Cui folosește defăimarea lui Ceelibidache? (IV)
- Fabrica de procese
- Inceputul terorii
- Mozaic sportiv

Reflecții peste timp

LIBERTATE ȘI LIBERTĂȚI

Membrii oricărei comunități sociale moderne trebuie să se supună unui minim de obligațiuni - reprezentînd standardul de civilizație al orei respective și condițiunea imperativă a progresului - corespunzătoare unei serii întregi de concesiuni reciproce între acești membri.

Aceasta este legea implacabilă a relațiilor sociale, ce nu poate fi infirmată.

Orice încercare de individualism anarhic, dezordonat, este intîmplătoare, accidentală și - privită în lumina istoriei (instrumentul consacrat pentru prețuirea valorii politico-sociale) - ridicol.

Acel mînunchi de reguli de ordin moral și juridic „realizat” în evoluția socială a grupului respectiv (stat, confederație), reguli care pot fi scrise și obligatorii, dar pot fi și nescrise, totuși obligatorii pentru constituția, sau, cîteodată, contrare celor scrise și oficial obligatorii - constituie „idealul” de conformare al membrilor societății.

Pentru realizarea deplină a evoluției normale a societății respective, pentru ca membrii ei, ca expresie colectivă, reprezentativă, să poată fi ținuți răspunzători față de opinia retrospectivă a altor colectivități omogene, contemporane sau viitoare, este absolut necesară (precum aerul pentru plîmni) „libertatea etică”.

Libertatea este socotită pentru realizarea ordinii etice ca o lege absolută: cauzalitatea etică prin „libertate” funcționează în același mod ca și cauzalitatea naturală (Djuvara).

Societatea a fost înzestrată, din chiar nebuloasele sale începuturi, cu acest principiu reactiv de ordin spiritual: libertatea.

Dr. HARALAMBIE ATHANASIU
cpt. magistrat

(continuare în pag. 7)

Cronică cinematografică postelectorală

Fiul meu, care nu dă pe mine nici două parale (deci, mă iubește), mă a-lintă adesea cu **Bizonul**. Evident, bizonul e un soi de bou. Dar fiu-meu o spune cu a-lta convingere, năduf și disperare, încît n-am nici o îndolală că are dreptate.

Respectivul „titlu de noblete” îl datorez filmului american **Binecuvîntați animalele și copiii**. Vi-l amintesc: niște băieți între 12 și 15 ani, mai mămoși și timizi, sînt incredințați unei tabere de vacanță, unde un instructor dur, o brută pedagogică, se străduie să-i transforme în bărbați. Una din lecțiile de virilitate agresivă constă din a-i face să asiste la o vînatoare de bizoni. E, de fapt, un asasinat, deoarece bizonii sînt împușcați într-un țarc, de către orice nătărău care plătește. La vîzul acestui oribil carnaj, copiii se hotărăsc să revină în cursul nopții, să deschidă porțile țarcului. Fac eforturi disperate de a împinge inerta turmă de rumegătoare spre libertate, spre vastele păduri ce se văd la cîțiva pași. Bui ca toți boii, puțin la simțire, deși de soartă atunci ajutați, bizonii ratează șansa libertății, oprindu-se la liziera pădurii, mulțumiți să pască cele câteva smocuri de iarbă din preajmă. Treziți de zgomot și de forfotă, paznicii trag și-l împușcă pe cel mai sublim dintre adolescenții eliberaților.

Nu-mi închipui că există o imagine-simbol mai tragică decît cea din final, în care mindrii, inteligenții, minunații eroi ai filmului, bizonii, se întorc agale, la pas bovin, în țarcul drag, pavat cu baligă, unde mîine îl așteaptă glonțul. Dar ei nu știu, nu înțeleg ce e aia mîine. El respiră doar

După revoluție, după moartea acelor copii sublimi care au visat să ne scoată din țarcul prostiei, lenei și obtuzității, țilcul filmului se întregeste. Mîini luminate ne îndeamnă să ne ridicăm din nămolul bălegos al oborului cu vite rumegînd iluzii desarte și să ieșim pe porțile pe care copiii îm-

vățături ale socialismului științific. Alegînd, din prudență și lasitate, cea de-a doua cale, nepieritorii noștri paznici ne vor putea asigura: • Tedeumuri și colive televizate în cinstea blînzilor copii, Impușcați pentru noi; • Garanția că, reluîndu-ne locul în țarcul ideologie, nu vom fi striviți în copite, la îndemnul lor, de turma semenilor noștri; • Participare în calitate de „aplaudiști” și adulatori la praznicul internațional **Yalta - Malta**, unde, după ce se va tăia biblicul vitei gras, în cinstea revenirii fiilor ră-tăcitori, vom putea asista la semnarea procesului verbal de predare-primire a jîmblei românești, furată, începînd cu 1964, de pe masa comună a lagărului socialist, de tilharul Ghîță și Nicolae, care și-au închipuit că pot păcăli alianța de nezdruincă Stalin - Roosevelt și împărți miezul dulce odraslelor lor. Și-acum, o primă sarcină, toași!...

Căutați-l pe răspopitul Ion Creangă și cocoțați-l pe birnele groase ale ferăciturii țarcului. Nimeni - nici noi bizonii, nici paznicii noștri - nu se vor supăra dacă-l vom obliga pe humuleștean să spargă minunata, rîvnita liniște și pace post-electorală cu strigătul: **pașol na turbina, lubiți concetațeni!**

RADU IFTIMOVICI

BIZONII, COPIII ȘI PAZNICII

clipa de azi și, pentru că n-au galopat niciodată într-o preerie adevărată, își închipuie că spațiul lor vital e sortit să fie, pe veci, țarcul.

Tilcul acestei drame, imposibil de șters din memorie, l-a făcut pe fiu-meu să-mi lege de coadă epitetul bizon, ori de cîte ori își amînteste că, în ciuda sărăciei, oprîmării și nedreptății, refuzasem exilul deși mi se făcuseră oferte avantajoase de lucru și de viață (pe linie de cercetare biomedicală) Eu însumi m-am acuzat de bizonism ori de cîte ori cenzura fascist-comunistă mi-a uclis un text ori mi-a scos de pe scenă o plesă.

puscați ni le-au deschis. Și mai ales, în drumul nostru spre preerile libertății și demnității, să nu ne oprim la cele câteva smocuri de iarbă pe care forfota paznicilor, de ieri și de azi, le-au lăsat nestrivite de cizme.

Deocamdată, noi, cei cîțiva bizoni intelectuali, imuni la mina de iarbă cu care au încercat mereu să ne cumpere, vîzînd „esprimată” măreța voîntă națională, trebuie să alegem una din două căi posibile: fie să continuăm a alerga spre pădurile libertății de spirit, cu riscul de a fi doborîți de glonțul paznicilor, fie să ne reîntorcem, cumînți, în țarcul mărețelor în-

SĂPTĂMÎNAL DE ATITUDINE ANTITOTALITARĂ

Director fondator
TEODOR NOR

ANUL 1 ■ Nr. 6
1-7 iunie 1990
8 pagini - 2 lei

Adevărata putere nu constă în faptul de a dispune de soarta al-
toră (...). Puterea celui cu adevărat puternic, astfel se manifestă :
să știi să poți distruge pe cineva, să n-o faci, și acela să nu știe...
MARIN PREDĂ

devine, din secta lumpen-intelectuală de activiști P.M.R. și U.T.M., apoi P.C.R. și U.T.C., trimiști, cu sarcină de partid, să devină studenți. Absolvenții mediocri — caștrați de intelect — de școli și licee unde nu rămăneau niciodată repetenți (profesorii erau sancționați grav pentru delictul de a lăsa coregentii sau repetenți) nimerău, fie într-o școală profesională, fie direct în producție. De unde, prin merite propagandistice, pe criteriul „cel mai dintre cei mai...”, ajungeau activiști, trimiști de partid sau utece la facultate și, oricum, la Ștefan Gheorghiu.

Astfel, specialistul, care cu greu reușea să se a-firme într-o meserie (trezind anevoie prin sita do-sarelor de cadre) și care-l fusese cîndva coleg li-chelei repetente, se trezea, într-o bună zi, că li-cheaua a ajuns director de Institut, întreprindere, uzină etc. Sau, dacă nu prim-secretar, cel puțin in-structor al c.c. al p.r. pentru probleme... Și, ast-fel, cel bun, cel capabil, meseriașul, inginerul, cer-cetătorul, cîndva medaliat al olimpiadelor de ma-tematică sau fizică, sau al altor concursuri interne sau internaționale, se trezea primind indicații de la licheaua comunistă. Voiajată, îmbrăcată în costum de export, care-l făcea să asude, purtînd neapărat ochelari de teletual, cu ramă aurită, și geantă di-plomată, plîmbată de soferul cu mașina neagră, geantă în care se afla, de fapt, sticla de whisky și cartușul de Kent. Aerul preocupat, grav și privirea cruntă, se datorau prostiei care-l dădea. Prostie care, atunci cînd se simțea demascată, devenea a-gușivă și pompoasă, trecînd la prăpăd, dări afară, sancțiuni mergînd pînă la „demascarea” în fața organelor justiției și chiar ale securității.

ȘARLA COMUNISTĂ

Tangenta lichelei cu teoria marxistă și cunoaș-terea din auzite a celor mai noi euceriri ale știin-ței și tehnicii contemporane, creau în mintea ei o gogoasă de confuzii și stupori ce-l dădea stări de biegie timpă și hipnotică.

O armată de statisticieni și funcționari primeau indicația să fabrice grafice și procente menite a justifica proiecte aberante și ineptii incalificabile, destinate să mențină tot sistemul și, în subsidiar, conducătorul mult-iubit.

Răzunătoare și invidioasă pe omul capabil și muncitor — pe meseriașul cu prestigiu profesional, nemaivorbind de intelectual, licheaua comunistă se simțea în elementul său în mijlocul acelor mil de aplaudiști, de la primii secretari de județ pînă la ultimul activist comunal care, la congrese, întîlniri de lucru, plenare, constătuiri, asistau somnolenți și odioși, imbecilizati și lași, cerșind cu obediență, măcar pentru o clipă, atenția perechii analfabete. În particular, sau în familie (și ea — familia — era profitoare), trăia după principiul: **cît partidul e în floare / nici în... suflet nu mă doare.** Socotîndu-se și ea om, licheaua, amețită de rotații, obosită de sarcini, în măsura în care-l mai permitea pro-gramul „încercat” se dădea la suprema dizidență: chiohanuri cu friptane în muștei, vin „făcut rost”, adică primit cadou, a se citi furat, că doar totuși era al nostru... Whisky-ul îl bea cu cinzeaca și Kent-ul îl fuma pe vine, ori în context cu ceilalți conirați teletuali, cu care se ura de moarte și turnătorie. În atari situații umbra în ciorapi și pijama, riglia de plăcere la bancurile cu Bulă, bromba, cu lar-ghețe, avantaje rudelor și prietenilor, cîntînd romanțe și chiar lăcrimînd cu nostalgie după o lume mal... nici el nu știa cum. Alteori, devenea român verde ca găinașul gîștii, trîncănînd despre inde-pendență, morfolea trecutului istoric și încerca să te convingă de faptul că Bogdanii, Basarabii, Mușatini, Brîncovenii și Goleștii au crezut, au sperat, au militat vizionar pentru viitorul luminos comu-nist, șoptindu-ți la ureche că: **n-o să mai țină mult așa, cu paranoicul și paranoica, știînd el, și alții ca el, ce au de făcut, pentru a repune în drepturi com-unismul, adevărat — dacă nu... altceva (poate, neo-comunismul ?), dar, este, dom'le, oameni dăș-**

ȘTEFAN RADOF

(continuare în pag. 7)

DIN SUMAR

- Karate sau drumul spre desăvîrșire ■ De cite ori trăim ? ■ Greva — drept sau restricție ? ■ În Maidania ■ Cui folosește defăimarea lui Celibidache ? (V) ■ Războiul pentru reeliberarea Bucovinei și Basarabiei ■ Fără comu-niști sau fără necomuniști ?

O copilărie fericită, două copilării liniștite!

1 Iunie. Oare cite vîndeie rumenite la focul de sur al co-munismului nu s-ar fi străduit, și în acest an, ca în fiecare dintre cei patruzeci, să slăvească, nu Copilul, ci tăticul și mama nației române? Cu un limbaj care depășea pîndă și imaginația și vizele copilului, îi fixau locul fericit în raful comunist. Oare cîți dintre poezii sau scrierile care se înghe-siau să laude Copilul (neapărat fericit), știau sau acceptau să știe, ce mînuiră, cu ce se îmbracă și în ce condiții învață acest Copil și cită imaginație (incredibil de bogată) îi trebuie pentru a se vede proiectat într-o lume poetică, pe care o „re-cita” la 1 Iunie. Nu erau totuși prea mulți cei angajați la fa-brica afişelor pentru mitul Copilăriei Fericite ?

Cum oare să nu se creadă ei însuși fericiți ? În primul rînd, pentru că nu își vede părinții aproape o zi întreagă. Apoi, la

MAGDA ALEXANDRA TEODORESCU

(continuare în pag. 7)

DIN NOU DIPLOMAȚI-PAPAGALI?

Prin anii '50, locuiam în aceeași casă, la Cim-pulung Muscel, cu un personaj enigmatic: dom-nul Crăițăleanu. Semănînd nițel cu Amedeo Naz-zari, locatarul trăia izolat, într-o cămăruță plină de cărți. Ieșea rar în oraș. Zăbovea, însă, prin grădina, purtînd discuții „filosofice” cu docto-rul Vasile Ilimovici — tatăl meu, și el om de carte. Într-un tîrziu, făta mi-a spus să nu vor-besc nimănui de vecinul nostru, deoarece tre-buie protejat: securitatea bucareșteană umblă să-l aresteze. Am înțeles că numele lui Crăi-țeanu era de imprumut.

Intelectualul, filosoful, simțea, însă nevoia A-go-rei. Și lăta-l pe domnul Crăițăleanu întîlnîndu-se cu alți citiva cimpulungeni-îmigranți: Constan-tin Noica, avocatul Lambrino — fratele doamnei Zizi (prima soție a lui Carol al II-lea), criticul de artă Eugen Pohontu ș.a. Cenaclul, fiindcă acolo se citeau scrieri de sertar, n-a scăpat atenției unui vecin turnător. Și, astfel, toți componenții lui au ajuns pe mina zbirilor lui Drăghici. (AZI un bătrînel pașnic, stă disciplinat pe la cozi, plîmbînd prin Piața Dorobanți un cățelus). Ani grei de pușcărie și de canal l-au răsplătit pe cel care au îndrăznit să gîndească altfel decît Lenin și Ghiță Dej.

Prin 1968, m-am întîlnit, întîmplător, cu Crăi-țeanu. Albise, părul i se rărise, suferințele puș-

cării la care se adăugase moartea soției, îl mar-căseră. „Nu mă cheamă Crăițăleanu, mi-a spus. Numele meu adevărat e PALEOLOGU... Alexan-dru-Paleologu... „Ce faceți ?” „Trăiesc... Citesc... Scriu. Nu mă las.”

Am înțeles, atunci, că domnul Paleologu face parte din stîrpea acelor bărbați, greu de frînt, care trăiesc și ard pentru o idee. I-am urmărit, apoi, evoluția de slujitor demn al condeiiului, într-o lume unde „marile nume” (citește pseu-dovaloriile literaturii realist-socialiste) erau, în mare măsură, jalnici trubaduri de curte, avizi de situații și peșches. Evident, scrierile sale erau și sînt statornic citite de acei intelectuali care caută piperul și sarea filosofiei în textul bele-ristic. Se povestește că strălucita ministereasă a culturii socialiste, Suzana Gîdea, încercîndu-și pașii cu Al. Paleologu, s-ar fi oprit și l-ar fi in-trebat: „Îmi păreți cunoscut. Cine sînteți ?” „Sînt Alexandru Paleologu.” „V-am întrebat cum vă cheamă, nu ce profesie aveți !” ar fi replicat ofi-ciala culturii românești.

Nu știu dacă această anecdotă, care a circulat, are sau nu vreo bază reală. Ce știu e că Alexan-

RADU IFTIMOVICI

(continuare în pag. 7)

Concurs

Concursul nostru din numărul 1 n-a avut ecou. Înțelegem că nimeni nu putea ține minte, zeci de ani, ineptiile lingușitoare ale tovarășului Silviu Brucan la adresa torturului Stalin.

Revenim, deci, propunîndu-vă un concurs mai ușor. Fragmente-le sînt scoase dintr-o lucrare apă-rută în deceniul opt (sublinierile aparțin redacției).

Vă propunem să aflați autorul, titlul lucrării și anul editării. Vă prevenim: veți avea o mare sur-priză :

Caracterul mondial al revolu-ției științifico-tehnică, faptul că ea are loc și în capitalism, nu în-seamnă cituși de puțin că orînduirea capitalistă, imperialismul și-ar fi schimbat natura, esența, conținutul, că teza leninistă cu privire la imperialism ca stadiu

ultim al capitalismului nu-și mai păstrează justetea. Capitalismul a devenit o forță în dezvoltarea impetuoasă, neîngrădită a socie-tății, a științei”.

Nu mai revoluția socialistă, tre-cerea puterii politice în mîinile clasei muncitoare, ale maselor largi de oameni ai muncii, va rezolva problema fundamentală care stă în fața clasei muncitoare din țările capitaliste...

Orînduirea socialistă, cea mai înaintată formă de organizare socială, deschide perspective ne-limitate revoluției științifice și tehnice, creșterii productivității muncii în scopul dezvoltării mul-tilaterale a vieții materiale și spi-rituale a omului”.

Desfășurarea în ritm trepidant a evenimentelor epocii contempora-

ne... confirmă pe deplin justetea teoriei marxiste cu privire la in-evitabilitatea dispariției orînduirii capitaliste și a victoriei socialis-mului. Acest proces subminează temelile orînduirii capitaliste, a-gravează contradicțiile acesteia și grăbește maturizarea premiselor obiective și subiective în vederea înlăptuirii unor noi revoluții, care vor duce omenirea spre culmile progresului, spre civilizație co-munistă”.

Răspunsurile exacte — pe care le așteptăm pînă la 15 Iunie — le vom publica în numărul nostru din 22 Iunie a.c.

Ca la orice concurs, cîștigătorii lor li se va acorda... un premiu (surpriză).

T. C.

În continuarea unei discuții

PASCAL BENTOIU

Exprimarea optimismului creator — trăsătură esențială a muzicii noastre

Împreună cu celelalte arte, muzica este chemată să reflecte — cu mijloacele ei specifice, desigur — elanul constructiv al poporului nostru, să exprime încrederea în viață și în posibilitățile oamenilor de a face ca această viață să devină din ce în ce mai fericită, mai îmbelșugată. În legătură cu cele de mai sus apare tot mai des în critica muzicală termenul de optimism. Aș dori, în cele ce urmează, să încerc o analiză a noțiunii de optimism și mai ales a semnificației pe care această noțiune o poate dobîndi într-o artă atît de greu de explicat prin cuvinte, cum este muzica.

„Optimism“ în sensul comun (și nu în cel filosofic, așa cum apare bunăoară în legătură cu concepția — idealistă — a lui Leibniz) înseamnă (acceptînd definiția Dicționarului limbii romîne moderne) încrederea în viață și în oameni. Noțional el se opune pesimismului, care deci va însemna neîncredere în viață și în oameni, descurajare, sentimentul că viața nu merită să fie trăită.

Privind lucrurile în mare, se poate afirma că societatea produce bunuri care în general îi sînt de folos, îi ajută în dezvoltarea și procesul ei. Dacă la un moment dat se produc obiecte care nu ajută acestor scopuri, mai curînd sau mai tîrziu oamenii își dau seama de inutilitatea obiectelor respective și producția lor încetează. În artă, aceste constatări (elementare pe plan economic) s-ar traduce, după părerea mea, cam în felul următor: societatea primește și păstrează în patrimoniul ei acele opere artistice care o ajută în mersul ei înainte, acele opere care o ajută să cunoască mai profund viața și problemele ei, natura, oamenii, acele opere care pot să-i insuflă încredere în viitor, încredere în oameni, încredere în viață. Deci, cu un cuvînt, arta capabilă să genereze optimismul.

Concluzia logică a celor de mai sus este următoarea: operele pe care veacurile trecute ni le-au lăsat moștenire, și pe care continuăm să le prețuim și astăzi (ba poate mai mult decît o făceau contemporanii lor), sînt opere *optimiste* în sensul cel mai adînc al cuvîntului. Dacă nu ar fi astfel, dacă aceste opere de artă n-ar fi făcut altceva decît să strecoare în sufletul nostru veninul subtil al

neîncrederii, al descurajării, sînt convins că masele le-ar fi eliminat de mult din circuitul viu artistic. Și este probabil că au făcut aceasta cu privire la multe, la enorm de multe producții pseudo-artistice (mai mult sau mai puțin meșteșugit lucrute), care n-au reușit să-și împlinească menirea lor înalt etică de opere de artă. Probabil, de asemenea, că o bună parte din producția actuală, purtînd amprenta decadentei, a unor țări din apusul Europei, va suferi cu timpul o soartă asemănătoare. Desigur această soartă o vor avea toate elucubrațiile formaliste, lipsite de un fond artistic autentic, de un valoros mesaj umanist. Tot astfel orice lucrări care, deși nu fac exces de căutări formale și nu păcătuiesc prin abstracționism, nu reușesc totuși să se ridice peste platitudinea unei exprimări șlefuite poate — dar epigonice, accesibile — dar nesemnificative, vor fi date uitării.

Revin la optimism în muzică. Se consideră uneori că optimiste (sau mai corect vorbind: capabile să insuflă optimismul) sînt melodiile săltărețe și divertisante, și că celelalte, mai grave ca expresie, ar fi oarecum însemnate cu pecetea pesimismului. Nu cred că lucrările stau tocmai astfel. Nu vreau să intru aci într-o discuție amănunțită asupra sensului expresiv al elementelor din care se compune muzica (moduri, ritmuri, formule melodice și cadențiale, agregate armonice etc. etc.) Reamintesc numai că dacă lumea sunetelor are o bază fizică obiectivă, cu legile ei care determină în bună măsură însăși constituirea elementelor limbajului muzical, nu e mai puțin adevărat că sensul expresiv acordat acestor elemente variază enorm, în funcție de epocă și de cultura ei, de configurația psihică a popoarelor, de tradiție, de travaliul critic în jurul operelor elaborate ș.a.m.d. Grecii vechi acordau modurilor un ethos care astăzi nu ne mai spune mare lucru, orientalii traduc veselie în muzică într-un fel care derutează pe occidentalii nepreveniți, iar muzica simfonică, cu toată bogăția ei de sensuri, este carte închisă pentru cei adăpați exclusiv la izvoarele muzicii ușoare. Chiar diferența netă pe plan expresiv pe care lumea (europeană) a ultimelor două secole o face între modul major

și cel minor, nu funcționa în evul mediu și nu funcționează nici astăzi de pildă în muzica noastră populară (găsim aci atâtea melodii de dans exuberante în moduri minore, încât e greu să atribuim un sens depresiv acestor moduri).

Însă esențialul problemei nu-mi pare a sta în deosebirile pe care le constatăm parcurgând existența artistică a omenirii pe coordonatele ei istorice sau geografice. Esențialul este că orice artă elaborată serios, cu talentul și cu simțul răspunderii pentru mesajul etic și ideologic pe care trebuie să-l poarte, *nu poate fi decât optimistă*. De fapt, constatăm că oamenii păstrează cu egală dragoste și tragediile și comediile, și epepele și confesiunile lirice, și simfoniile lui Beethoven și valsurile lui Strauss. Umanitatea nu închide niciodată venin și fiere în scrinurile ei cu obiecte prețioase. Personal, n-am putut să mă conving vreodată că simfonia 6-a de Ceaikovski, Boris Godunov sau Oedip ar fi lucrări de nuanță pesimistă, iar Bărbierul din Sevilla și Till Eulenspiegel ar constitui, dimpotrivă, tipul operelor optimiste. Le consider optimiste pe toate cele enumerate mai sus și, dacă aș sta să mă analizez mai atent, cred că aș găsi că Oedip îmi insuflă mai multă încredere, în om decât Bărbierul. Este în orice comedie ceva amar. Ceva necruțător pentru om. Oare Cose fan tutte este o lucrare mai optimistă decât Don Giovanni; Falstaff o lucrare mai optimistă decât Othello, Cavalerul rozelor o lucrare mai optimistă decât Salomeea? Mă îndoiesc profund. Orice demascare a viciului, a nedreptății, a patimii oarbe, a mîrșăviei unora din oameni are de fapt o semnificație etică superioară, și numai arareori se ajunge prin mijloacele comicului la rezultate de aceeași forță. Ca să iau cîteva exemple din literatură, aș sugera cititorilor să reflecteze dacă Sofocle li se pare mai pesimist decât Aristofan, Balzac mai pesimist decât — să zicem — Labiche, în fine Eminescu mai pesimist decât Caragiale. Cred că răspunsul nepripit nu poate fi decât unul.

Să nu confundăm deci optimismul cu veselia, cu risul, cu distracția. Concret, optimism în muzică nu înseamnă neapărat tonalitate majoră, cadență perfectă, ritmuri de dans — deși fără îndoială că el poate fi întruchipat și în asemenea elemente. Cred însă că adevăratul optimism în muzică rezultă din reflectarea veridică și pregnantă a realității, a întregii realități, ceea ce nu exclude — uneori — conflictul tragic. Este normal, desigur, ca

viața noastră, a artiștilor, în mijlocul unei societăți animate de înalte idealuri și de un puternic elan constructiv, să determine reflectarea dinamismului și eroismului acestei vieți; îmi pare însă de asemenea normal ca conflictul tragic să subsiste în întruchipările artei. În lupta lui eroică, omul poate fi cîteodată înfrînt pe plan individual; arareori însă pe plan colectiv și, raportînd lucrurile la scara întregii specii, niciodată. În acest sens orice tragedie este într-un fel optimistă (notez în treacăt că înfrîngerea sau moartea eroului tragic nu era cituși de puțin necesară în concepția estetică a grecilor: Ifigenia, Oreste, Electra, Alcesta nu sînt înfrînți).

Cred că niciun artist talentat și de bună credință nu urmărește și nu a urmărit vreodată în mod deliberat să creeze o operă „pesimistă”. Singurele lucrări care mă umplu (în calitate de consumator de artă) de pesimism sînt lucrările slabe, neizbutite, sau cele care trădează o gravă dezorientare estetică și ideologică, ori o pierdere a busolei etice. Am în astfel de cazuri sentimentul inutilității efortului, al risipei strădaniilor unui artist poate dotat, iar — în ce mă privește — al pierderii de vreme. Dimpotrivă, o operă izbutită (fie ea de orientare tragică sau comică, eroică sau elegiacă) ne smulge aplauzele. Ce altceva sînt aceste aplauze decât expresia grațitudinii față de artistul care a reușit să ne desvăluie un nou aspect al vieții, să ne lărgească orizontul cunoașterii și al afectului, să ne îmbogățească interior și — în ultimă analiză — să ne insuflă încredere în om și în posibilitățile lui imense?

Desigur că în condițiile actuale ale vieții noastre ar fi ciudat să nu găsim loc în creația noastră decât pentru conflicte tragice sau sentimente elegiace și să nu ne facem purtători ai unor sentimente luminoase, ai bucuriei de a trăi, ai veseliei și buneii dispoziții. Să nu uităm însă că veselia nu ne garantează izbînda împotriva superficialității și convenționalismului și că — pe de altă parte — o privire serioasă și profundă asupra luptei omului pentru mai bine (cu eventualele lui înfrîngeri temporare) nu exclude cituși de puțin ci implică optimismul.

O operă de artă realistă, concepută cu seriozitate și dusă la bun sfîrșit cu măiestrie și talent (independent de categoria estetică pe care o abordează) nu poate fi decât optimistă, în sensul cel mai propriu al cuvîntului.

**CONFERINȚA
PETĂRĂ**

A COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN R.P.R.

12 — 14 DECEMBRIE 1963

MUZICA

**11-12
1963**

REVISTA UNIUNII COMPOZITORILOR DIN R.P.R. ȘI A COMITETULUI DE STAT PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

Din cuvîntările rostite la Conferință

Pascal Bentoiu

Referindu-se la problemele cuprinse în darea de seamă compozitorului a subliniat :

În fața aspectelor multiple ale realității contemporane, sensibilitatea artistului intră în efervescență și, pentru că artistul este și trebuie să fie înaintea de toate un om întreg și adevărat, el va lua o anumită poziție față de realitatea înconjurătoare. Această luare de poziție se traduce pentru el, în principal, în actul creației, act prin care artistul dă glas simțămintelor sale, dar prin care, în același timp, are posibilitatea să influențeze pe oameni, să miște ceva în conștiințele prezente și viitoare.

Aș dori să discut în cuvîntul meu despre un element esențial al raporturilor dintre artist și societate, și anume despre obligația care incumbă creatorului de artă — în cazul nostru, muzicianului, compozitorului — de a furniza lucru de calitate, de a participa la uriașa bătălie pentru calitate, angajată pe toate fronturile activității noastre sociale, economice și culturale.

Din ce rezultă calitatea în muzică și, în general, în artă ?

Fără îndoială, dintr-o autentică bogăție de conținut și dintr-o mare perfecțiune a formei, aflate între ele în acel raport dialectic, propriu existenței oricărui fenomen. Conținut în afara formei nu există, iar forma este totdeauna forma unui anumit conținut. În muzică deci, conținut în afara sunetelor nu aflăm, după cum orice sunete organizate muzical vor spune neapărat ceva, fie și numai faptul că autorul nu are nimic de spus.

Pornind la făurirea unei noi lucrări, compozitorul va trebui să știe de la început ce vrea să spună. Creație autentică prin juxtapunere de elemente la voia întâmplării nu se poate. Când scrii o sonată sau o simfonie de școală, se mai admite, la rigoare, ca în timp ce lucrezi primul allegro, să nu știi nimic despre ceea ce va urma; când însă același lucru se întâmplă unui artist în pragul maturității, e preferabil să aștepte pînă își limpe-

zește ideile și este în stare să cuprindă întregul într-o viziune unitară, așa cum arhitectul porcede la lucru numai atunci cînd are un plan bine stabilit asupra construcției pe care urmează să o ridice.

Conținutul operei de artă este condiționat de maturizarea completă a viziunii autorului, de o cunoaștere profundă și diversă a realității, de capacitatea sa de a discerne esențialul în fenomene, de a înțelege ce merită să fie exprimat și ce este doar aspect secundar, accidental. Și cum în muzică îndeosebi artistul nu exprimă direct obiectul, ci reflexul acestuia în sensibilitatea sa, el trebuie să se exerseze foarte atent pentru a deosebi ce este mișcare spontană și originală a sensibilității sale și ce este simplă atitudine împrumutată, care a fost cîndva trăită autentic de alții.

Eliminarea influențelor anihilante este deosebit de importantă și urgentă, încă la nivelul atitudinii sensibile a autorului față de realitate. Elemente de structură se pot prelua fără grijă, dacă ele vin să cuprindă o sensibilitate nouă, un conținut nou, pe cînd atitudinile de împrumut, care o dată cu forma preiau și conținutul (bineînțeles în mod epigonic), sînt deosebit de pernicioase. Cîte momente frumoase din Tetralogia lui Wagner, din Boris Godunov de Musorgski ori din Simfonia de César Franck nu au dus, în decursul istoriei muzicii, o existență din ce în ce mai palidă, mai vlăguită, în lucrările unor epigoni care-și predau tot mai osteniți ștafeta rețetelor de genialitate ?

Societatea așteaptă deci de la artist dovada unui înalt sentiment al responsabilităților sale, curajul de a vorbi numai atunci cînd are ceva de spus și se simte în stare să spună.

Subliniez : „și se simte în stare să spună“ — cu alte cuvinte își stăpînește meșteșugul în mod temeinic și onest. Nimeni nu cumpără ghete croite anapoda, stilouri care nu scriu, ceasuri care nu merg, aparate electrice care nu funcționează. Nimeni, de asemenea, nu are nevoie de lucrări artistice stîngace, nefinisate, care nu emoționează.

Și dacă astfel stau lucrurile, atunci ce calități de structură trebuie să prezinte o lucrare, admitînd că autorul este dintre aceia care au ceva de spus ?

Pornind la elaborarea interioară a lucrării sale (și precizez că nu este vorba aici de constructivism, ci de organizarea conținutului în structuri — ceea ce este cu totul altceva) — artistul găsește gata făcute și catalogate o sumă de forme și structuri muzicale, rodul cristalizat al muncii generațiilor de compozitori din trecut și prezent. El va utiliza, desigur, o sumă din aceste cuceriri, va întrebuița — să spunem — orchestra constituită de practica altora, va întrebuița armonia (concept și realizări datorită altora), va face apel la modalități de tratare contrapunctică (gîndite de alții înaintea sa) etc. El trebuie să fie permanent

conștient de acele elemente din creația sa care sînt de împrumut și de cele care îi aparțin numai lui. El trebuie să fie conștient și lucid în ce măsură preia și în ce măsură creează. Altfel, este în primejdia de a practica un soi de mimetism muzical și rămîne departe de adevăratele probleme ale creației.

Un mic exemplu: întrebuițăm cadența perfectă și nu ne ferim de ea, dar sîntem obligați să știm totul despre ea: constituirea ei, istoricitatea ei, funcțiile ei, uzura ei ș.a.m.d. Nu trebuie însă, în nici un caz, să o socotim ca parte dintr-un sistem armonic imuabil și să avem impresia că eliminînd din limbajul nostru anume relații armonice de tip clasic, ne-am situa pe un teren care nu mai are nimic comun cu muzica.

Se spune curent despre cîte o nouă lucrare mai îndrăzneată: „Dar asta nu este muzică!“ S-a spus aceasta și despre Wagner și despre Debussy, și despre Musorgski și despre alții. Și totuși, încetul cu încetul, s-a dovedit că și acolo este muzică. De ce aceste erori mereu repetate? Pentru că s-a absolutizat cîte un sistem de gîndire muzicală istoricește constituit (și deci relativ — nu absolut), iar judecata asupra operelor muzicale a luat uneori în decursul istoriei un ton dogmatic.

Să nu absolutizăm unele elemente de structură muzicală, pentru simplul motiv că le-au întrebuițat Bach și Mozart — însă nici să nu ne ferim de ele ca de ciură, aș spune *tocmai* pentru că le-au întrebuițat Bach și Mozart. Este necesar în creația artistică un înalt sens al tradiției, o legătură vie cu monumentele trecutului, nu un salut distant, superior, după care căutăm cu tot dinadinsul ceva ce n-a mai fost. Dacă în inima unui compozitor există într-adevăr ceva ce n-a mai fost, este cert că pînă la urmă acest lucru se va exterioriza într-un fel cum n-a mai fost — însă a căuta o originalitate prin delimitare, o noutate prin negativism, ni se pare absurd. Enescu spunea o vorbă adîncă: „*Originalitatea este a celui care nu o caută*“.

Altă problemă: din mulțimea de structuri posibile, *pe care* le vom alege și *pe care* le vom lăsa deoparte? Cred că rezolvarea întrebării este în strînsă legătură cu datele temperamentale ale autorului, cu preferințele și cultura sa, cu subiectul pe care îl tratează, cu antecedentele genului în care se fixează, și ar fi desigur greșit a se decreta aprioric valoroase unele elemente de structură și lipsite de valoare (ba chiar compromițătoare), altele. Toate cuceririle de pînă acum ale artei muzicale au dreptul la viață și nu vom putea elimina — oricît ne-am strădui, nici una — dar absolut nici una, nici măcar cadența perfectă!

În același timp, însă, nu vom putea în creația noastră să ne lăsăm la voia întîmplării, îndesînd claie peste grămadă toate lucrurile pe care le

știm, și alunecînd astfel într-un eclecticism de proastă calitate. Pentru compozitori se impune să-și restrîngă elementele cu care lucrează, să dea unitate și organicitate operei sale, să-și dezvolte consecvent propriile sale virtualități creatoare — cu alte cuvinte să realizeze o concentrare stilistică, atît în fiecare lucrare în parte, cît și în ansamblul creației sale.

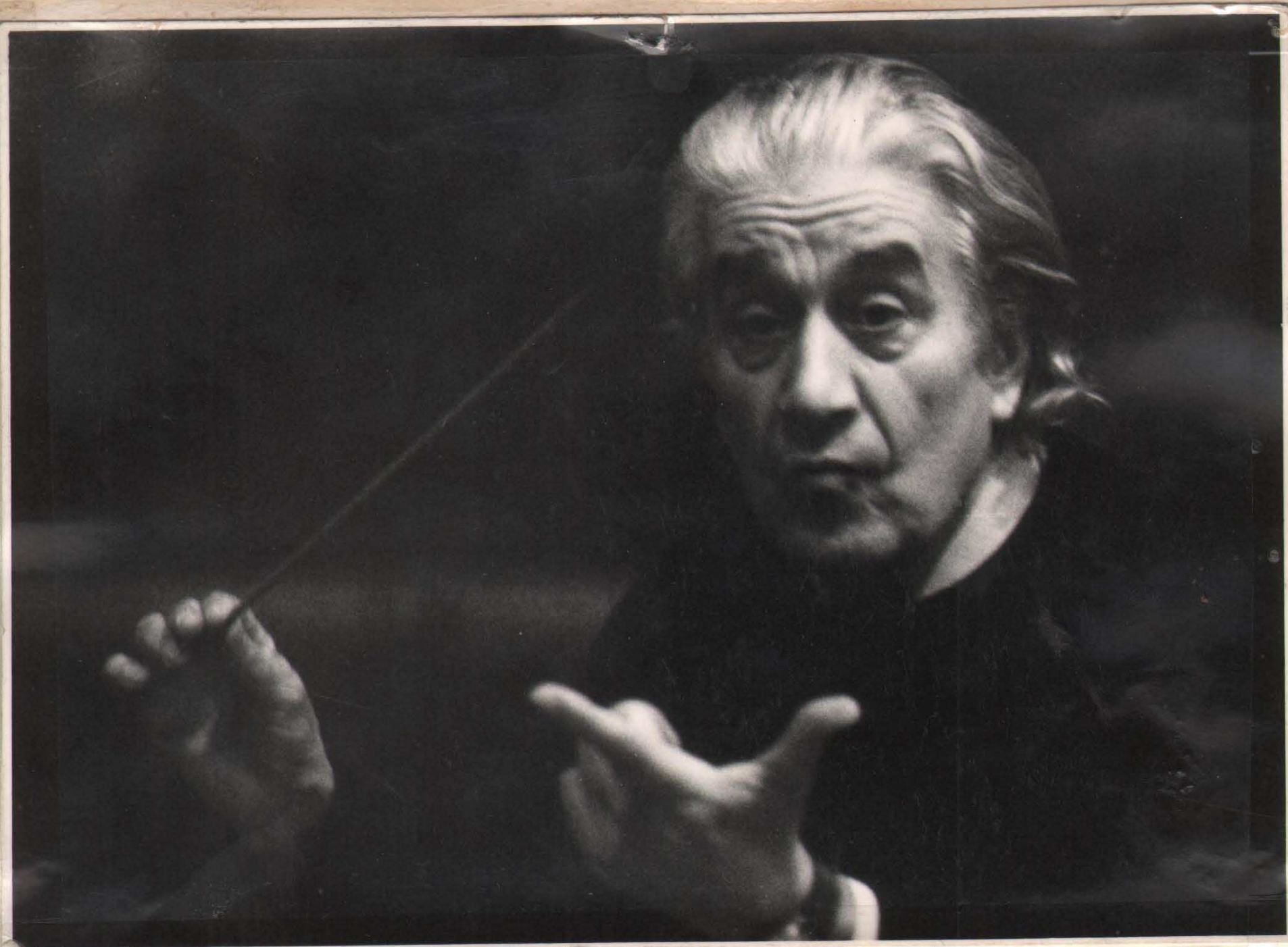
Uneori, mai ales cînd ești tînăr, ai impresia că trebuie să fii la curent, în creația ta, cu tot ce se întîmplă pe planetă; ai vrea să fii permanent în primul rînd, să nu scapi trenul, să nu rămîi de căruță, cum spune înțelepciunea poporului. Mărturisesc că, după multă reflecție asupra acestor lucruri, am ajuns să acord mai mare importanță organicității și autenticității unei culturi, decît cantității de inedit pe care o afișează.

Și totuși arta fără căutarea noului nu are valoare, numai că trebuie să știm unde, pe ce planuri să căutăm noul. Nu-l vom căuta exclusiv în structură, ci îl vom căuta în primul rînd în valorile de conținut. Nu vom inventa pentru fiecare poem o limbă nouă, ci vom căuta să inventăm, pentru fiecare limbă, o mic de poeme noi.

Cred că noul poate fi aflat și în altă parte decît în fața tendințelor de extremă avangardă. El trebuie aflat în profunzime, nu neapărat în extensie. Uneori rămîi cu impresia că arta modernă a cucerit un continent virgin pe care nu se pricepe să-l cultive, să-l fertilizeze. S-a absolutizat ideea de noutate, s-a pus un semn de egalitate între inedit și valoare, iar avangarda avangărzii artistice a veacului nostru a căzut (sau este pe cale să cadă) în oceanul abstract și inexpressiv al combinațiilor sterile și gratuite.

Dar atunci — se va spune — creația constă numai în a alege unele structuri din cele care sînt gata elaborate? Nu, nicidecum! Structurile noi se creează permanent, dar ele nu se inventează toată ziua, bunăziua, de dragul de a le inventa. Ca să fie valabile, ele trebuie să fie rodul unui efort colectiv de mare amploare sau genialității unor artiști cu totul excepționali. Altfel asistăm la pseudo-revoluții artistice, la descărnarea progresivă a artei — la ruperea de menirea ei socială și umană.

Între un conservatorism steril și convențional, pe de o parte, și o avangardă agresivă și pînă la urmă la fel de sterilă și convențională, pe de altă parte, artistul autentic al zilelor noastre are datoria să facă un efort maxim de concentrare, de afirmare a poziției sale conștiente, în raport cu idealurile societății în mijlocul căreia trăiește. Nu pot da rezultate bune nici mimetismul muzical amorf, care scapă de sub controlul conștiinței artistice, nici afirmarea orgolioasă a individualismului exacerbat, ci numai creația pusă sub semnul unei înalte etici, sub semnul unei profunde comunicări spirituale între artist și societate.

Prietenului meu
Sebastian Nicolae
cu toata dragostea
Sergiu Celibidache

Pietoulis uen Jerban

Nickfor

ca tontu chagortan

Jergu-Geishnake

W. S. ...
W. S. ...
W. S. ...

Sergiu Celibidache

Der Tasschengarten

Pocket Garden · Jardin de Poche · Jardín de bolsillo
САД В ЛИКАТЪЛКЕ

Radio-Sinfonieorchester Stuttgart
Dirigent/Conductor/Directeur/Director

Sergiu Celibidache

Zugunsten
To benefit
Offert à

Der Taschengarten

Es gibt leider viele Kinder, die keinen Garten haben. Aber sicher haben sie alle eine Schublade zuhause. Wir Kinder, die wir nicht so viel geweint haben, haben für die anderen in diesen schwarzen Rillen ein paar wahre, lustige, neue und natürlich winzig kleine Geschichten versteckt.

Dieser runde Teller könnte euch eines schönen Tages, wenn ihr ihn immer in die gleiche Richtung drehen laßt, etwas finden lassen, was die Erwachsenen in ihrem Garten vergeblich gesucht haben.

Das alles kocht er mit Pünktchen, Bläschen, Noten, Kleckschen, Strichchen, Pausen, mit Lachen, mit Seufzen und vielen anderen kleinen Lauten, die man ernstest Instrumenten entlocken kann, um die Bilder, die in euren Herzen wohnen, zum Leben zu bringen. Ist das Musik? Jedentalls nicht die, wie sie die Großen machen. Flink und schnell, hält sie trotzdem nichts von Fingersätzen, auch muß sie nicht laut sein, um zu wissen, ob sie richtig ist.

Aus Lächeln und Sonnenschein gemacht, kümmert sie sich nicht um morgen und würde frieren — selbst in der besten Gesellschaft — wenn man sie zwischen die Seiten eines Kataloges preßt.

Wenn ihr's nicht weitersagt: In jedem Stück dieser Platte steckt eine verbotene Frucht, grün und sauer wie die vom Obstgarten des Nachbarn, die euch so gut schmecken und die die Ahnungslosen reifen lassen. Überlaßt den Großen die Sorge, herauszufinden, was nicht schön ist an dem, was wir schön finden.

Pocket Garden

Unfortunately there are many kids who have no garden but they all certainly have a drawer. We, the children who didn't have to cry so much, have hidden for the others a couple of true stories, very funny, guaranteed new, and of course tiny little.

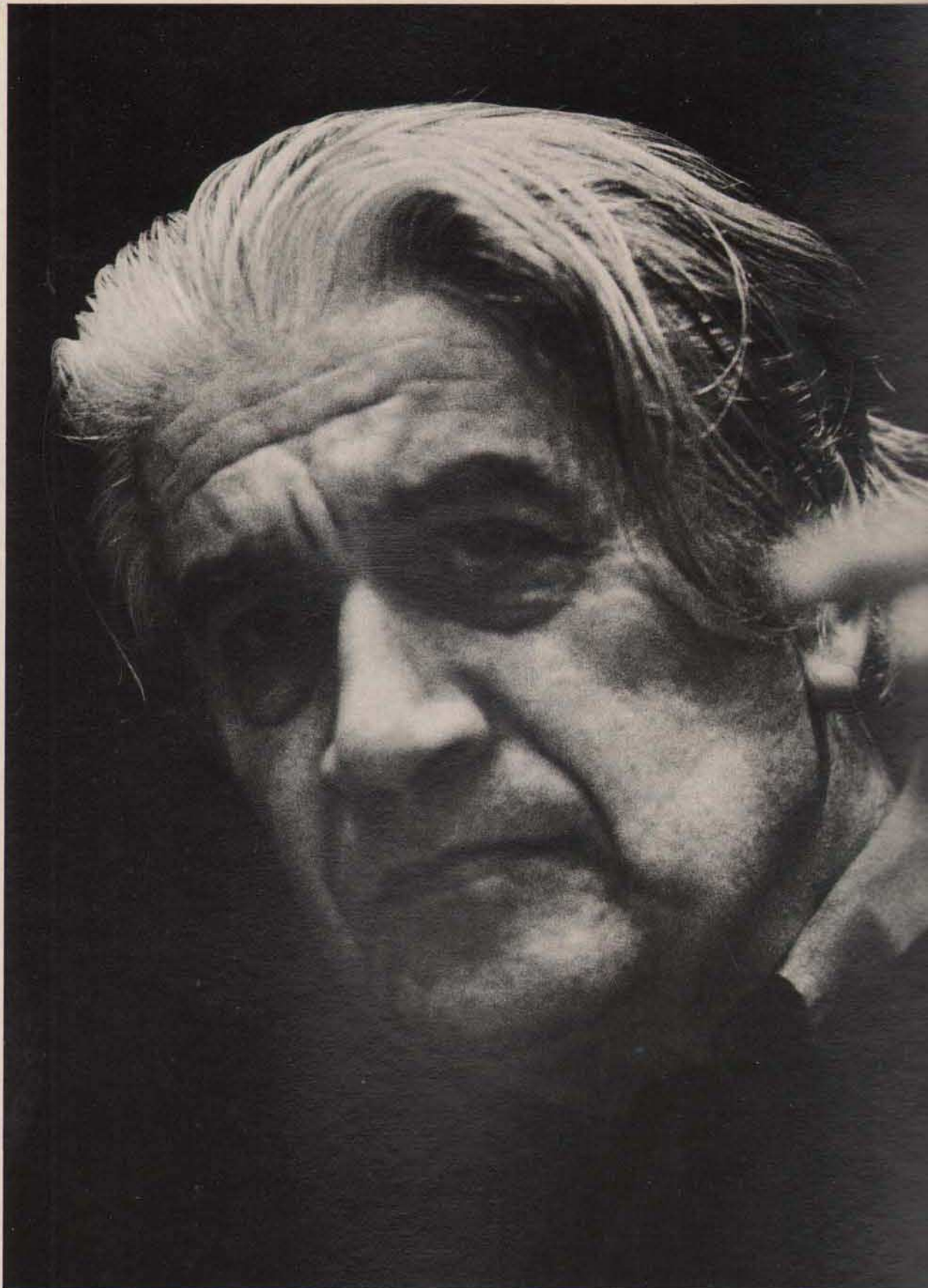
If you let this round disc turn always in the same way, it could, all by itself, allow you to find in your drawer what the grown-ups were always looking for in their garden.

It cooks all that with little dots, bubbles, notes, spots, dashes, holes, laughter and sighs, and many other funny little noises which serious instruments can make in order to bring to life all the things you ever dreamed of. Is that music? Anyway not what grown-ups call music. Although swift and sure of itself, never bothering with fingerings, it doesn't ever sing loud in order to know if it is in tune.

Made of laughter and sunshine, never caring about tomorrow, even it would dry out when pressed between the pages of a catalogue.

If you can keep a secret, I'll tell you something: Hidden in every piece of that noisy pie is a forbidden fruit — green and sour — like apples from the neighbours' tree that we like so much and the fools allow to get ripe.

Leave it up to the big people, who are always worrying about what's "good for you" to find out what's wrong with that.

Handwritten note in German:
Für jeden
Stück der Platte
ein wahres
Geschichte
J. Weisbach

MÜNCHNER PHILHARMONIKER

TEILNEHMERKARTE FÜR DEN DIRIGIERKURS DER
MÜNCHNER PHILHARMONIKER VOM 25.5. - 20.6.1981

Es wird hiermit bestätigt, daß Herr/~~Frau~~ Serban
Nichifor, wohnhaft in Bukarest/Rumänien

am Dirigierkurs der Münchner Philharmoniker teil-
nimmt. Diese Bestätigung ist gleichzeitig Einlaß-
karte für die Vorlesungen.

Die Kursgebühr von DM 100.--/200.-- wurde ent-
richtet. Herr Nichifor erhielt gleichzeitig ein
Stipendium in Höhe von DM 800.--

München, 22.06.80

Tutti Celli

Handwritten musical score for two staves, likely for cellos. The notation includes notes, rests, and dynamic markings. A large bracket spans across both staves. The word "Tutti" is written vertically on the left side of the staves.

